

Kéthetente megjelenő magazin | ára: 600 Ft | 84. évfolyam, 23-24. szám | 2019. június 16-23. | Evangélikus.hu

EVANGÉLIKUS Élet

Füller Tímea:
Kincset kaptunk
Istentől mindannyian

Törekedj békességre
- de hogyan?

Évszázadokon átívelő
nógrádi kegyesség

KÖNYVBEMUTATÓ

A **Luther Kiadó** mindenkit szeretettel **hív**
a XIX. völgyeségi könyvfesztiválra,
ahol bemutatjuk

Füller Tímea **Szívrázó**

című kötetét.

A szerző beszélgetőtársa
DR. HEGEDŰS ÉVA
Perczel-díjas orvos.

június 22., szombat 18 óra

Bonyhád, Perczel kert

Úton vagyunk, tervezünk

„Fel, útra, ti hívek!” Szemerei János püspök az *Evangelikus énekeskönyv* 163. énekének kezdő sorával biztat mindannyiunkat „evangelikus zárandókútra”. Szívünkbe és naptárunkba vési a szeptember 29-i dátumot. Hogy miért? Örülnék, ha olvasóink maguk járnának utána a válasznak; nem nehéz, csak *Égtájoló* rovatunkig kell lapozni.

Az élettervezés a témája a *Kötőszó* evangelikus közéleti blogot szemlélő rovatunk mostani írásának. Pethő Judit lelkesítő egy szemléletes rajztól indulva azon gondolkodik, hogyan képzeljük el mi, emberek az életünket, és miként viszonyul ez Isten tervéhez.

Ugyanakkor nem csak hosszú távú terveink lehetnek – tekinthetünk például a nyári kikapcsolódásig is. Aki idén július 19–28. között felkeresi a Művészetek Völgyét, ismét talál a lelki elmélyülést segítő evangelikus programokat. A gazdag kínálatról a Tarisnya evangelikus udvar életre hívóit kérdeztük.

Legutóbbi lapszámunkban közöltünk összeállítást a konfirmációval és a felkészítéssel kapcsolatos lelkesítő tapasztalatokról, a számok és a tervek valóságáról, e számunkban pedig dr. Pángyánszky Ágnes, az Evangelikus Hittudományi Egyetem Gyakorlati Intézetének vezetője veti fel a fontos kérdést: tudunk-e olyan erős kötődést megszilárdítani a fiatalokban, amely elősegíti a hitről való folyamatos tanuláshoz

a vágyát és igényét, vagy a konfirmáció a tanulási folyamat lezárása? Szó esik a gyermekúrvacsora kérdéséről és az „ideális” konfirmációs életkorról, illetve más protestáns egyházak gyakorlatáról is.

Fennállásának huszonötödik évfordulóját ünnepelte május végén a budavári német ajkú evangelikus gyülekezet. Az istentisztelettel egybekötött alkalmon lapunk munkatársai is jelen voltak, ám írásunkban nemcsak az ünnepi eseményről számolunk be, hanem képet adunk a gyülekezet létrejöttéről és mai életéről is, megszólaltatva két korábbi, illetve a jelenlegi lelkesítőt.

Eröss Zsolt halála 2013-ban az egész országot megrázta. A hegymászó özvegye, Sterczer Hilda megkapó őszinteséggel beszél gyászáról, Isten megtartóerejéről, hitéről és az újrakezdésről is a nemrégiben vele készült interjúkötetben. A könyv kapcsán beszélgettünk vele kollégánk.

Végül, de nem utolsósorban hadd ajánljam tisztelt olvasóink figyelmébe címlapinterjúmat. Biztos vagyok benne, hogy Füller Tímea írásait sokan ismerik, sőt sokaknak egyik kedvenc szerzője lapunk állandó munkatársa. Jó tollú, jó humorú, ám rendkívül szerény szerzőnk legújabb kötetéről és inspirációiról (is) faggattuk.

■ KÉZDI BEÁTA

Törekedj békességre – de hogyan?

A címben olvasható felszólítást az év igéjében (Zsolt 34,15b) találjuk. De mit is jelent békességben lenni Istennel, önmagunkkal, illetve a minket körülvevő emberekkel? És hogyan lehetünk

a diszharmonia okozói helyett az összhang előmozdítói? Kérdéseinkre három szakember, Jánosi Valéria, Joób Máté és Mihalec Gábor válaszolt.

35. oldal

Évszázadokon átívelő kegyesség

A nógrádi evangelikusok megbecsülik értékeiket, templomot, közösségi és gyülekezeti házakat korszerűsítene. De amint Torzsa Tamás, a Szügyi Evangelikus Egyházközség lelkesze

mondja, még fontosabb ezeknél a lelki megújulás. Az Isten tervébe való belesimulásról és a nyitott evangelikus közösség szolgálatáról is beszélgettünk vele.

38. oldal

Kincset kaptunk Istentől mindannyian

„Egy napnak nagyon sokféle ajándéka van. Reggel nagy ajándék, amikor fölkelek, és látom, hogy minden gyerek egészséges. A kisfiam autista – mindennap megszületik bennem a hála, hogy már egyedül föl tud öltözni” – mondja Füller Tímea. A legtitkosabb feljegyzéseket készítő, legvidámabban tökéletlen papnéval történetmeséléséről, családról, közösségről, kincseinkről és sokak által várt új könyvéről is beszélgettünk, amely nemrégiben jelent meg *Szívrázó* címmel. A Luther Kiadóban készülében lévő újabb kötetében pedig ismét a tőle megszokott humorral, szeretettel és őszinteséggel ír.

32. oldal

Láthatóan evangélikus

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

Dr. Szalóki Tibor osztályvezető főorvos, gasztroenterológus - Vác. Szakmámból kifolyólag számtalanszor átéltem olyan történéseket, amik ésszel fel nem foghatók, diagnózisok alapján megmagyarázhatatlanok, olyanok, amiket isteni gondviselésnek lehet nevezni. Azt hiszem, hogy a hívő orvos belekalkulálja a munkájába, hogy van Isten. Én naponta imádkozom a családomon túl a munkatársaimért és a betegeimért is.

A rákospalotai evangélikus templomban Kökény Elek lelkész keresztelt és konfirmált meg. A dülő szocializmusban nem számított jó pontnak, hogy templomba jártam. Középkorban kollégista voltam, akkor egy kicsit lazult a kapcsolatom a gyülekezettel. Az egyetemen tudtuk egymásról, hogy ki milyen vallású. 1982-ben katonaként nősültem, egyházi esküvőnk '83-ban volt. A szocializmus ideje alatt összetartó erő volt, hogy hasonló gondolkodású, istenhívő emberek csoportjába tartoztam.

Feleségem bár katolikus, de két evangélikus gyermekünkkel együtt ő is velünk jár az evangélikus templomba. Számunkra meghatározó, hogy vallásos életet éljünk.

Elkeseredek, amikor a keresztyenyüldözésre gondolok. Fontos, hogy a keresztyeny emberek összetartsanak. Emellett kiemelten fontos, hogy a vallások találják meg azt a pontot, ami lehetővé teszi, hogy békében tudjanak egymás mellett élni az emberek.

A mai evangélikus arcképcsarnok az interneten a Lathatoan.reblog.hu és a [Facebook.com/lathatoan.evangelikus](https://www.facebook.com/lathatoan.evangelikus) címen érhető el.

Rektori kinevezés Csepregi Zoltánnak

Áder János köztársasági elnök május 31-én rektori kinevezéseket adott át. A budapesti Sándor-palotában rendezett kinevezési ünnepségen Csepregi Zoltán, az Evangélikus Hittudományi Egyetem rektora, Fülöp József, a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem rektora, Heidrich Balázs, a Budapesti Gazdasági Egyetem rektora, Kovács Levente Adalbert, az Óbudai Egyetem rektora, Kovács Melinda, a Ka-

posvári Egyetem rektora, Kuminetz Géza György, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem rektora, Mocsai Lajos, a Testnevelési Egyetem rektora és Zsengeller József Gyula, a Károli Gáspár Református Egyetem rektora vette át az erről szóló dokumentumot. Egyházunk részéről Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke vett részt az ünnepségen.

■ FORRÁS: MTI

ORATIO OECUMENICA

Urunk és Istenünk, akinek gazdagsága, bölcsessége és ismerete kikutathatatlan számunkra, aki magad vagy a Szentháromság, mégis egy Isten vagy, kérünk, hallgasd meg könyörgésünket.

Könyörgünk hozzád, mennyei Atyánk, azért, hogy gondoskodó szeretetedet ne vond meg ettől a világtól. Kérünk, adj hűséges szeretetet a házastársaknak. Adj a gyermekek számára a szülői hivatásukat irántad való felelősséggel vállaló szülőket. Add, hogy minél többen végezzék munkájukat hivatástudattal, tőled kapott hivatásként. Kérünk, ébressz minél több ember szívében felelősséget azért a világért, amelyet te jónak és szépségnek teremtettél.

Könyörgünk hozzád gyermekeinkért, akikre a tanév végeztével mostantól a nyári szünet örömei várnak. Urunk, vigyázz rájuk, a szünet öröme nehegy szomorúságra forduljon. Add meg nekik, hogy a szünidőben sokat gyarapodjanak testileg, szellemileg és lelkileg is. Add, hogy őszre sok élmennyel térhessenek vissza az iskola falai közé.

Könyörgünk hozzád, Úr Jézus Krisztus, egyházunkért, gyülekezetünkért. Kérünk, tarts meg bennünket igéd tiszta szavánál. Add, hogy a korszellem ne tévesszen meg bennünket. Vezess minket, mint jó pásztor, hogy mindig nyomdokodba léphessünk.

Könyörgünk hozzád, Szentlélek Úristen. Erősítsd bennünk a hitet, taníts minket arra, hogy naponként hitből éljünk, mutasd meg, milyen a hitből fakadó döntés, a hitből végzett napi tevékenység, a hitből jövő beszéd. Kérünk, lelkesíts minket is úgy, ahogyan az első pünkösdkor tanítványaidat lelkesítetted. Add, hogy mi is bátran, elkötelezetten, hitelesen hirdessük az evangéliumot, tegyünk tanúságot Urunkról, Krisztusról.

Kikutathatatlan és végtelen Szentháromság, Urunk és Istenünk, kérünk, hallgasd meg könyörgésünket. Ámen.

Szentháromság ünnepe – Préd 8,16–17

Szentháromság-kutatás

Egyenlet hiányában. Az *Agymenők* című amerikai filmsorozat egyik főszereplője, Sheldon Cooper kivételes tudású elméleti fizikus. Fotografikus memóriájának köszönhetően bármikor fel tudja idézni a korábban olvasottakat, a legbonyolultabb számításokat is fejben végzi el. Lehengerlően érvel és vitatkozik, ám hitbéli kérdésekkel nem foglalkozik. Egyedül azt fogadja el igazságnak, amit logikusan le tud vezetni.

Elképzeltem, milyen jó lenne, ha Sheldon megismerkedhetne egy alapos dogmatikai tudással rendelkező, gyakorlatias teológussal, aki egy logikailag helytálló elmélet segítségével bizonyítaná: az Úr áll minden kutatott jelenség mögött. Milyen jó lenne látni a képernyőn, amint Sheldon, rövid elmélkedést követően, a fél világ füle hallatára kimondja: Isten valóban létezik!

Ezt a forgatókönyvet sajnos még a legprofibb filmes szakemberek sem lennének képesek elkészíteni – lehetetlen feladatra vállalkoznának.

A fájdalmas tudás. Bár egyre több ismeretünk van az univerzum keletkezéséről, a természeti jelenségekről, az emberi életéről, intellektuális úton még a 21. században sem juthatunk közelebb az Úrhoz. Úgy tűnik, semmi sem változott, hiszen az ismeretlen prédikátor is ugyanezt a felismerést osztja meg az olvasóival: *„Ahogyan nem ismered a szél útját vagy a csontok formálódását a terhes asszony méhében, éppúgy nem ismered Isten munkáját, aki mindent alkotott.”* (Préd 11,5) Ma sincs a kezünkben olyan műszer, amellyel kimutathatnánk az Úr jelenlétét. Interjút sem készíthetünk vele, így azonnali válaszokat sem kaphatunk tőle.

„...ahol sok a bölcsesség, sok a bosszúság is; és aki gyarapítja az ismeretet, gyarapítja a szenvedést is” – írja lehangoltan a prédikátor (Préd 1,18). Minél többet tudunk, annál több kint okoz, mennyi mindennel szemben vagyunk tehetetlenek. Hiába dolgoznak megfeszített erővel a rosszindulatú daganatok gyógyításán, nagyon sokan hálnak meg ennek következtében. Egyre több virtuális közösség alakul, mégis sokan szenvednek a magánytól. Fejlett a jogrendszerünk, ám a leleményesen kihasznált kiskapuk miatt még mindig túl sok az igazságtalan eljárás.

Egyre többet tudunk a hosszú élet titkáról, mégsem rendezkedhetünk be örök életre a földön. A tudás és a nem tudás, vagyis a túl sok ismeret és az ismeret hiánya is komoly lelki kínokat okoz az embernek.

A gyermekek előtt feltáruuló szent titok. Jézussal találkoztak komoly tudású írástudók és farizeusok, magas társadalmi rangot viselő személyek és iskolázatlan emberek is. Földi szolgálata során tömegek vették körül, mégis csak kevesen ismerték fel, ki ő valójában. *„Magasztallak, Atyám, menny és föld Ura, mert elrejtetted ezeket a bölcsék és értelmesek elől, és felfedted a gyermekeknek. Igen, Atyám, mert így láttad jónak.”* (Mt 11,25–26)

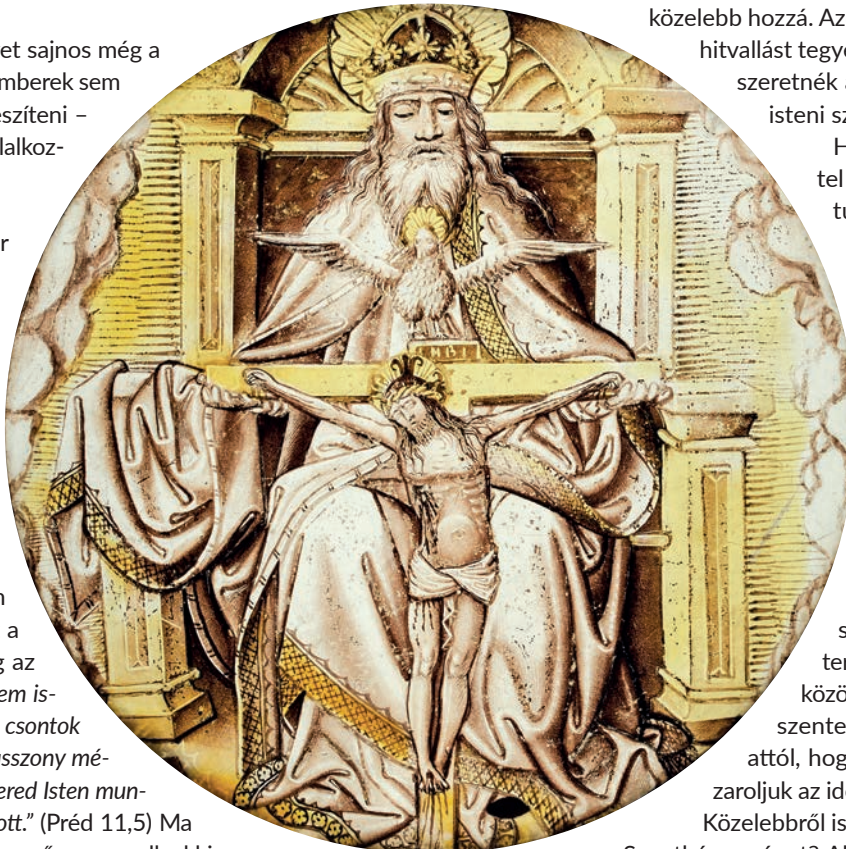
Nem a kutató szándék, hanem a gyermeki hit visz közelebb hozzá. Azoknak adatik meg, hogy hitvallást tegyenek róla, akik szemlélni szeretnék a benne lévő határtalan isteni szeretetet.

Ha mi is hasonló lelkülettel közelítünk Jézus Krisztushoz, akkor rajta keresztül a Szentháromság másik két tagjával is élő kapcsolatunk lehet. Az univerzum Urát édesapánkként szólíthatjuk meg, és biztosak lehetünk abban, hogy ingadozó hitünk és töredékes ismereteink ellenére is meghallgat minket. Jézusnak köszönhetően a titokzatos természetű Szentlélekkel is közösségünk lehet, aki megszenteli életünket, és megóv attól, hogy hiábavalóságokra pazaroljuk az időnket és az energiánkat. Közelebről is szeretnénk megismerni

a Szentháromságot? Akkor ne módszertan kidolgozásán munkálkodjunk, hanem engedjük, hogy szeretetközösségébe vonjon! Egyedül akkor tekinthetünk be a titokba, ha készek vagyunk hittel csodálni és alázattal szemlélni a felfoghatatlant.

■ KOCH SZILVIA

Imádkozzunk! *Mennyei Atyánk! Utánad vágyakozunk, és arra kérünk, tedd teljessé életünket! Add, hogy őszinte örömmel csodálhassunk, háromságod titka előtt alázattal térdet hajthassunk, és hiányos ismereteink ellenére is biztosan tudjuk: te maradéktalanul betöltöd életünket. Ámen.*

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (június 16.) *Ti azonban választott nemzetség, királyi papság, szent nemzet vagytok, Isten tulajdonba vett népe, hogy hirdessétek nagy tetteit annak, aki a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott el titeket.* 1Pt 2,9 (Zsolt 73,28; Jn 3,1–8[9–13]; Róm 11,[32]33–36; Zsolt 111) Hihetetlen, elképzelhetetlen, csodálatos változás történt: sötétségből világosságra kerültünk, a halál számunkra áthatolhatatlan sötétségéből az örök élet tündöklő világosságára. Isten csodálatosan cselekedte ezt az életünkben Krisztus által. Ő hívott el és ő választott ki bennünket arra a kitüntetett megbízatásra, hogy csodálatos cselekedetének a hírvivői, küldöttei legyünk. Péter apostol külön is kiemeli ezt azzal, amikor azt írja, hogy királyi papság és szent nemzet vagyunk. Ennek megfelelően Isten népeként, az ő számára elkülönített nemzetként éljünk, szent küldetésben, mint akik Isten közvetítői, képviselői vagyunk a világban, hirdetve Krisztus győzelmét a halál felett.

Hétfő (június 17.) *Pál írja: Beszédem és igehirdetésem sem az emberi bölcsesség megejtő szavaival hangzott hozzátok, hanem a Lélek bizonyító erejével.* 1Kor 2,4 (Ézs 55,10–11a; 2Móz 3,13–20; Péld 14,24–31) A Péter apostol által a tegnapi igében írt kitüntetett küldetés szolgálatáról szól mai igénkben Pál. Az evangélium hirdetésének szent szolgálatát nem lehet emberi bölcsesség megejtő szavaival végezni. Pál apostol sem beszélt evangéliumhirdetés helyett utazási, kirándulási élményeiről; nem bölcselkedett filozófiai kérdésekről; nem alkotott irodalmi esszét, és nem mesélt valós vagy kitalált történeteket. Lehet, hogy kissé akadozó beszéddel, de csak és kizárólag Krisztus igéjét, szent evangéliumát hirdette. És rajta keresztül működött a Lélek, Krisztus-hit ébredt a szívekben, és hozott termést, elvégezve a küldetést. Így indult a mi szívünkben is a hit, és nekünk is az a szent és kitüntetett megbízatásunk, hogy hirdessük az evangéliumot: Krisztust a világban.

Kedd (június 18.) *Határozzátok el szívetekben, hogy nem gondoltok előre a védekezésre, mert én adok nektek szíjat és bölcsességet.* Lk 21,14–15 (Jer 1,9; Ézs 43,8–13; Péld 14,29–34) Jézus Urunk szava ez a tanítványai számára. Már előre felkészíti őket a rájuk váró megpróbáltatásra: üldözés, börtön, vallatás vár rájuk. Az egyház élete alatt sokszor történt már ez. Lehet, hogy nem is olyan sokára ránk is hasonló helyzet vár, mint ahogy sok keresztény testvérünk átéli ezt nap mint nap a világban. Az evangélium ereje hatalmas: Jézus Urunk szól bennünk, általunk, ő ad értelmet, bölcsességet, kitartást, erőt a róla való tanúságtételre.

Szerda (június 19.) *Mert mindnyájan Isten fiai vagytok a Krisztus Jézusban való hit által.* Gal 3,26 (Zsolt 115,13; ApCsel 17,[16]22–34; Péld 15,13–18) A vasárnapi igében Péter apostol Istennek és az ő szent népének mindennapi megtartó kapcsolópontjáról szolt. Nekünk, Isten népének egyetlen, Krisztustól jövő, megtartó kapcsolatunk van Istennel: a hit. Ez nem hiszékenység, hanem ráhagyatkozó bizalom, Krisztusban való lét. Ahogyan igénk folytatásában írja Pál: „*Akik Krisztusba keresztelkedtetek meg, Krisztust öltöttétek magatokra.*” Őbenne élve, a Fiú által vagyunk mi is Isten fiai, az örök élet örökösei. Igen nagy méltóság ez. Tartsuk becsben.

Csütörtök (június 20.) *Hűséges az Isten, aki elhívott titeket az ő Fiával, Jézus Krisztussal, a mi Urunkkal való közösségre.* 1Kor 1,9 (Ézs 46,4; Ef 4,1–7; Péld 16,1–9) Az Isten fiai a Fiúval való szoros közösségben élve maradhatnak meg az örökkévalóságra. Úgy, ahogyan a szőlővessző a szőlőtőhöz kapcsolódva él. A szőlőtő táplálja a vesszőket. Krisztus táplál bennünket igéjével, szent testének és vérének éltető eledelével. Egyértelmű: ha hallgatjuk igéjét, esszük a testét és isszuk a véréit, életünk van, ha nem, akkor nincs, mert elszakítjuk magunkat az éltető forrástól. Erre az örökké éltető közösségre hívott el minket Isten. Maradjunk meg ebben – ő hordoz és tart meg minket mindvégig.

Péntek (június 21.) *Más példázatot is mondott nekik [Jézus]: Hasonló a mennyek országa a kovászhoz, amelyet vesz az aszszony, belekever három mérce lisztbe, míg végül az egész megkel.* Mt 13,33 (Jer 30,19b; 2Pt 1,16–21; Péld 16,18–33) Krisztus személyének és megváltó művének helyzete ez: rejtett, mint a kovász. De éppen így a jó, hiszen az egész tésztát, az egész embervilágot megkeleszti, azaz minden képzeletet felülmúlóan hatékony. Isten népeként, a mennyei ország polgáiraiként, az ő képviselőiként éljünk, és végezzük küldetésünket a világban.

Szombat (június 22.) *Mert aki a legkisebb mindnyájak között, az az igazán nagy.* Lk 9,48b (Zsolt 8,3; Jn 14,7–14; Péld 17,1–17) Lehet a legkisebb a legnagyobb? Jézusnál mindenképp. Mert csak egy az igazán nagy: Isten. Az igazán kicsik pedig mi vagyunk. Aki tudja kicsiségét, a Legnagyobbval való teljes ráutaltságát, az igazán nagy, mert a Legnagyobbhoz tartozik. Mi hozzá tartozunk, és legnagyobb a küldetésünk is: evangéliumának képviselője a világban. Végezzük hűségesen.

■ ISÓ ZOLTÁN

EVANGÉLIKUS Élet FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!
megrendelheti online is: evangelikuselet.hu/elofizetes

Pünkösdi piknik

Pünkösöd előtt évről évre megtelik gitárzenével és énekszóval Budapesten a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának (MEÖT) kápolnája. A különböző felekezetű fiatalok azért gyűlnek össze, hogy együtt dicsőítsék Istent. Az először 2011-ben megszervezett pünkösdi ökumenikus vigília tavaly már elfoglalta a MEÖT-székház udvarát is, idén időben és programkínálatában

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

tovább terjeszkedett, és nevében is megújult. „A zenés vigília kifejezés nem feltétlenül érthető, a piknik pedig jobban kifejezi a program közösségi jellegét” – nyilatkozták a szervezők.

A baptista, evangélikus, metodista, pünkösdi és református fiatalok – kiegészülve a katolikusokkal – ökumenikus focikupával, csocsó- és pingpongbajnoksággal és egyéb szabadidős programokkal készültek június 6-ára. (A focitornát az Erős Vár FC nyerte.) A program időpontját is a fiatalok szokásaihoz igazították, délután háromtól egészen este fél tizenegyig várták Lágymányoson a jó hangulatra, kikapcsolódásra, Istenre figyelemre, elmélyülésre vágyókat. Egy dolog nem változott a korábbi évekhez képest: a középpontban ezúttal is az Istennel és egymással megélhető találkozás volt.

Csütörtökön délután öt órától kezdődött a közös dicsőítés. A MEÖT-székház színpadán a baptisták Budapesti dicsőítő csapata, az MKK (Műgyetemi Katolikus Közösség – a szerk.) zenekara, a MIX metodista ifjúsági zenekar, a református egyetemi gyülekezet 1RE dicsőítő csapata, az OIM pünkösdi zenekar és az evangélikus M.Is.K.A. vezette az éneklést. Este hét órától Kondor Péter evangélikus püspök szolgált igehirdetéssel (*képünkön*), az estét pedig a tíz órakor kezdődött Taizé-imádság zárta Bence Áron evangélikus lelkész vezetésével.

■ Forrás: Reformatus.hu

Harmincadik budapesti Bach-hét

A h-moll mise keretezte a harmincadik budapesti Bach-hét műsorát. A Magyar Bach Társaság és a Pesti Evangélikus Egyház Deák Téri Egyházközség rendezvénysorozatán minden év júniusában neves hazai és külföldi művészek előadásában csendülnek fel Johann Sebastian Bach alkotásai a Deák téri evangélikus templomban. Az idén június 3–9. között is telt házas, ingyenes hangversenyeken – a hagyományoknak megfelelően – rövid igehirdetések is elhangzottak.

A június 3-ai nyitókoncerten elsőként – az aznap este ígét hirdető – Kondor Péter, a Déli Egyházkerület püspöke köszöntötte a megjelenteket és az esten közreműködő művészeket, valamint Katja Dormannt, a budapesti német nagykövetség kulturális referensét és dr. Schneller Domonkoszt, a Budapest és a fővárosi agglomeráció fejlesztésének végrehajtásáért felelős helyettes államtitkárt, majd Katja Dormann és dr. Kamp Salamon, a Bach-hét művészeti vezetője szólt az alkalmi gyülekezethez.

A *h-moll misét* június 3-án és június 9-én Zemlényi Eszter (szoprán), Németh Judit (alt), Farkas András (tenor), Jekl László (basszus) énekművészek, valamint Dobozy Borbála csembalóművész, Mekis Péter orgonaművész, illetőleg a Lutheránia énekkar és a Budapesti Vonósok kamarazenekar (művészeti vezető Botvay Károly, koncertmester Pilz János) adta elő Kamp Salamon vezényletével.

Június 4-én Kálmán Attila (Leonberg, Németország) orgonastjét hallhatta a közönség, másnap Ittész Gergely fuvolaművész és Finta Gergely orgonaművész adott kamaraestet. A június 6-i hegedűesten az *a-moll* és a *C-dúr szólószonáta* hangzott el Ábrahám Márta előadásában. Christoph Bossert (Németország) lapzártánk utáni orgonastjét követően Dobozy Borbála és Elek Szilvia

FOTÓ: T. PINTÉR KÁROLY

csembalóművészek, valamint az Aura Musicale kamarahangversenye várta az érdeklődőket.

A Bach-hagyományok a Deák téri püspöki székhelyen száztíz éven át tekintenek vissza, és szorosan összefonódtak a Lutheránia énekkar munkásságával, amelynek középpontjában Johann Sebastian Bach zenei örökségének ápolása áll. Az énekkar történetében fontos szerepet játszott Zalánfy Aladár orgonaművész, aki Weltler Jenő karnaggal együtt Magyarországon egyedülálló Bach-kultuszt teremtett. A Lutheránia ének- és zenekar művészeti vezetője 1987 óta Kamp Salamon, akinek a tevékenysége nyomán kantátazenés istentiszteletek is rendszeressé váltak a Deák téren. A jubileumi Bach-hét Magyar Rádió által élőben közvetített nyitóhangversenye – Györi András Timótheus jóvoltából – egyházzunk központi honlapján (Evangelikus.hu) is megtekinthető.

■ Forrás: Evangelikus.hu

Ülésezett a zsinat

Egyházunk tizenegyedik zsinatának harmadik ülészakát tartották május 31-én Budapesten, az Üllői úti országos székházban. Az üléskezdő áhitaton a zsinat lelkészi jegyzője, Asztalos Richárd a 71. zsoltár 18. verse alapján az Istenhez való, egész életen át tartó fohászokodás jelentőségéről beszélt.

Az ülészakot Abaffy Zoltán, a zsinat nem lelkészi elnöke nyitotta meg. Az előző ülészak jegyzőkönyvének elfogadása után a zsinat lelkészi elnöke, Hafenschér Károly mondta el beszámolóját, majd a bizottságok jelentései következtek. A második ülésen továbbra is Abaffy Zoltán

támogatás miatt. Emellett többletbevételt jelentettek a pályázatokon elnyert összegek is. A mérlegfőösszeg 7,2 százalékkal emelkedett, 35,8 milliárd forintra. A költségvetést módosítani kellett a 2018-as maradványok miatt, amelyeket átcsoportosítottak a Szélerőrsza országos

A SZERZŐ FELVÉTELE

elnökölt, a téma a Magyarországi Evangélikus Egyház 2018. évi beszámolója és a 2019. évi költségvetés módosításának általános és részletes vitája volt Pröhle Gergely országos felügyelőnek, valamint Csorba Gábornak, az országos iroda gazdasági osztálya vezetőjének előterjesztésében.

Az országos felügyelő megköszönte az országos irodának az anyag gondos előkészítését, majd kiemelt néhány fontosnak tartott pontot. Elmondta, hogy immáron negyvenhat lelkész vette igénybe a lakhatási támogatást. A Schedius-ösztöndíj elindulását is sikerként értékelte. A tavalyi költségvetésről Csorba Gábor adott tájékoztatást. A tervezett 17,1 milliárdos bevétellel szemben 24,2 milliárd forint bevétele lett az egyháznak az oktatási és diakóniai területkorrekció

evangélikus ifjúsági találkozó, a gépjárműprogram, a missziói pályázatok és az általános tartalék bővítéseire. Új programként jelentkezett többek között a bajor egyház támogatásának felhasználása a fóti kántorképző intézet fejlesztésére. Emellett bővítéseket is elfogadtak a tar-

talékalapok terhére. A beszámoló végén a könyvvizsgálói véleményt is meghallgatták a zsinati tagok.

A harmadik ülésen Aradi Andrásnak, a zsinat lelkészi alelnökének elnökletével Fábri György északi egyházkerületi felügyelő számolt be a hitéleti tevékenység gazdasági önállósodásával kapcsolatos stratégia megvalósulásának jelenlegi állásáról, a negyedik ülésen pedig a belső egyházi jogi személyekkel kapcsolatos egyes törvények módosítására került sor a zsinat nem lelkészi alelnökének, dr. Ittész Andrásnak az előterjesztésében.

Az ötödik ülésen a Magyar Honvédségnél végzendő lelképásztori szolgálatról szóló törvényjavaslat általános és részletes vitájára került sor dr. Lackner Pálnak, a püspöki tanács titkárának előterjesztésében. Egyházunk 1994-ben kötött megállapodást a Magyar Honvédséggel a katonák és a határőrök között végzett szolgálatról, de időközben a katonai struktúra megváltozott, így a törvény módosítása már régen szükségessé vált.

A déli imádságban Fabiny Tamás elnök-püspök a Dunán történt tragikus hajóbalesetben elhunyt dél-koreai és magyar áldozatok hozzátartozóiért imádkozott, bibliai igehelyeket idézve is kifejezve együttérzését.

A hatodik ülés tárgya az egyházunk tényfeltáró bizottsága munkájának szabályozásával kapcsolatos módosítás volt Székács György országos ügyész előterjesztésében. (A tényfeltárás eredményeinek nyilvánosságra hozatalával kapcsolatban kellett – az eredmények személyiségi jogokat érintő jellege miatt – módosításokat végrehajtani.)

A hetedik ülésen a zsinati tagok felülvizsgálták a 2005. évi IX. törvény polgári perrendtartásra vonatkozó utalásait. Az előterjesztő dr. Giró-Szász János, az országos bíróság elnöke volt. A változást az

A Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) elnökségének részvétnyilvánítása a dél-koreai és magyar áldozatokat követelő dunai hajóbaleset kapcsán:

기독교청가리루터회는 안타까운 사고의 희생자 및 가족들의 고통과 슬픔을 함께하며 깊은 애도의 뜻을 표합니다.

Az MEE együttérz a szörnyű tragédia áldozatainak hozzátartozóival, osztozik fájdalmukban. Az MEE Zsinata, amely a mai napon (2019. május 31.) ülésezik, délből imádságban emlékezik meg a hajóbaleset áldozatairól.

DR. FABINY TAMÁS elnök-püspök és PRÖHLE GERGELY országos felügyelő

indokolta, hogy a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény hatálybalépését követően jelentősen módosult a polgári peres eljárás, amely módosítás azonban az egyházi bírósági eljárásban már nem volt alkalmazható.

A következő ülésen Hafenscher Károly ismertette a 2020 az úrvacsora éve cselekvési programját. Határozatot hozott a testület arról, hogy a 2020. év költségvetésébe betervezik a cselekvési program végrehajtásához szükséges összegeket.

A kilencedik ülésen megválasztották az országos bíróság jegyzőjének Gróf Gábort, az országos számvevőszék elnökének pedig Horváth Z. Gábort. A két tisztségviselő 2024-ig, a következő tisztújításig tölti be pozícióját.

A tizedik ülés feladata a gyülekezet-plántálási program megtárgyalásának – amelyre a novemberi ülésszakon kerül majd sor – előkészítése volt, Gáncs Péternek, a zsinat evangelizációs és missziói bizottsága elnökének irányításával. A zsinat ad hoc munkabizottság létrehozásáról döntött, amelyben olyan lelkesek is képviselik egyházkerületüket, akik a zsinatnak és a missziói bizottságnak egyaránt tagjai.

A tizenegyedik ülésen a hitoktatói életpályamodellhez kapcsolódó egyes törvények módosításának általános és részletes vitája került elő Fabiny Tamás elnök-püspöknek és Bárdossy Tamásnak, az országos iroda gyülekezeti és missziói osztálya gyülekezeti referensének előterjesztésében. A zsinati tagok támogatták a hitoktatók munkába állásának megkönnyítésére vonatkozó módosításokat, így az arra alkalmas és elhivatott hitoktatók tanulmányaik alatt is megkezdhetik és folytathatják szolgálatukat. (A hitoktató ilyen esetben egy tanévre a püspöki tanács jóváhagyásával alkalmazható.)

A tizenkettedik ülésen Krámer György országos irodaigazgató előterjesztésében az Üllői úti beruházásról, a zsinat által elfogadott beruházási összeg felhasználásáról tájékozódhattak a zsinati tagok. Az összesen 1,6 milliárd forintba került felújítás során – az egyházi forrás mellett – egy állami KEOP-pályázaton elnyert összeget, bajor támogatást, illetőleg a józsefvárosi önkormányzattól kapott támogatást használták fel.

A zsinati ülés Abaffy Zoltán zárszavával ért véget. A testület következő ülésére november 22–23-án kerül sor.

■ HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA

Árral szemben

Ökumenikus diákfilmszemle nyolcadszor

A budapesti Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola nagyelőadója adott imponáló helyszínt május 25-én a nyolcadik ökumenikus diákfilmszemle ünnepélyes díjátadójának. A kreatív verseny idén az Árral szemben – Amikor sikeresen megküzdünk a kihívásokkal témacímmel hirdettetett meg egyházi fenntartású általános iskolák és középfokú oktatási intézmények tanulói számára, de – egy másik kategóriában – szabadon választott témával is be lehetett nevezni.

JELENET A LUCA CÍMŰ FILMBŐL

Az immár nyolcadik alkalommal szervezett diákfilmszemle a katolikus, a református és az evangélikus egyház központi pedagógiai intézeteinek támogatásával valósult meg. A verseny gyakorlati lebonyolítását a Budapesti Piarista Gimnázium audiovizuális szakköre vállalta. A versenyfelhívásra huszonegy iskolából harminchét – legfeljebb nyolcperces – rövidfilm érkezett. Öttagú ökumenikus előzsűri értékelt a beküldött alkotásokat, így alakult ki a május 25-i döntőbe jutott húsz film listája.

A döntős pályaművek készítőin kívül a szervezők további tizenkét film ifjú alkotót hívtak meg információs vetítésre, hogy minél több iskolai videóműhely tagjai kapjanak visszajelzést munkájukról és útmutatást, bátorítást következő alkotásaikhoz.

Sokan voltak kíváncsiak a döntős filmek egész napon át tartó vetítésére, illetőleg a zsűri értékelésére. A bírálóbizottságnak Gelencsér Gábor filmesztéta, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Művészetelméleti és Médiakutatási Intézet Filmtudomány Tanszékének docense, Mispál Attila film- és televíziós rendező, a debreceni Csokonai Nemzeti Színház művészeti műhelyének tagja, Szabó-Nyulász Melinda animációsfilm-rendező, grafikus, művészeti oktató és Varsányi Ferenc

animációsfilm-rendező, a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem oktatója volt a tagja.

Az Árral szemben téma filmjeit két korcsoportra bontva rangsorolta a zsűri. Az általános iskolások korcsoportjában a Debreceni Református Kollégium Általános Iskolájának tanulói győztek Luca című filmjükkel, a középiskolásoknál a Budapesti Piarista Gimnázium diákjai által készített, A Másik című alkotás kapta az első díjat, a szabadon választott szekcióban pedig a soproni Berzsenyi Dániel Evangélikus (Líceum) Gimnázium diákjainak A zárral szemben című filmje lett az első helyezett.

A fődíjakon kívül különböző különdíjakat – az iskolai videóstúdiók fejlesztését szolgáló felszereléseket (kamerastabilizátort, professzionális videomikrofont, videoállványt, digitális grafikus táblát, tárolóeszközöket) –, valamint filmes szakkönyveket vihettek haza a sikeres filmek alkotói. Különdíj-felajánlással támogatta a filmszemlét a Magyar Katolikus Újságírók Szövetsége, az Evangélikus Pedagógiai Intézet és a Kézfogás Egyesület is.

■ Forrás: Evangélikus.hu

(A részletes végeredmény és maguk a filmek megtekinthetők az ökumenikus diákfilmszemle weboldalán: Okudiakfilm.hu.)

Német ajkúak 25 éve

Rogate vasárnapján ünnepelte a budavári német ajkú evangélikus gyülekezet fennállásának a huszonötödik évfordulóját. A május 26-ai úrvacsorás istentiszteleten, majd az ünnepségen részt vettek a közösség korábbi lelkészei, valamint – mások mellett – szász és bajor gyülekezetek képviselői, továbbá az osztrák nagykövet és Németország budapesti nagykövetségének képviselője is.

FOTO: MAGYARI MÁRTON

A kápolnában tartott ünnepi alkalmon dr. Fabiny Tamás elnök-püspök Lk 11,1–4; 5–13 alapján prédikált, felhívva a figyelmet az imádságok különböző típusaira (hálaadó, kérés, bűnvalló) és fontosságukra. Igehirdetésében röviden felelevenítette a gyülekezet megalakulásának történetét.

„Van miért hálát adni a gyülekezet múltját illetően: először is az alapítónak tekinthető Mária Dorottya itteni szolgálataért. Jó tudatosítani, hogy éppen kétszáz évvel ezelőtt, 1819. augusztus 24-én került sor arra a különleges esküvőre a Stuttgart melletti Kirchheim unter Teck várkastélyban, amelyen a már kétszer megözvegyült József főherceg, Magyarország nádora feleségül vette Mária Dorottya Lujza Vilma Karolina hercegnőt. A jelentős korkülönbség (József negyvenhárom, Mária Dorottya huszonkét éves volt ekkor) ebben az esetben nem számított különlegességnek – annál inkább az a tény, hogy a Habsburg családba beházasodó leány evangélikus vallású volt. A szigorúan katolikus Habsburgok körében ez eleinte megütközést keltett, ám a fiatalasszony tudatosan és büszkén vállalta a württembergi pietizmust, amelyben felnőtt, és immár a budai Várba kerülve is ragaszkodott evangélikus vallásához. [...]

Mária Dorottya sokat tett evangélikus egyházáért is. A fővárosi lelkészeket

rendszeresen összehívta közös bibliaolvasásra. Mivel a budai Várban, ahol lakott, nem volt evangélikus templom, az akkor már meglévő pesti Deák téri templomba járt át istentiszteletre. Télen azonban nem lehetett átkelni a Dunán, ezért Budán is létesítettek – 1844-ben – evangélikus gyülekezetet. Ebben az évben került Budára a nádorné hívására Bauhofer György lelkész, aki nemcsak az ő személyes lelkigondozója, hanem a gyülekezet első lelkésze is lett. Három évvel később templomot is építettek. Mária Dorottya igen komoly összeggel járult ehhez hozzá, ám az akkor még a Dísz téren álló templom felszentelésén már nem lehetett jelen, megözvegyülése után bécsi száműzetésbe kényszerítették.”

Az istentisztelet, majd a rövid kávézás után következtek a köszöntők, köztük a történelmi egyházak képviselői mellett Elisabeth Ellison-Kramer osztrák nagykövet asszonynak és Katja Dorrman-nak, a budapesti német nagykövetség kulturális referensének a beszédével.

Ekkor ismerhették meg a jelenlévők a korábban itt szolgáló lelkészeket is. Személyes beszámolót tartott budavári szolgálatáról Zsigmond Árpád, Gémes Pál, Beate Brauckhoff, Johannes Erlbruch, Andreas Wellmer, Dietrich Tiggemann, a gyülekezet jelenéről pedig Barbara Lötzsch, a jelenlegi lelkész.

Pröhle Gergely, a Magyarországi Evangélikus Egyház országos felügyelője köszöntőjében fontosnak és különlegesnek nevezte a német ajkú gyülekezet létét, szolgálatát, zárásként több magyar-német közös programot, kapcsolatot és még legalább egy újabb huszonöt éves jubileumot kívánva a budavári közösségnek.

A köszöntők után közös ebédrel, délután pedig csoportos programokkal, egyebek mellett közös imádkozással, bibliatanulmányozással folytatódott az ünnepség.

■ KÉZDI BEÁTA

(Riportunk a 29. oldalon)

Konzultáltak az egyházmegyék lelkészi vezetői

Egyházunk esperesi tanácsa május 28-án tartotta legutóbbi ülését Vaynarcon. Az évenként négy alkalommal tanácskozó testület tagjait ez alkalommal Szabó András, a Nógrádi Egyházmegye esperese fogadta.

Mekis Ádám áhítata után Kendeh K. Pétert, az országos iroda gyülekezeti és missziói osztályának lelkésziéletpályamodell-koordinátorát és Krámer György országos irodaigazgatót hallgatták meg a tanács tagjai a lelkészi életpályamodell eszerekre vonatkozó feladatairól.

Az ülésen szóba került – az éves önértékelést követő esperesi konzultáción túl – az ötévenkénti csoportos szupervízió, beszéltek az egyéb továbbképzések, a sabbatidő kivitelezésének kérdéseiről, az ordináció előtti pszichológiai állapotfelmérésről, továbbá a hivatásgondozó napokról, rekreációs programokról, végül az egészségügyi szűrővizsgálat lehetőségéről is. A délelőtt második felében a lelkészi életpályamodell bevezetéséről tárgyalva a lelkészi díjlevélre vonatkozó változtatások, szövegjavaslatok kerültek elő. Felvetődött olyan minta, avagy „mondatbank” elkészítése is, amelyet a gyülekezetek használnának a díjlevél elkészítésekhez.

Ebéd után a Hajdú-Szabolcsi Egyházmegyének a homoszexualitással kapcsolatban nemrégiben megfogalmazott nyilatkozatával foglalkozott az esperesi közösség. Zsarnai Krisztián, az egyházmegye esperese bevezető előadásában tárta fel, mi vezette a megyét a nyilatkozat megfogalmazására. A püspöki tanács tagjai, akik mindhárman jelen voltak a megbeszélésen, megerősítették a korábbi állásfoglalásokat, amelyek a házassággal és az ordinációval kapcsolatban ebben a témában megjelentek, például a Magyarországi Evangélikus Egyház Északi Egyházkerülete elnökségének és közgyűlésének 2000. december 3-án közzétett nyilatkozatát (olvasható az Evangélikus Élet 2000/49. számának 3. oldalán). Újabb állásfoglalásnak a megfogalmazását nem tartották időszerűnek.

■ ARADI ANDRÁS

Világítótorony a Balaton-parton

Húszéves a balatonboglári templom

Templomuk felszentelésének huszadik évfordulóját ünnepelték június 1-jén, szombaton a balatonboglári evangélikusok. Az ünnepi istentiszteleten Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke hirdette Isten ígését.

A liturgiát Kőszeghyné Raczkó Zsuzsanna helyi lelkész, a Somogy-Zalai Egyházmege esperese végezte. Zenével és verssel közreműködtek a Dél-balatoni Gárdonyi Géza Evangélikus Általános Iskola diákjai.

Az épület egy világítótoronyt szimbolizál: ez a funkciójára is rámutat – hangsúlyozta a meghívón is szereplő 1Thessz 5,16–18 alapján tartott prédikációjában

a püspök. „A világítótorony megmutat valamit, amihez lehet, amihez érdemes igazodni. Ehhez hasonlóan a templom is megmutatja, miképpen található meg az ember az igazi utat ebben a rohanó, útvesztőkkel teli világban” – fogalmazott Szemerei János.

Klotz Péter gyülekezeti felügyelő köszöntője után Kőszeghyné Raczkó Zsuzsanna ismertette az 1999-ben felszentelt templom építésének történetét, majd hozzáfűzte: azt szeretnék, hogy az építkezés „élő kövekkel” folytatódjon. Az ünnepség szeretetvendégséggel zárult a gyülekezeti teremben.

■ – AM –

FOTÓ: ADÁMI MÁRIA

Isten magtára

Megújult a nemeskéri evangélikus templom

Négy éven át tartó templomfelújítási munka lezárulásáért adott hálát június 2-án a nemeskéri evangélikus gyülekezet. Az ünnepi alkalmon Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke hirdette Isten ígését. A liturgiát Ihász Beatrix, a Soproni Egyházmege esperese és Hegedűs Attila helyi helyettes lelkész végezte. Közreműködött a helyi kórus, valamint a soproni Fidelissima vegyes kar.

FOTÓ: ADÁMI MÁRIA

Az eredetileg szigorú korlátozásokkal, a magtárak mintájára épített artikuláris templom olyan helyé vált, ahol Isten magvetése zajlik. Betöltötte funkcióját, Isten műhelye lett, ahol Isten formálta az emberek lelkét – emelte ki prédiká-

ciójában az egyházkerület lelkészi vezetője. Szemerei János a meghívón is szereplő ige, Zsolt 34,9 alapján hozzátette: „Itt valóban minden az Úr szeretetéről beszél. Ezt érezteti velünk ennek a patinás templomnak a levegője, hogy

az ő szeretetét mint erőforrást vigyük magunkkal.”

Az áldás és a megerősítő *Confirma* elhangzása után került sor a díszközgyűlésre. Elsőként Horváth Ilona felügyelő köszöntötte az egybegyűlteket, majd Hegedűs Attila tájékoztatott az elvégzett munkákról. Elmondta, hogy a felújítás összköltsége több mint kilencvenhatmillió forint volt, amelyet részben az Emberi Erőforrások Minisztériuma és a Nemzeti Kulturális Alap által kiírt pályázatokból, illetve a vidékfejlesztési Leader-pályázatból finanszíroztak, részben pedig a német Gustav-Adolf-Werkttől, a magyar Gusztáv Adolf Segélyszolgálattól, valamint a Magyarországi Evangélikus Egyháztól és a helyi önkormányzattól kapott támogatásból. A lelkész végül köszönetet mondott a gyülekezet tagjainak aktív segítségéért is.

A következőkben Ihász Beatrix esperes, Joóné Nagy Csilla helyi polgármester, valamint Mészáros Tamás egyházkerületi felügyelő fejezte ki jókívánságait a közösségnek. Az ünnepség a gyülekezeti házban tartott szeretetvendégséggel zárult.

A nemeskéri evangélikus templom egyházunk egyetlen olyan, az artikuláris korban épült temploma, amely még áll, és immár eredeti pompájában várja a látogatókat szeptember 29-én, a nyugati kerület artikuláris napján. (Szemerei János püspök írása *Égtájéoló* rovatunkban, a 17. oldalon olvasható. – A szerk.)

■ – ADÁMI –

Baltik Frigyesre emlékeztek

Baltik Frigyes dunáninneri evangélikus püspök halálának századik évfordulóján, május 25-én délelőtt nem mindennapi gyülekezet ünnepelt Balassagyarmaton, a Luther-házban. Az ország több pontjáról érkeztek leszármazottak, hogy találkozzanak egymással és a szervezőkkel, valamint a gyülekezet tagjaival.

Az énekar – Antal Gusztávné vezetésével – J. S. Bach *Herr, ich glaube (Uram, hiszek)* kezdetű korálját énekelte német és magyar nyelven. Ezután e sorok írója, a gyülekezet lelkésze köszöntötte a jelenlévőket, köztük Medvác Lajos polgármestert és Szabó András esperest, majd megtartotta emlékbeszédét, amelyet vetített képek illusztráltak Pestiné Jánoska Zsuzsannának, Baltik püspök ükunokájának az összeállításában. A megemlékezés a szavak és a vizualitás szintjén is kitért arra, milyen tudományos és kulturális eredmények, események vagy épp történelmi tragédiák keretezték e nagy formátumú és méltán áldott emlékű személyiség életútját, illetve mely ismert személyek voltak kortársai.

Szolgáló élet

Baltik Frigyes 1834. július 24-én született Hontbagonyán. 1852-ben Pozsonyban megkezdett teológiai tanulmányait ideiglenesen meg kellett szakítania, hogy váratlanul elhunyt édesapja kántortanítói katedrájára álljon szülőfalujában, így segítve özvegy édesanyját és kistestvéreit. Két évvel később jó szándékú támogatóknak köszönhetően folytathatta tanulmányait, méghozzá olyan neves városok egyetemén, mint Bécs, Bázél és Halle.

Először a besztercebányai líceumban tanított tíz évig, eközben jelentős tudományos és irodalmi munkát folytatott szlovák és magyar nyelven. 1862-ben vette feleségül az akkor tizenkilenc esztendő Groszmann Emmát, akivel annak haláláig, 1918-ig élt szeretetben. Öt gyermekük közül hárman éltek meg a felnőttkort. Fia követte őt a lelkészi pályán, és éveken keresztül a püspöki iroda vezetőjeként szolgált mellette. Lányai lelkészekhez mentek feleségül.

1870-ben hívta meg lelkésznek a lipóti gyülekezet. Ekkor ordinálta őt Geduly Lajos pozsonyi püspök, akinek húsz évvel később utódja is lett. A huszonöt lipóti év is gazdag volt tudományos és irodalmi tevékenységben egyaránt. Sok egyéb mellett imakönyvet írt, megjelen-

1895-ben hívta meg lelkészének a balassagyarmati gyülekezet. Az ő szolgálati ideje alatt épült az elemi iskola, és 1899-ben ő szentelte fel a szécsényi templomot is. Sokrétű közéleti tevékenységére jellemző volt, hogy a főrendiház hivatalos tagjaként aktív szerepet vállalt a törvényhozás munkájában is. 1905-ben Pennsylvaniából érkezett hozzá kérelem, hogy küldjön legalább három hitvallásos lelkészt az ott élő tót és magyar hívek lelkigondozására. Kétszer kapott jelentős kitüntetést a királytól: 1896-ban a II. osztályú Vaskorona-rendet, majd 1915-ben a Ferenc József-rend nagykeresztjét.

A világháború őt és családját is megviselte. Elvesztette mindkét vejét és egyik unokáját is. Egy évvel élte túl feleségét. Temetésén fiatalabb püspöktársa, Raffay Sándor szolgált. Síremléket 1922-ben állíttatott számára az egyházkerület, amelyen két íge is szerepel feliratként: „*És monda*

tette Luther *Kis kátéját*, az *Ágostai hitvallást*, megemlékezett a türelmi rendelet kiadásának századik évfordulójáról, s megírta több kiadást is megért Luther-életrajzát. 1890-ben választották a Dunáninneri Evangélikus Egyházkerület püspökévé. Szívügye volt a nemzetiségek közti békeség fenntartása és munkálása. Az 1891 decemberében kezdődött zsinat nyitóimáját ő mondta a Deák téri templomban. Ugyanebben az évben – nemzetközileg elismert tudományos munkájára tekintettel – a Rostocki Egyetem tiszteletbeli doktori címmel tüntette ki.

a Király: Miféle síremlék ez, amelyet látok? És felelék neki a város férfúi: »Az Isten emberének sírja ez!« (2Kir 23,17), illetve: „*Az értelmesek fényleni fognak, mint a fénylő égbolt, és akik sokakat igazságra vezettek, mint a csillagok, mindörökké.*” (Dán 12,3)

Baltik kompromisszumkereső alkatára jellemző, hogy még a Tanácsköztársaság idején megjelent újságban is terjedelmes, méltató nekrológot szenteltek személyének. Fabiny Tibor egyháztörténész-professzor az *Evangélikus Életben* 1969-ben megjelent cikkében ezt írta róla: „Baltik Frigyes életének az volt a titka, hogy nem uralkodni, hanem szolgálni akart.”

Dokumentált emlékezet

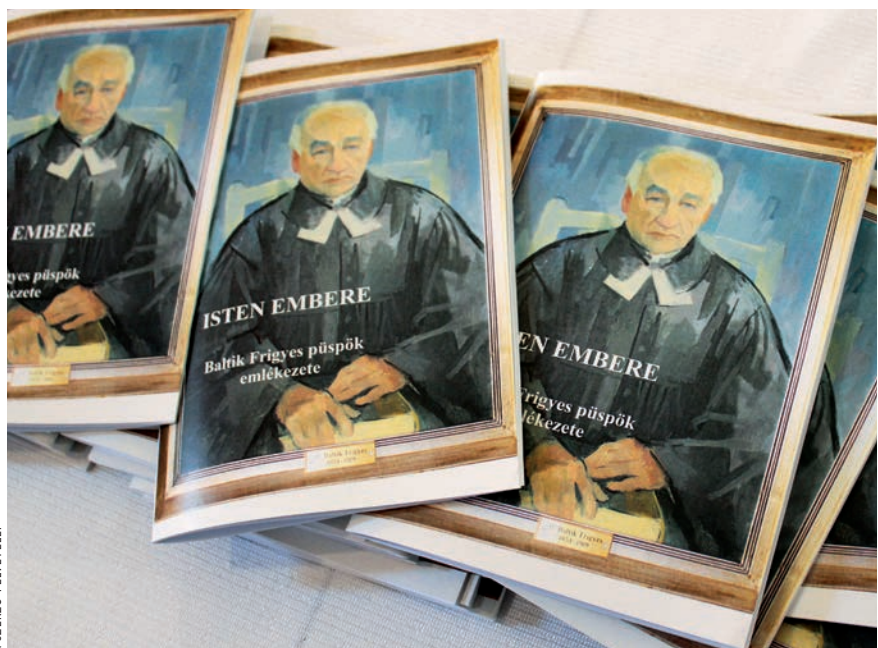
Az ünnepi megemlékezés keretében bemutatott kiadványt, amelyet minden jelenlévő meg is kapott ajándékkul. A kis füzet tartalmazza Fabiny Tamás püspök személyes hangvételű elmélkedését, amelyet a Baltik Frigyes 1890-es püspöki székhelyében megjelent társadalmi, etikai és teológiai témák alapján írt; Fabiny Tibor professzor Evangélikus Élet-beli cikkét, amely Baltik halálának ötvenedik évfordulójára jelent meg; az 1891. december 5-én elhangzott zsinati megnyitóimát, valamint Szpisák Attila tótkomlósi lelkész szlovák nyelvű és Huszárik Ildikó balassagyarmati felügyelő német nyelvű összefoglalóját, továbbá a szerkesztő és kiadó balassagyarmati lelkész zárógondolatait, néhány fotóval illusztrálva.

A megemlékezés után a gyülekezet a lelkészi hivatal udvarára vonult, ahol Szabó Andrásnak, a Nógrádi Egyházmegye esperesének szolgálatával leleplezték és megáldották az ott elhelyezett fekete márvány emléktáblát, amelyet a gyülekezet nevében Huszárik Ildikó felügyelő és a lelkész, valamint Balassagyarmat Város Önkormányzata részéről Medvác Lajos polgármester is megkoszorúzott. Szabó András esperes a *Zsidókhöz írt levél* 13. fejezetének 7-8. verseit olvasta: „Ne feledkezzetek meg vezetőitekről, akik Isten igéjét hirdették nektek. Figyeljétek életük végére, és kövessétek hitüket. Jézus Krisztus tegnap, ma és mindörökké ugyanaz.”

Családi kegyelet

Baltik püspök Balassagyarmaton élő ükunokái közül Jánoska Tünde és Pestiné Jánoska Zsuzsanna különösen is sok kutató- és szervezőmunkát fektettek abba, hogy impozáns és gazdag kiállítást készítsenek a családi fotóarchívumból, valamint levéltári dokumentumok másolataiból. Ennek megtekintése közben lehetőség volt beszélgetésre is. A kitartóbbak még a temetőbe is elzarándokoltak, hogy a sír mellett elénekeljék az *Erős vár a mi Istenünk* első két versszakát, meghallgassanak egy részletet a korabeli nekrológok egyikéből, elmondjanak egy imádságot, és elhelyezzenek egy koszorút. A leszármazottak aztán visszatértek a gyülekezeti terembe még egy kis emlékezésre, élménymegosztásra. És mielőtt hazautaztak volna, összeálltak egy családi fotóra is az emléktábla előtt.

■ BARTHA ISTVÁN

A SZENZÓ FELVÉTELEI

Telt házat vonzott az Igazság

FOTÓ: FOTOPART.HU

Az Ez az a nap! felekezeti közötti mozgalom közel húsz éve gyűjti össze a Krisztusban hívőket, hogy – évente legalább egy alkalommal – többórás tömegrendezvényt demonstráljanak: Magyarországon is van igény és van készség Isten dicsőítésére. Ebben az esztendőben június 1-jén telt meg a Papp László Budapest Sportaréna, amelynek színpadán délután négytől kora éjszakáig váltották egymást a Jézus Krisztus nevét a kortárs keresztény zene nyelvén magasztaló együttesek és szolisták. „Prózában” is számos igéi üzenet elhangzott a nap folyamán, és – a hagyományoknak megfelelően – majd minden hazai keresztény felekezet képviselőjében imádkoztak vezető lelkészek azért, hogy nemzetársaink találjanak rá Krisztusban a nap mottójaként felmutatott Igazságra (Jn 14,6).

■ TPK

Először járt pápa Erdélyben

„A csíksomlyói zarándoklat Erdély öröksége, a párbeszéd, az egység és a testvériség jele, és tiszteletben tartja a román és a magyar vallási szokásokat is” – mondta homíliájában Ferenc pápa Csíksomlyón a több tízezer hívő előtt június 1-jén bemutatott szentmiséjén.

A római katolikus egyházfő péntektől vasárnapig tartott romániai látogatásának második napján mutatott be szentmisét a csíksomlyói hegyenyeregben. Az első erdélyi pápalátogatásra több mint száz ezren regisztráltak, s a zarándokok szombaton már a kora hajnali órákban elkezdtek gyülekezni a helyszínen, ahol szakadó eső fogadta őket, és több órán keresztül áztak a hűvös időben. A pápa a romániai Dacia autógyár által külön erre az alkalomra kialakított pápamobilból köszöntötte a zarándokokat, végighaladva a kijelölt útvonalon.

„Isten iránti örömmel és hálával vagyok jelen ezen a történelmi értékekben és hitben gazdag, kedves Mária-kegyhelyen” – hangoztatta Róma püspöke olasz nyelven mondott szentbeszédében, amely román és magyar nyelvű fordításban is elhangzott. Ferenc pápa arra szólította a híveket: ne feledjék s ne tagadják a múlt összetett és szomorú eseményeit, de ez nem gördíthet akadályt a testvéri együttélés elé. Szerinte a zarándokok azért mennek Csíksomlyóra, hogy egymásban valódi testvérekre leljenek. Zarándokolni nem más, mint

érezni a meghívást és a készletést arra, hogy „járjunk együtt az úton, és kérjük az Úrtól a kegyelmet, hogy a régi és a mostani sérelmeinket, bizalmatlanságainkat változtassa új lehetőségekké a közösség érdekében”.

A szertartás végén Jakubinyi György gyulafehérvári érsek megköszönte Ferenc pápának, hogy Erdélybe látogatott, felidézve, hogy húsz évvel ezelőtt II. János Pál kénytelen volt Bukarestre korlátozni romániai vizitjét. Jakubinyi elmondta: a né-

hai pápa akkor megígérte, újra elzarándokol Romániába, de erre már nem kerülhetett sor. Az érsek örömmel állapította meg, hogy Ferenc pápa látogatásával húsz év múltán beteljesült a négy – gyulafehérvári, váradi, szatmári és temesvári – magyar és székely többségű erdélyi katolikus egyházmegye híveinek a vágya.

A gyulafehérvári érsek Xantus Géza-nak az *Ahol az ég és föld találkozik* című festményével ajándékozta meg a pápát. A mise, amelyen részt vett Áder János magyar köztársasági elnök, Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes és Viorica Dăncilă román miniszterelnök is, a magyar és a székely himnusz eléneklésével zárult.

■ Forrás: MTI

FOTÓ: VERES NÁNDOR / MTI

Orgonát szenteltek Pécssett

A Pécsi Evangélikus Egyházközség május 26-án nem csupán a gyülekezet tagjait hívta meg orgonaszentelési ünnepségére. Az invitálás mindenkinek szólt, beleértve a város elöljáróit is.

Régóta készültünk már erre a napra. Nem azzal a pillanattal kezdődött, amikor késső ősszel belefogtak szétbontani és műhelybe szállítani az orgonát. Nem is azzal, amikor a gyülekezetben megegyezés született arról, hogy a sok lehetséges megoldás közül az orgona felújítását választjuk. Ennél sokkal régebben kezdődött a történet. 1875-ben Angster József építette a pécsi gyülekezet új templomának első orgonáját, amely több alkalommal is – legutóbb 1960-ban – esett át nagyobb átalakításon.

Ahogy az ünnepségen Végh Antal, a felújítást végző szakember elmondta, eleink minden áldozatot meghoztak azért, hogy az orgona megépüljön, de anyagi körülményeik és a rendelkezésükre álló eszközök szűkösek voltak. Azóta sok idő eltelt, s az orgonába épített, nem feltétlenül jó minőségű alkatrészek elkoptak. Már 2006-ban látszott, hogy a hangszer felújításra szorul.

A szentelési ünnepségen elhangzott köszöntőjében Heinemann Rausch Márta kuratóriumi elnök mondta el, hogy a gyülekezet a közösséghez tartozó Luther-rózsza Alapítványt bízta meg, hogy elkezdje a gyűjtést az orgona felújításának céljából. A gyülekezet énekkarának vezetője, Lovászné Balázs Magdolna szervezésében számos hangversenyt tartottak. Az orgonafelújításért rendezett hangversenyeken adományként befolyt összeghez

az Emberi Erőforrások Minisztériumának Nemzeti Kulturális Alapja is hozzájárult, s így 2018 végén megkezdődhetett a felújítás.

A május 26-i orgonaszentelésen a gyülekezet lelkészei – Ócsai Zoltán, Hajdich-Szmola Patrik és Kovács Barbara –, valamint Kondor Péter, a Déli Evangélikus Egyházkerület tavaly megválasztott püspöke, továbbá Aradi András tolna-baranyai esperes szolgált.

Az istentisztelet kezdetén Hajdich-Szmola Patrik a 33. zsoltár szavaival köszöntötte az egybegyűlteket: „Énekeljetekei új éneket, szépen zengjenek hangszereiteik!” (3. vers) Az igehirdetés szolgálatát

tünk úgy lehet teljes, hogy mindent Isten elé viszünk imádságban. Meg kell nyitnunk a szívünket Isten előtt, ahogy az orgona hangja előtt is megnyitjuk szívünket. Az imádság nem szerep, hanem életforma, át kell hatnia az egész életünket.

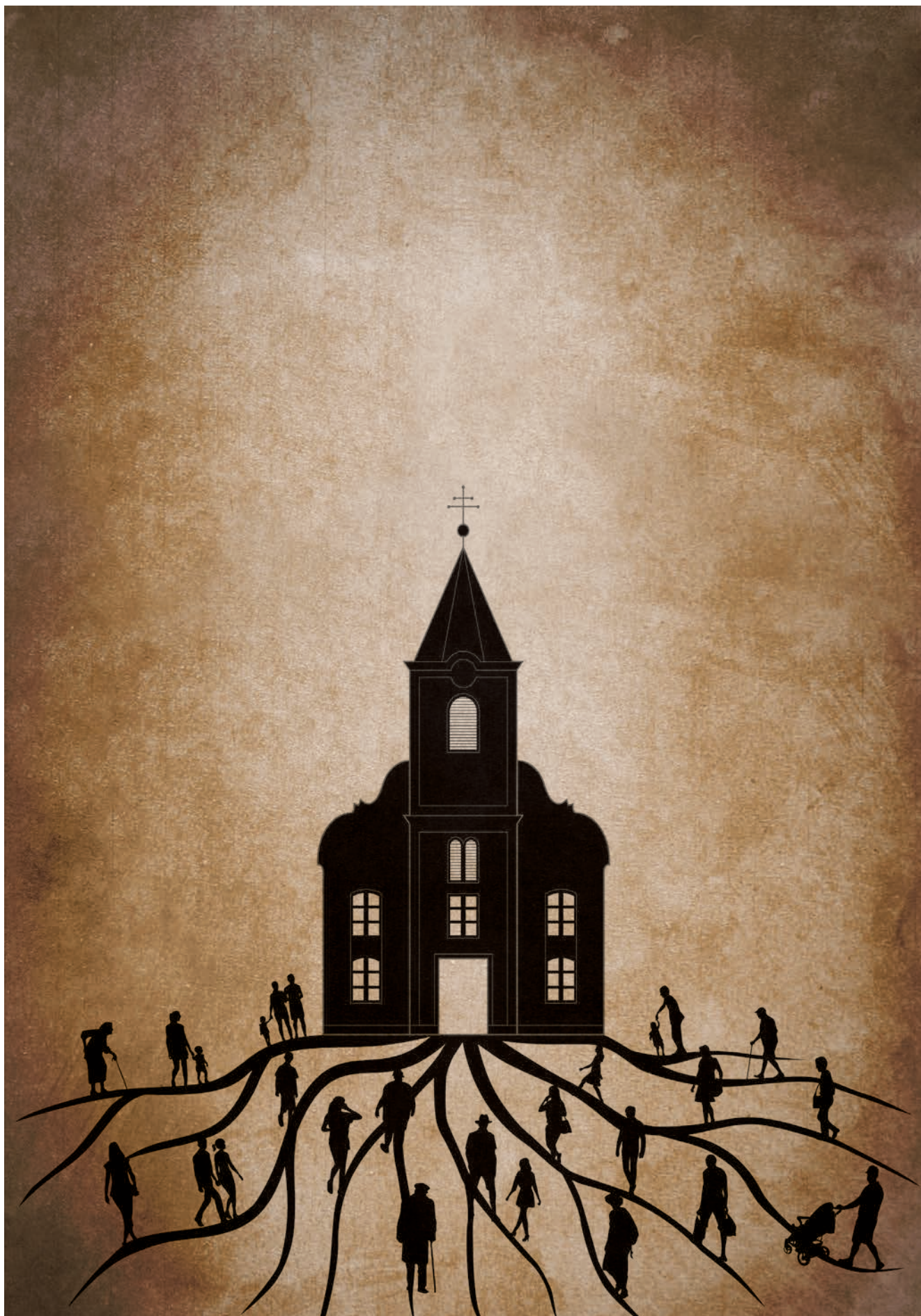
Az orgona szentelését Aradi András esperes végezte, majd többen köszöntötték az egybegyűlteket, így Végh Antal orgonaépítő, illetve Heinemann Rausch Márta is, megköszönve az adományokat. Dr. Hoppál Péter, Pécs és a térség országgyűlési képviselője, az Emberi Erőforrások Minisztériumának miniszteri biztosa arról beszélt, hogy felelősek vagyunk a ránk bízott értékekért. Bereckné Füller Ilona *Orgonaszentelésre* című versét Keszthelyi József szavalta el, majd Rózsai György egyházmegyei felügyelő és Ócsai Zoltán lelkész köszöntötte a gyülekezetet.

A felújított orgonát Szamosi Szabolcs orgonaművész és Siptárné Balázs Hajnalka zenepedagógus szólaltatta meg. Az istentiszteleten természetesen a gyülekezet kórusa is közreműködött Lovászné Balázs Magdolna vezetésével. Az ünnepség szertartásvendégséggel ért véget.

■ JANSZKYNÉ KÖSZEGHY ILDIKÓ

FOTÓ: SRAMÓ ANDRÁS

HÓDI MÁRTON GRAFIKÁJA

Fel, útra, ti hívek!

Szemerei János püspök
Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület

Kérem a kedves olvasókat, hogy először is vegyék elő a naptárukat, és jegyezzék elő szeptember 29-ét. Mostani írásomon keresztül ugyanis egy különleges evangélikus zarándokútra invitálok Önöket.

Evangélikus zarándokút? Nincs itt valami félreértés? Az evangélikus hitélettől valóban kevés dolog áll olyan távol, mint éppen az érdemszerzéssel összekapcsolt zarándoklat. A lutheri reformáció teológiai profiltisztítása a Jézus Krisztusban kapott megváltást helyezte hitünk centrumába, amiből az is következett, hogy az üdvösség kizárólag Isten szeretetéből lehet a miénk. Az emberi érdemszerző jó cselekedet emiatt vált okafogyottá a reformált közösségekben. Természetesen nem arról van szó, hogy minket, evangélikusokat kevésbé érdekelnének a hitünk szempontjából fontos történelmi helyszínek, szívesen fel is keressük őket, de nem gondoljuk, hogy ezzel Isten előtt üdvösségre jogosító érdemeket szereznénk.

A spanyolországi Szent Jakab-út nem csak római katolikusok között népszerű, végigjárta már sok magyar evangélikus hittestvérünk és több lelkészünk is, akik arról számoltak be, hogy nemcsak nagy élmény, de a lelki életük számára is építő volt.

Kevésbé ismert, de jó tudni, hogy ma már vannak evangélikus zarándokutak is. Ausztriában ilyen a Weg des Buches (Könyvek útja) fantáziánévvel jelzett útvonal. A reformáció korába, a Bibliákat csempésző névtelen hősök nyomába hívja az érdeklődőket. Azt az időt igyekszik közel hozni, amikor az emberek rácsodálkoztak az anyanyelvükön megjelent Szentírásra, Isten élő és ható igéjére és annak életeket formáló erejére. Akkoriban sokan az életük kockáztatásával, a köpenyük alá rejtve vitték a tiltott könyveket, a Bibliát és a reformatori iratokat úttalan utakon, hegyeken és völgyeken át. Az út Bajorországtól egészen a szlovén határig vezet az Alpok festői magaslatain keresztül, de sokkal több egy gyönyörű turistaútnál, hiszen arra a lelki kincsre irányítja a figyelmet, amelyet a Szentírás nyomán eleink felfedeztek, és amely számunkra is elérhető.

A mi kerületünk is őriz egy különleges örökséget. Az úgynevezett artikuláris időkben az akkori államhatalom olyan feltételeket teremtett őseink számára, amelyeknek

a következményét „kényszerzarándoklatnak” is nevezhetjük. A gyászévtizedben (1671–1681) a protestáns vallásgyakorlatot teljesen ellehetetlenítették, hiszen a patrónusokat áttérítették, a templomokat elvették, a lelkészeket eltiltották hivatásuktól, a híveket pedig megfélemlítették, úgy tűnt, hogy mindennek vége. Eleink azonban ebbe nem törődtek bele. Küzdöttek és harcoltak, ami végül eredményre vezetett. Az 1681-es soproni országgyűlésnek foglalkoznia kellett a protestánsok jogos panaszával. A vallási szabályozásban egy kis szelepet nyitva próbálták elkerülni a társadalmi robbanást.

Az evangélikusoknak vármegyénként két kijelölt helyen engedélyezték, hogy hitük szerinti istentiszteletet tartsanak. A mai Magyarországon ez két nyugat-magyarországi vármegyét érintett: a Vas vármegyei Nemescsót és Nemesdömölköt, valamint a Sopron vármegyei Nemeskért és Vadosfát jelölték ki erre a célra. Erre a néhány, artikulárisnak nevezett helyre kellett elzarándokolniuk azoknak, akik anyanyelvükön és hitük szerinti istentiszteleten kívánták dicsérni az Istent. „Vasárnaponként feketéllett az út a templomba igyekvő emberektől” – jegyezte fel valaki, mert hosszú, tömött sorokban jöttek gyalog és lovas kocsikkal.

Bár az egykori hatalmi cinizmus azzal számolt, hogy elhal majd a lelkesedés, és idővel elfognak, akik útra kelnek a nagy távolságra lévő evangélikus templomokba, de tévedett. Kereken száz éven keresztül, a türelmi rendeletig (1781) tartott ez az idő. Hűségesen mentek az emberek több tíz, néha száz kilométer távolságból!

„Kényszerzarándoklatnak” neveztem az artikuláris kor templomba járását, pedig meggyőződésem, hogy őket nem a kényszer vitte. Ha nem lett volna számukra fontos, akkor nem indult volna el senki. Ők azonban Isten igéjéből, a közösség megéléséből erőt és áldást merítettek.

Erre az időre emlékezünk majd szeptember 29-én. Különböző helyekről és irányokból indulunk gyalog és lovas kocsikkal Nemeskérrre, ahol gazdag program vár ránk. A régi időket nemcsak azért érdemes felidézni, hogy megértsük eleinket, és tisztelegjünk hűségük előtt, hanem hogy mi is rátaláljunk az Istennél elrejtett örök kincsekre. ■

Egymásra figyelve, bizalommal

Osztályfőnökként közösséget is épít Szőkéné Mezősi Tímea

Sorozatunkban a Magyarországi Evangélikus Egyház intézményeiben szolgálatot végzőket szólaltatjuk meg indíttatásukról, munkájukról, céljaikról. A tanári kar diákokra figyelő, közösségépítő munkája elengedhetetlen ahhoz, hogy a tanulók egymáshoz is, a tanárokhoz is őszintén, bizalommal forduljanak – mondja Szőkéné Mezősi Tímea. A matematika-fizika szakos pedagógus 1994 óta tanára, 2009-től igazgatóhelyettese a Deák Téri Evangélikus Gimnáziumnak.

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

– **Hogyan került az intézménybe?**

– Előtte két évig állami szakközépiskolában tanítottam. Amikor jelentkeztem ide, arra gondoltam, hogy az egyházi iskola színvonala magasabb lesz, így egyrészt a szakmai kihívást láttam magam előtt, másrészt kíváncsian vártam, hogy mit is jelent evangélikus iskolában tanítani.

– **Miként tudják a professionalizmus mellett a közösségi szemléletet képviselni?**

– Meghatározó számunkra az az igény, hogy ne csak a tantestület, hanem az egész iskola tanulóifjúsága egymást építő és a másokra odafigyelő közösség legyen. Azt hiszem, ez nálunk nagyon jól sikerül. Sokat számít, hogy nem vagyunk nagy létszámú iskola, de azt gondolom, az

intézmény lelkesége, a tanári kar diákokra figyelő, közösségépítő munkája mindehhez elengedhetetlen. Öröm látni, hogy diákjaink nemcsak az iskolán belül tartják egymással a kapcsolatot, hanem szabadidejükben is figyelnek egymásra. Munkám során – azon túl, hogy tényleg nagyon jó képességű gyermekek járnak ide – nap mint nap tapasztalom diákjaink kedveségét, nyitottságát, egymás iránti szeretetét. A tanulók őszintén és bizalommal fordulnak felénk is. Jó látni azt is, hogy a hétfő reggeli áhítatokat vagy a hittanórákat nem pluszteherként élik meg, hanem olyan lehetőségként, ahol választ kaphatnak az őket foglalkoztató kérdésekre.

– **Osztályfőnökként mit tekint a legfontosabb feladatának?**

– Az egyik legfontosabb, hogy rendszeresen legyenek osztályprogramok. Iskolánkban több éve az „egy hónap, egy program” elvet valljuk, ami azt jelenti, hogy minden osztály minden hónapban igyekszik valamilyen közös programot szervezni. A közös színház- vagy múzeumlátogatás mellett azokat a programokat szeretem, amelyeken kötetlenül tudok beszélgetni, együtt lenni diákjaimmal. Hétfégi kirándulásra, adventi közös ajándékkészítésre vagy például egy délutáni metázásra gondolok. Nemrég az egyik diákunknál készítettünk közösen mézeskalácsokat meglepetésként a tanári karnak. Ezek az együttlétek sokat jelentenek a közösségformálás szempontjából.

– **Miként fogalmazná meg az iskola küldetését?**

– Elsődleges szempontunk, hogy az ide járó gyermekek biztonságban és jól érezzék magukat. A megszokottnál védtebb környezetet kívánunk számukra biztosítani. Ugyanakkor arra is törekszünk, hogy maximálisan felkészítsük őket a továbbtanulásra. Személyes odafigyeléssel próbáljuk megismerni a diákjainkat és segíteni őket abban, hogy reális célokat tűzzenek maguk elé. Serdülőkor környékén többeknél észlelhető, hogy a hitükben kisebb vargabetűk keletkeznek. Igyekszünk számukra irányt mutatni, hogy lássák, van, akire a nehézségek idején is támaszkodhatnak.

– **A Piliscsabai Evangélikus Egyházközség tagja. Mit jelent önnek a gyülekezete?**

– Azt érzem, itt a helyem, itt számítnak rám. Segítjük egymást, odafigyelünk egymásra, és sokszínűségünk ellenére tudunk közös célokért küzdeni. Sokat jelent számomra az is, hogy több volt vagy jelenlegi diákunk is tagja a gyülekezetnek. Különleges érzés, amikor vasárnapként együtt hallgatjuk az igehirdetést, veszünk úrvacsorát.

■ – GALAMBOS –

Kóruskavalkád Csömörön

Cantate vasárnapján a csömöri evangélikus gyülekezet látta vendégül az Észak-Pest Megyei Egyházmegye kórusait. A május 19-i alkalmon tizenegy

énekar közel százhetven fővel vett részt. A több évtizedes múltra visszatekintő találkozó programjába ez alkalommal külön szint vitt a csömöri gyülekezet rézfűvósze-

nekara, amely messzire hangzó muzsikával fogadta a templomhoz érkezőket.

A zsúfolásig megtelt templomtérben Mekis Ádám esperes köszöntötte az egybegyűlteket, majd az éneké volt a főszerep. A hagyományokhoz híven a házigazda kórus kezdte meg, aztán az iklandi, utána pedig a domonyi-vácegresi közös énekar folytatta a sort. Az áhítatot megelőzően a penci, majd a váci gyülekezet kórusa „nyitott kottát”.

Johann Gyula csömöri lelkész a prédikációjának alapigéjeként *Ézsaiás könyvéből* választott egy verset: „...erőm és énekem az Úr, megszabadított engem.” (12,2b) Az áhítat után az acsaiak, majd a gödöllőiek kórusa, őket követően pedig a nagytarcsai és péceli közös énekar szolgált, végül a fóti és az erdőkürti gyülekezeti énekar zárta a sort.

Az utolsó dallam elhalkulása után a csömöri rezesek minikoncertet adtak, nagy sikert aratva a hallgatóság körében. Az alkalom zárásaként – szintén a hagyományoknak megfelelően – összéneklés töltötte be a templomteret Johann Panna helyi kórusvezető irányításával.

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

Mekis Ádám esperes köszönti az egybegyűlteket

■ BODA ZSUZSA

A csömöri kórus, háttérben a fúvósokkal

A fóti énekkar

A domonyi és a vácegresi összevont kórus

A nagytarcsai és a péceli összevont kórus

Az acsai kórus

A gödöllői énekkar

A penci kórus

Az iklandi énekkar

Az erdőkürti kórus

A közös éneklés pillanatai

A csömöri rézfúvósok

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

Tarisznyatöltés és teremtésvédelem

Evangélikus udvar a Művészetek Völgyében

Az idei Művészetek Völgye mind tematikájában, mind megvalósítási formájában a fenntarthatóság köré épül. Ebbe a környezettudatos irányzatba kapcsolódott be idén harmadszorra a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájának több osztálya, fő szervezőként a Gyülekezeti és Missziói Osztály. A Tarisznya evangélikus udvar életre hívóit, Németh Zoltán osztályvezetőt és Szelei Noémi programkoordinátort kérdeztük a július 19–28. között zajló fesztivál evangélikus programjairól.

A Taliándörögden helyet kapó udvar neve szimbólum. Megidézi egyrészt az egykori koldusdiák Luther Márton koldustarisznyáját, amelybe alamizsnát gyűjtött, másrészt a már „révbe ért” reformátor krisztusi életfelfogását és a mondatot, mellyel földi tevékenységét befejezte: „Koldusok vagyunk, ez az igazság.”

A völgybéli tarisznába sok minden belefér, és sok minden megfér benne egymás mellett. Németh Zoltán szavaival élve a „tarisznaszellemiség” sajátja egy olyanfajta nyitottság, amely a Művészetek Völgyének egyedi szellemiségébe, hangulatába, értékvilágába a maga sajátos, hol láthatóan, hol „láthatatlanul” evangélikus tartalmaival nagyon jól illeszkedik. És az előző két év tapasztalatai szerint igazi völgylakó-hívogató.

Idén a szimbólum testet is ölthet: az osztály új munkatársa, a teremtésvédelemért felelős koordinátor, Koltai Zsuzsanna ugyanis a *KÉsZművelő* programok keretében újrashasznosított pólókból vezényli majd a tarisznyakészítést. Az „ökotáskába” ki-ki a maga benső igényeinek megfelelően pakolhat útravalót, kincseket, emlékeket, és szelektálhat is belőlük. Hogy minél több tarisznya készülhessen, az osztályon örömmel veszik a már kiszolgált pólókat, de gyűjtik a sörröskupakokat is, azokból ugyanis fülbevaló lesz majd. Szintén a teremtésvédelemért felelős munkatárs kapcsolta össze az evangélikus udvart a *Ne pazarolj!* nevet viselő családi-baráti „zero waste” – azaz nulla hulladék – vállalkozással, amely mind csomagolásmentes termékekkel,

mind praktikus tanácsokkal ellátja majd a Tarisznya udvarba térőket.

Több olyan játékot visznek a szervezők, amelyek a korábbi években már beváltak, és sok valódi találkozásnak kínáltak teret. Az Evangélikus Pedagógiai Intézet jóvoltából a kisebb gyerekeknek lesz „játszhatóan evangélikus” sarok, a nagyobbak mindenféle interaktív, készségfejlesztő foglalkozáson, logikai és társasjátékon keresztül tapasztalhatják meg a játék és a közösség áldásait. Idén is lesz labirintus, amely ezúttal a kapcsolat, a kapcsolódás témáját járja körül, segítve minden arra tévedőt a benső ösvények mélyebb megismerésében.

A vállalkozó szelleműek az országos iroda külügyi osztályának jóvoltából újra kipróbálhatják magukat a szabadulóművészetben is: a nagy népszerűségnek örvendő szabadulósobák mintájára a reformáció indulásának ötszázadik évfordulójára ugyanis elkészítettek egy Luther korába visszarepítő szabadulós játékot is; ennek csoportos (négy-hat fős) kipróbálásához előzetes regisztráció szükséges. Újra tanulságos élményt kínál a Láthatatlan Színház és a Szociopoly. Ez utóbbi olyan „érzékenyítő”, interaktív színházi társasjáték, amelyben a játékosok egy hátrányos helyzetű embertársuk szerepébe és lehetőségeibe élhetik bele magukat, különböző döntéshelyzetekben megtapasztalva ennek a számukra ismeretlen élethelyzetnek a nehézségeit.

Amit a tarisznyasok idén először visznek a völgybe, az egyrészt a Szélrózsa országos evangélikus ifjúsági találkozón is nagy sikert aratott, *Szólj be a papnak!* című ökumenikus háttérű vitaest, másrészt a keresők és a kételkedők istentiszteletéről, a Tamás-miséről átvett *#instantáldás*. Amint a szervezők elmondták, az egyháztól távoli völgylakók sem tesznek fel provokatív kérdéseket a rövidnadrágos egyházfiaknak; ha lehetőséget kapnak

arra, hogy egyéni kérdéseiket artikulálják, akkor ezt komolyan veszik, és tisztelettel teszik. Az #instantáldás nagyon személyes műfaj, mindenki egyénileg kérhet a saját életére, aktuális élethelyzetére áldást.

Még egy új lelki program is helyet kap a tarisznaykínálatban, nevezetesen egy „evangélikus” zarándokút. A résztvevők Taliándörögd és Kapolcs között egy öt kilométer hosszú útszakaszon haladhatnak végig, ha elég bátrak, és beszerzik a térkép mellé a zarándokútlevelüket.

A fórumbeszélgetések nagyon aktuális, kortárs és bizonyára sokakat megszólító témáit három moderátor, Bartha István balassagyarmati lelkész, Laborczi Dóra teológus, újságíró és Seben Glória lelkész állították össze. Szakértő vendégek meghívásával a gyermeknevelés, az intimitás, a generációs problémák és az egyéni (környezettudatos) felelősségvállalás kérdésköréről értekeznek majd – keresztény szemszögből. A témák kitárlásakor hívószó volt a szabadság, illetve az áldás, ezeknek is a hétköznapi életben való megtapasztalása, megélése.

A szervezők meleg szavakkal köszönték meg a völgyi tíz napban végig támogató jelenlétet vagy olykor épp frissen sült süteményeket tálcán nyújtó taliándörögdi evangélikus gyülekezet vendégszeretét. Németh Zoltán indirekt misszióknak nevezte az evangélikus csapat taliándörögdi működését, amely kockázatot is magában rejtő kísérletnek indult három évvel ezelőtt, és a komfortzónájukból való kilépésre ösztönözte a benne tevékenykedőket. Mostanra azonban beigazolódott, hogy ez az attitűd igen rokonszenves még az egyházakról fenntartásokkal gondolkodó völgylakóknak is.

Arra a kérdésre, hogy milyen mértékben diktálnak a külvilág, azaz a völgybe érkezők igényei az evangélikus szervezőknek, Szeli Noémi projektmenedzseri szempontból azt válaszolta: a megrendelő igényeit figyelembe kell venni, ugyanakkor ezeket az igényeket bátran lehet a saját képünkre szabni, és ez az osztályon belüli „ötletelő”, reflektív munka a fesztiválszervezés egyik legizgalmasabb része. Németh Zoltán határozottan kijelentette, hogy ahol megvan az identitás, a benső bizonyosság, ott van csak igazán tere a mindenféle „határátlépéseknek” és a valódi, egymást gazdagító találkozásoknak.

■ K. A.

FOTÓK: GALAMBOS ADÁM

Örüljete!

Hogyan értsük a páli imperatívuszt?

„Ugyan minek örüljek?” – hallani sokszor a megkeseredett mondatot. „Te meg minek örülsz?” – kérdezték gyerekkoromban, ha valamin túl nagyon mosolyogtam. És tényleg: minek lehet ma örülni? Ez itt a kérdés.

„Örüljete az Úrban mindenkor; ismét mondom, örüljete! A ti szelídlelkűségeitek ismert legyen minden ember előtt. Az Úr közel!” (Fil 4,4–5; Károli-fordítás) Mit kezd az ember ezzel a bibliai mondattal, ha éppen nem vigyori típus? Ha az élete olyan völgybe ért, aminek nemigen látni a peremét? Egyáltalán, mit tesz örülni? Hogyan értem ezt a páli imperatívuszt?

Örülni: tudni nem tudom, de érzem, az apostol valami többről beszél, mint egyszerű „örömködésről”. Sajnos nem tudok görögül, lássuk hát, mit mond a mindent tudó internet. Elő a görög Bibliával! „Khairete” – annyit tesz: örvendezetek, legyetek boldogok! Hogyan? Pál apostol megparancsolja, hogy boldog legyetek?

Ha valaki, akkor ő megteheti. Mert ő szívében hordja minden lelkiismeret-furdalását, mivel halálra üldözte Krisztus híveit (lásd István vértanú megkövezését). Ő, akit megvakított az Úrral való találkozás. Ő, aki a sorok írásakor éppen börtönben ül. Igen! Az ő szájából hiteles bizonyágtétel. Ha ő mondja... Gondolhatok arra, hogy Isten vigyáz rám bajaim között. Emlékeztetem magam arra, hogy pusztán kegyelme kiválasztó szeretete nyugszik rajtam. Ha oly sokszor felteszszük a „miért éppen én?” kérdést, tegyük fel ilyenkor is: „Miért éppen én rajtam van kegyelem?” Amikor harsognak körülöt-

tünk a „hol van ilyenkor az Isten?” kérdőre vonások, akkor jusson eszembe, hogy megköszönem-e mindazt a jót, ami észrevétlenül történik velem nap mint nap. Miért veszem természetesnek, amikor elindulok, hogy épségben meg is érkezem? Amikor van mit ennem, amikor ivóvízben zuhanyozom? „Miért engedi ezt az Isten?” Mert az az öröm, amit Pál érez, hálából (is) fakad.

Pszichológusok kimutatták, hogy a hálas emberek boldogabbak. „Nincs tökéletes, probléma nélküli élet, a küzdésmentes jólétben elpuhulna a test és elbutulna az elme. [...] Nem azok az életélvezők, akiknek minden dologból a legjobb van, ha-

nem azok, akik a legjobbat tudják kihozni abból, amijük van.” (Dr. Bagdy Emőke: *Hogyan lehetnének boldogabbak?* Kulcslyuk Kiadó, Budapest, 2010) Sőt! Egyes szakemberek szerint este felsorolni három dolgot, amikért aznap hálásak voltunk, segít boldogabb, kiegyensúlyozottabb életet élni! De ez nem minden. Köszönömöt az is tud mondani, akinek semmi köze a valláshoz. Egy nem hívó is tud emlékezni azokra a jó dolgokra, amik vele történnek.

Pál azt mondja, „örüljete az Úrban”. Abban örülni, hogy neki fontos vagyok, hogy szeret, és ezt naponként ki is nyilvánítja. Hogy hihetek, nem az én érdemem, hanem kaptam azt is, lehet ebben örülni. Erről szól a filippi mondat.

Én ezt nem másoknak írom, hanem magamnak. Nálunk otthon az örömmondásnak, a pozitív visszacsatolásnak, dicséretnek és általában az örülésnek gyenge volt a marketingje. Nem fért meg a vas-kalapos „kálomista” szigor mellett (az volt az egyetlen, ami megmaradt több évszázados elkótyavetyélt nemességünkben). Nem fért bele tradícióink hangsúlyai mellett, a sárga csekket rögválósága mellett: az életöröm nem volt „szabad”. Hosszú út, amíg megtanulom: a dörgedelmes, büntető Isten helyett van nekem öröms, szerető Istenem. Aki nevetéssel gyógyít, humorral tesz tépést sebemre. Gomolyfelhők közé fénypázmát ejt, úgy mulattat. Egyszer rá fogok jönni, mindez miattam van, nekem van. De akkor majd együtt mondom Pállal: „Örüljete az Úrban mindenkor; ismét mondom, örüljete!” Minek örüljek? Annak, hogy „az Úr közel”.

„Abbá”, „apuci”, Jézus így becézi az Atyát. Tenyerébe hajtom fejem: ilyen közel.

■ MÁTYÁS IMRE

Forrás: Talita.hu – Keresztény női magazin, 2018. október 5.

Mai mosoly – másképp

Arról, hogyan lesz könnyebb az élet

A számítógépnél dolgozom a lelkesi irodában. Munkahely és mégiscsak otthon... Hallom a határozott gyermekléptek egyre felerősödő hangú közeledését. Még mielőtt bármi történne, elővigyázatosan így szólok:

- Kérlek, maradj csendben, dolgozom...
- Jó, de azért, ugye, itt maradhatok?
- Persze. Csak maradj csendben. Találd fel magad, jó?

És máris megint a gépnél dolgozom, háttal a gyermeknek. Hallom, ahogy matat valamit az asztalnál, majd kimegy. Amikor később fáradtan visszafordulok az asztalhoz, észreveszem az odatett meglepetést [...].

Rohanok a gyermekhez egy ölelésre.

■ Forrás: Balog Eszter lelkész
Facebook-oldala

Lezárás vagy egy állomás az úton?

Egész életünkben tanulnunk kellene a hitünkről

„Lényeges kérdés, tudunk-e olyan erős kötődést megszilárdítani a fiatalokban, amely elősegíti a hitről való folyamatos tanulásnak a vágyát és igényét, vagy megmarad az, hogy a konfirmáció a tanulás folyamatának a lezárása” – mondja Pángyánszky Ágnes lelkész, egyetemi adjunktus. Előző lapszámunkban gyülekezeti lelkészek számoltak be a konfirmációval kapcsolatos tapasztalataikról, folytatásként ez alkalommal az Evangélikus Hittudományi Egyetem Gyakorlati Intézetének vezetőjét kérdeztük.

„Nagyon sok jó kezdeményezést látunk a gyülekezeteinkben arra, hogy már a keresztelő alkalmával invitálják a kisgyermekes családokat a gyülekezeti közösséghez való csatlakozásra, például jöjjenek családi programokra, járjanak a baba-mama körbe. Később az óvodás és iskolás korosztálynak is lehetősége van – kiterjedt intézményhálózatunk révén – egyházi nevelésben részesülni, de mindenképp megmaradhat egy világi iskolában is a kapcsolat a kötelezően választható hit- és erkölcsstanórák révén. Folyamatosan ott lehetünk tehát a gyerekek életében a családjukkal együtt egészen a konfirmációig. Ami problémát tapasztalunk, az inkább utána jelentkezik” – árulja el Pángyánszky Ágnes intézetvezető.

Informális módszerek

Friedrich Schweitzer tübingeni professzor kezdeményezésére 2007-ben nemzetközi kutatás kezdődött: kérdőíves felméréssel vizsgálták evangélikus, református, metodista egyházak konfirmációs gyakorlatát. A résztvevők között volt Németország, Svájc, Ausztria, a skandináv országok, a lengyel evangélikusok, illetve a magyarországi evangélikusok, reformátusok és metodisták is.

A konfirmáció gyakorlata a várthoz képest is nagy eltéréseket mutatott. A dán evangélikus egyházban például – királyi rendeletre – hetente két órában iskolaidőben, de a parókián történik a konfirmációs felkészítés. A sikertörténet-

nek számító finn konfirmációs gyakorlatban erőteljesen a közösségi kötődésen van a hangsúly. A tíznapos vagy kéthetes finn konfirmációs táborok a felkészülés fő bázisai, és a már konfirmáltak önkéntes szolgálataival egészül ki az egész konfirmációs oktatás. A norvég egyházban korábban a gyülekezetek, illetve a lelkészek hatáskörébe tartozott a konfirmáció tananyaga – ma már a nullától tizennyolc évesig terjedő korosztályra vonatkozóan átfogó norvég evangélikus oktatási program határozza meg a konfirmáció tananyagát.

A kutatás alapján általában elmondható, hogy az addigi iskolarendszerű és frontális oktatási módszerektől elmozdulás történt az ifjúsági munka típusú, informális, közösségépítő módszerekre épülő konfirmációs oktatás felé.

Káté helyett valami más

„Csoportos munkaformákra, projektalapú megközelítésre és a családok bevonására alapoztuk a *Tanuló közösségben* című, a konfirmációs oktatást segítő, kifejezetten lelkészeknek, illetve a konfirmációs oktatásban részt vevőknek írt kézikönyvet 2008-ban – mondja Pángyánszky tanárnő a magyarországi helyzetről. – A könyvet, illetve az anyagot sok esetben azzal kritizálták: miért nem a *Kis kátét* vagy a *Konfirmációs kátét* tanítjuk. Lehet, hogy sokan nem is tudják: létezik egy ilyen könyv, tele rendszeres teológiai alapozással, gazdag feladatsorral, bőségesen használható óravázlatokkal. De a könyv számomra legmeghatározóbb erőssége az, hogy a mai kérdésfelvetésünk alapján veszi végig a káté tematikáját bibliai, teológiai alapvetéssel, sok-sok kérdéssel és játékos feladattal, a korosztálynak megfelelő megközelítéssel. Ez a könyv szerintem még ma is nagyon jó iránymutató a klasszikus és a modern megközelítés harmóniára találásában. ►

Norvég konfirmandusok népviseletben

Emellett kreativitást biztosít a lelkészek számára, amely alapján a tanítás anyaga közös evangélikus kincsünk marad, de a megvalósítás, a számonkérés, a dramatizálási lehetőségek a lelkész kreativitására és a csoportban megvalósítható lehetőségekre épülnek.”

Bár a hittan oktatása ismeretszerzésben, lelkiségi gyarapodásban igen sok lehetőséget ad, a gyülekezeti kötődés megszilárdítását az európai protestáns egyházak is nagyon fontosnak tartják. A konfirmáció egyik leglényegesebb aspektusa a hitről való tanulás mellett a gyülekezeti és az ifjúsági közösségnek, illetve az egyház liturgikus életének megismerése és az azokban való szocializáció. A gyakorlati teológiában, illetve a katekétikában ezért fontos egyszerre hangsúlyozni a gyülekezetben és az iskolában megvalósuló oktatást. Az Evangélikus Hittudományi Egyetem képzéseiben a valláspedagógia és a gyülekezetpedagógia egymás mellett futó, más-más célcsoport tanítására vonatkozó katekétikai tanegységek.

Fontos elérni a családokat

A már említett norvég oktatási terv a gyülekezetpedagógia egyik legfontosabb feladatának az intergenerációs megközelítést, azon belül is a családok megszólítását tűzte ki célul. „Az az izgalmas ebben a katekétikai programban, hogy komplex rendszerben helyezi el az irányadó oktatási stratégiát – magyarázza Pángvánszky Ágnes. – Nagyon tanulságos számunkra

is, érdemes beleolvasni. [God gives – we share – Plan for Christian Education címmel található meg az interneten. – A szerk.] Sok esetben kaphatunk belőle inspirációt, nagy része meg is valósítható egyházunkban is, de azt is látnunk kell, milyen helyi sajátosságok határozzák meg a mai evangélikus gyülekezetpedagógiát. A családok elérésének egyik legnagyobb nehézségét abban látom, hogy a magyarországi vidék demográfiai helyzete, benne az evangélikus gyülekezetek helyzete sok esetben nem teszi lehetővé, hogy ilyen átfogó nemzetközi stratégiák megvalósuljanak. Itt ugyanis az alapkérdés inkább a családok megtalálása és elérése, ami az intenzív városiasodással egyre nagyobb kihívássá válik. Ami egy városi közösség számára vonzó misszi-

ós helyzet, az sok vidéki gyülekezetünk számára a generációk jelenlétének fájó csökkenését jelenti.”

Egyház- és gyülekezetcentrikusan

„Fontos különbség a nyugati és az északi országokhoz képest hazánkban az, hogy a hitoktatásban igen nagy hangsúly van a hit megélésén és a lelkiségen – állapítja meg az intézetvezető. – Az egyház, illetve a gyülekezet közösségbe való nyílt hívogatás nem mindenhol valósulhat meg egyértelműen. Mi nagyon egyház- és gyülekezetcentrikusan tanítjuk a hitant, a hitben való nevelés így integráns részévé válik a hitoktatásnak. Fantasztikusan jó erőfeszítések történnek erre, jó irányokkal, jó lehetőségekkel, de látnunk kell, hogy ez egy folyamat része. A hitoktatás, a gyülekezetbe való kötődés, a gyülekezetben való informális tanulás és az ifjúsági közösségbe való betagozódás a felnőtthit előszobái, amelyben folyamatos az elköteleződés, a hitmegélés, a tanítványi élet megvalósulása. Lényeges kérdés, tudunk-e olyan erős kötődést megszilárdítani a fiatalokban, amely elősegíti a hitről való folyamatos tanulásnak a vágyát és igényét, vagy megmarad az, hogy a konfirmáció a tanulás folyamatának a lezárása.”

Tanítványok vagyunk élethosszig

Az *Együtt a hit útján* című, evangélikus és református szerzők tollából származó, frissen megjelent gyülekezetpedagógiai kézi-

Konfirmáció Finnországban

Norvég konfirmandusok albában

könyv éppen abból a felismerésből született, hogy a konfirmáció gyakran lezár egy folyamatot, pedig egész életünkben kellene folyamatosan tanulnunk a hitről.

„Tanítványok vagyunk. Számomra kereszténynek, evangélikusnak lenni azt jelenti, hogy tanítványi élet megvalósítására törekszem, hiszen Jézustól erre kaptunk elhívást – mondja Pángyánszky Ágnes. – Folyamatos tanulási folyamatban, a közösség tudatos megélésében, az életnek és a hitnek állandó dialógusában és reflexiójában élek. A konfirmáció jelentőségteljes állomás, fontos és életre szóló változások történnek életünknek ebben a szakaszában is. Felnőtté leszünk, a leghosszabb életszakaszunkba lépünk. A felnőtté válásban a konfirmáció a hittel való kísérés lehetőségét adja, hogy úgy váljak felnőtté, hogy a Krisztusban való megváltottságom bizonyosságában egész életemre szólóan útítársra leljek Istenben. Ha pedig eltévednék, akkor tudjam: mindig van lehetőségem a visszatérésre.”

A felnőttkor küszöbén

És hogy milyen életkorban kerüljön sor a konfirmációra? Pángyánszky Ágnes szerint a kor kérdését az iskolarendszerből kiindulva érdemes kezelni. „Gyakorlati, praktikus oldalról nézve a tizenkét éves

életkor ideális a konfirmációra, azért, mert a gyerekek már elég érettek ilyenkor. Bár lehet, hogy szellemileg később érnek, biológiailag mindenképp a felnőttkor küszöbén vannak már. Tizennégy éves korban a középiskolai felvétellel vannak elfoglalva, ekkor a konfirmációs felkészüléssel terhelni őket szinte lehetetlen. Középiskolában is leterheltek, tehát az iskolarendszertől kiindulva leginkább még a hatodik–hetedik osztályban valósítható meg a konfirmáció” – véli az egyetemi adjunktus. Szerinte nehéz kérdés ebben dönteni, de a családok, gyülekezetek fontos hordozói lehetnek a döntésnek.

Gyermekúrvacsora?

Ahogy a konfirmációs életkor meghatározásában, úgy az úrvacsoravétel tekintetében is rendkívül eltérő a nemzetközi gyakorlat. A Finn Evangélikus Egyházban például van gyermekúrvacsora. Felvetődött ennek lehetősége már egyházunkban is.

„Bennem a gyermekúrvacsora kérdését tekintve még viaskodik a népegyházi hagyomány az első, konfirmációs úrvacsoravétellel és a mai gyermekteológia fontos felismeréseinek kérdése – mondja Pángyánszky Ágnes. – A hit megvallása és az első alkalommal az Úr megterített

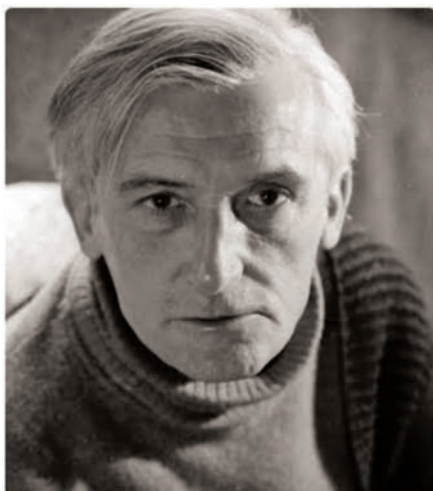
asztalához való odajárulás szimbolikus jelentősége veszne el, ha gyermekkorban már lehetőség lenne az úrvacsoravételre, bár a hitben való megerősödés kifejeződése még fontos lenne akkor is. A gyermekteológia pedig azt mondja, hogy tisztelni kell a gyermeki hitet, nem lehet a hitfejlődés folyamatában kevesebbnek ítélni ezt, és nem szabad a gyermektől sem eltiltani az úrvacsoravételt. Ebben pedig a családnak is kísérenie kell a gyereket, a közös hit megélése fontos ebben a helyzetben. Mit jelent akkor ez a konfirmáció fogalomtétel, mi történik a konfirmációban? Végig kell gondolni ezt egyházunk gyakorlatában; különösen is fontos kérdés lesz ez jövőre, az úrvacsora évében. Mindenképp szükséges, hogy ebben konszenzus legyen egyházunkban, és megfelelő értelmezést kapjon a gyermekúrvacsora és a konfirmáció kapcsolatának kérdése is. A konfirmáció mai értelmezésében áldás az, hogy idehaza együtt tudunk gondolkodni a református testvérekkel, felismerve azt a sok-sok teológiai kihívást, amelyek további kutatásokra sarkallnak bennünket. A nemzetközi konfirmációs kutatások is folytatódnak, szándékunk szerint további felmérésekben is szeretnénk részt venni a hazai protestáns egyházak.”

■ HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA

Egymás mellé hulló szavak ereje

Jelenits István és Pilinszky János egy asztalnál

A magyarórákat az iskolában egyenesen riasztónak találta. Egyik első szerzeménye a könyvkereskedésből Dosztojevszkij regénye volt, s ezt a nadrágszárába rejtette szülei szeme elől. Épp az orosz mester születése után száz évvel született, és halála után száz évvel hunyt el. Szokatlan összefüggésekre és új szempontokra világított rá Jelenits István piarista szerzetes, irodalomtörténész, tanár rendhagyó „irodalomórája” Pilinszky János költőről. Az Asztali Beszélgetések Kulturális Alapítvány tizenötödik évadának záróestjét május 30-án tartották a Petőfi Irodalmi Múzeumban.

Pilinszky egykori szülő- és egyik lakóhelyéhez nagyon közel, az irodalmi múzeumnak otthont adó Károlyipalotában a *Pilinszky János üzenetei* című esten Jelenits István, a kecskeméti piarista gimnázium és – többek között – a Pázmány Péter Katolikus Egyetem legendás oktatója megelevenítette a költő jellegzetes alakját és az általa életre hívott rejtélyes, ugyanakkor összetéveszthetetlen lírai világ néhány darabját. A különös gyerekkor és a költői életút felvázolása közben világossá vált az is, hogy a mindenféle iskolai skatulyától idegenkedő, az egykor a felsőbb osztályosok önképzőkörében szellemi-lelki otthonra találó Pilinszkyhez is közelebb áll ez a fajta beszéd- és megközelítésmód.

Galambos Ádám evangélikus teológus moderálásával Pilinszky költői pályájának három meghatározó szakaszát érintette Jelenits István. Az első a katonaság

és a második világháború, a légervilág megrázó élményeihez kötődik. „Pilinszky korán rátalált a saját hangjára és a saját alapvető költői magatartására a világegés következtében. Hiteles erővel írt a háborúról” – tette hozzá az irodalomtörténész, majd a *Ravensbrücki passió* és a *Harmadnapon* című, összetartozó verseken keresztül meg is mutatta ezt. Figyelemre méltó történet, hogy amikor hazafelé utaztak, a költő egymás után dobálta ki a magával vitt könyveket a vonatból, mert úgy érezte, azok érvényüket veszítették. Később azt írta, egyetlen könyv nem vesztette csak érvényét: a Biblia.

Pilinszky következő megidézett korszaka az *Új Ember* című katolikus hetilaphoz kötődik, ahol kezdetben jóformán kifutófiúként, később sikeres kritika- és jegyzetíróként dolgozott. „Nem penzum-szerűen írt, hanem azt adta, ami ő maga, olyan dolgokról írt, amelyekre ő maga is

mélyen rezonálni tudott” – hangsúlyozta a piarista szerzetes. Az esten utolsóként elhangzott versek Pilinszky kései, több szakember által töredékesnek mondott költői korszakából származtak. Jelenits István elsősorban esztétikai szempontú megközelítésmódjával felhívta a figyelmet a „tökéletesen elejtett talánokra”, a mintegy „egymás mellé hulló szavak” erejére. Ezek egészen új megvilágításba helyezték a hallgatóság számára a Pilinszky-szövegvilágot.

Pilinszky vallásos világról Jelenits István elmondta: számára nemcsak örökség, hanem meggyőződés volt a hit, ugyanakkor nem érezte feladatának, hogy a hit tanulását vagy élményét más ember számára is hozzáférhetővé tegye. Program-szerűen nem mondható tehát „katolikus költőnek”, úgy, ahogy például Sík Sándor. „Pilinszky nem azért keresztény, hogy másokat meggyőzzön annak igazáról, hanem úgy keresztény, ahogy a természete diktálja, vagy ahogy Isten adta neki” – fogalmazott a szerzetes.

Az estnek mintegy lábjegyzeteként hangzott el csupán az a néhány információ, amely leleplezte Pilinszky János és Jelenits István személyes kapcsolatát. A szerzetes egykor recenziót írt a költő egyik kötetéről a *Vigiliába*, és ennek hatására Pilinszky felkereste őt. Aztán Jelenits kecskeméti évei alatt egyik diákja írt Pilinszkyról szép pályamunkát, amelyet ő mint tanár elküldött a költőnek. A gesztus hatására kialakult ismeretség a közös piarista kötődést is feltárta, és elmélyítette a kapcsolatot. Jelenits István később esketője, majd temetője lett Pilinszkynek. Mégis, a hangsúly elsősorban nem a személyes kapcsolaton, nem is Pilinszky személyén, hanem költészetének személyen és nemzeten túli univerzális megszólító erején – „kockacsend”, „kinnfeledt nyugágy”, „harmadnapon” – volt, amely itt maradt ránk örökségül.

■ – KINYIK –

Budavári negyedszázad

Hálaadás a német ajkú evangélikus gyülekezetben

Fennállásának huszonötödik évfordulóját ünnepelte a budavári német ajkú evangélikus gyülekezet. Lelki otthonukban, a Bécsi kapu téri templom kápolnájában május 26-án a közösség valamennyi – korábban, illetve ma itt szolgáló – lelkésze és a hívek együtt adtak hálát Istennek e különleges ajándékáért, azért, hogy negyedszázada hétről hétre németül is szólhat az ige, az imádság Budavárban. A Németországi Protestáns Egyház (EKD) részét képező szolgálat szervezen benne él a magyar evangélikus egyházban – annál is inkább, mert a közös gyökerek a gyülekezetalapító Mária Dorottyáig, József nádor evangélikus hitveséig vezetnek. A gyülekezet első férfi, illetve női lelkészével és jelenlegi lelkipásztorával beszélgettünk.

Gémes Pál, a fellbachi Pauluskirche (Pál-templom) evangélikus lelkésze – akinek édesapja, Gémes István szintén evangélikus lelkészként évtizedekig volt a Württembergi Magyar Protestáns Gyülekezet pásztora Stuttgartban – pályakezdként 1992 márciusában kapott megbízást: derítse fel, lehet-e a már működő alkalmakból önálló EKD-s lelkési állást szervezni.

A gyülekezet szervező-alapító lelkésze így emlékezik: „Meglepődtem, hogy már van a Várban német nyelvű gyülekezeti élet. Zsigmondy Árpád és felesége, Kozma Évamária, valamint Albrecht Friedrich istentiszteleteket és bibliaórákat tartottak – önként, szabadidejükben. Főállásban vettem át tőlük, majd segédlelkészt is kaptam Beate Brauckhoff személyében. Áldás volt, hogy mind egy csapatban dolgozhattunk, így beszélgettünk meg, hogyan is alakítsuk a továbbiakat.”

Hídépítő lett

„Izgalmas idők voltak a rendszerváltás után – folytatja –, nagy számban érkeztek Magyarországra Nyugatról üzletemberek. Ők és a jól fizetett követségi alkalmazottak adták a gyülekezet egyik bázisát. A másikat pedig azok a feleségek, akik a volt NDK-ból [Német Demokratikus Köztársaság – a szerk.] magyar férjükkal költöztek Budapestre. Óriási kihívás volt számomra az itt töltött két évem alatt ezt a heterogén társaságot közösséggé formálni. Közben pedig a német, illetve német ajkú intézményekkel – követségekkel, iskolákkal – és a társadalmi és gazdasági élet képviselőivel kellett kapcsolatot keresni és létesíteni.

Organikusan fejlődöttünk, és nagy segítséget jelentett elődeim jelenléte; ők továbbra is prédikáltak, így hamar feloldódtunk a közös szolgálatban. Ha szabad ezt mondanom: hídépítő szerepet töltöttem be a gyülekezet tagjai között, hiszen magyar vagyok, de Németországban élve jól ismer-

kezelt, s távozásakor összecsiszolódott, működő, saját tradíciókkal bíró gyülekezetet adott át Dietrich Tiggemann-nak.

„Lett alapítványunk, majd később presbitériumunk is. Énekeskönyvünkől elkezdjük énekelni a modern, korabeli énekeket is – folytatja Gémes Pál. – Lassan, apró lépésekkel haladtunk előre. Folytatódta a bibliaórák, amelyekbe az NDK-s nénik mellé betársultak a Nyugatról jött nők is.” Legszívmelengetőbb emlékét is felidézi: „Megkeresett egy Augsburgból érkezett család a tizenhat éves lányukkal, aki még nem konfirmált. Kitaláltam, hogy gyűjtök mellé még pár fiatalot, s ebben a kis ificsoportban készítettem fel Katrint. Jó hangulatú, családias alkalmak voltak. Katrin azóta elvégezte a teológiát, ma már ő is lelkész.”

tem az ottani viszonyokat és a nyelvet is. Ez óriási előny volt. A különböző irányok kiegyenlítése is feladatom volt.”

Gémes Pál példát is említ erre: „A vári magyar gyülekezet egyik hölgytagja, Mária néni mindig szép, de egyszerű virággal díszítette az oltárt. A nagykövet úr, gyülekezeti tagunk szóvá tette: ezen változtatni kell, ő állja a dekoráció költségét.” A virágdilemmát – majd később más, kis és nagy döntési helyzeteket – a fiatal lelkész jól

Arról, miként lehet úgy építkezni, hogy a hívek csak átmenetileg részei a közösségnek, Gémes Pál ezt mondja: „Az NDK-s nénik képviselték a kemény magot, de a jövő-menő üzletemberek kicserélődtek. Ennek ellenére lehetett stabil munkát végezni, mindenki megvolt az igény egymás társaságára. A második évben már kilenc konfirmandusom volt az Alkotmány utcai német ajkú reformátusokkal kooperálva. Hihetetlenül gazdag két év volt.” ▶

Balról: Andreas Wellmer, Zsigmondy Árpád, Gémes Pál, Fabiny Tamás elnök-püspök, Beate Brauckhoff, Barbara Löttsch, Dietrich Tiggemann, Johannes Erlbruch lelkészek

A szezonális ingadozások azóta is jellemzik a gyülekezet életét: megesik, hogy megáll egy busz, kiszáll negyven német turista, és beül az istentiszteletra – míg egy őszi vasárnapon a szokásos tizenöt-harminc fő van jelen. Ma már rendszeresen foglalkoznak az ifjúsággal, gyermekmunka folyik, gyülekezeti központ létesült a Logodi utcában. Gondot fordítanak a börtönben lévő, német ajkú rabok lelkigondozására is.

Biztos pont a zűrzavaros időkben

Fél évig, Gémes Pál távozása és Dietrich Tiggemann érkezése között Beate Brauckhoff segédlelkész látta el a gyülekezet gondozását. A lelkész ma a vesztfáliai tartományi egyház pedagógiai intézetének docense. 1989 őszi érkezett hazánkba, egy – házasságkötéssel Magyarországra került – barátnője hívta. Beate annyira megszerette az ittlétet, hogy azt mondja: bármikor visszajönne szolgálni újabb évekre.

„Huszonöt éve érdekes, zűrzavaros időkben éltünk. Gyakran Budapesten talákoztak a nyugat- és keletnémet honfitársaim, s ehhez ez a gyülekezet is lehetőséget kínált. Sosem éreztem, hogy egyedül vagyok a feladattal. A presbitérium nagyon segítőkész volt.” Az általa barátságos időkkel jellemzett éveket – mint

mondja, kicsit „szockós” volt akkor Magyarország – úgy festi le a magyarul kiválóan beszélő lelkész: sok család, sok gyerek, egyfajta baráti-találkozási hely is volt minden németül beszélő számára a vári kápolna. Nagyon speciális közösség volt és maradt is a vári minden tekintetben. Egy-két keresztelőt mindig tartottak – e lapszámunk megjelenésekor éppen ezüstkonfirmációt fognak ünnepelni.

Beate öröme a jubileumi ünnepen ott volt az első házaspár, akiket 1994-ben esketett. „Megkérdezték: »Emlék-

szik ránk? Mi vagyunk a házaspár!« Ők azóta is Budapesten élnek, és járnak a gyülekezetbe” – mosolyodik el Beate, aki egyébként a huszonöt év alatt rendszeresen visszalátogatott a Várba.

Lelki pihenőhely

A jelenről Barbara Löttsch lelkész beszél, aki 2018 szeptembere óta látja el a budavári német lelkési szolgálatot. Szászországból jött családjával. És hogy milyen érzésekkel érkezett fővárosunkba a négygyermekes édesanya? „Budapest csodálatos város, barátságosak az emberek, szépek a házak, a Duna. Ami a gyülekezetet illeti, német ajkú, de nem német közösségbe érkeztem: vannak németek, osztrákok, svájciak és finnek is. Egyszerre ajándéknak és kihívásnak élem meg a külföldön élő német anyanyelvűek gondozását. A sokszínűségből adódóan ökumenikus jelleggel is bír a gyülekezet. Sok aktív tagunk van, akik részt vesznek a programok szervezésében, s persze jönnek vendégek, turisták. Összességében szép, színes gyülekezetbe érkeztem.”

Barbara Löttsch tizenhat éve szolgált lelkészként Szászországban, amikor az EKD által szervezett hatéves szolgálatra jelentkezett. Felkészítették, hogyan éljen külföldön, magyar nyelvi oktatást kapott, és kultúránkkal is megismerkedett. Még felfedez, de látszik, hogy otthonosan érzi magát, hite, energiája, derűje, gyülekezet-

Gémes Pál

Beate Brauckhoff

vezetői képessége a jubileumi ünnepen is sugárzott róla.

Hogyan értékel fél év után, és milyen terveket sző? „Nagyon szívélyes volt a fogadtatás; várakozással és elvárásokkal teli. Szeretem, hogy kicsi, családi a gyülekezetünk. Ugyanakkor figyelnem kell az egyensúlyra a mag és az újak között, akik csak rövid időre jönnek. Életünk központi eseménye az istentisztelet, az úrvacsora és utána a közös beszélgetés. A többi program sosem tud annyi embert megmozgatni. A mi közösségünk lelki pihenőhely az olykor csak rövid időre ideérkező német ajkúaknak, s ha nem is otthon, mert átmeneti, de befogadó, nyitott.”

A kérdésre, hogy volt-e álma, amikor ideérkezett, kiforrott választ ad: „Nem az a fontos, hogy mi az én kívánságom, hanem

az, hogy Isten tervét megvalósítsam. Az a feladatom, hogy vezessem és kísérem az útján a közösséget, megismerjem, és abban segísem, amire szüksége van. Olyan gyülekezetéről álmodom, amely nyitott és hívogató. Ahová az emberek jó érzéssel jönnek, és ahonnan megerősödve tudnak elmenni, ha továbbutaznak.”

A lelkesítő értékeli, hogy lehet építeni a gyülekezet magját adó tagokkal, de a folyamatosan érkező átmeneti vendégekkel is. Szociális munkát is végeznek, kapcsolatuk van egy miskolci gyermekotthonnal. Adományokból hajléktalanokat is támogatnak Budapesten, noha, mint rámutat, az EKD által fenntartott gyülekezet anyagi értelemben maga sem túl stabil. „A költségeink egy részét a gyülekezetnek magának kell kitermelnie. Ugyanakkor megérinti a lelket, hogy kétszázhusz adományozónk van, ez nagyon szép szám.”

A tervek reálisak: megőrizni a húsz és negyven év közötti korosztály istentiszteleti aktivitását. Az évente három keresztes átlagosnak számít, és mindig van konfirmációs csapat is. „Az NDK-s nének hazamennek Németországba meghalni” – indokolja Barbara Löttsch, temetések miatt nincsenek. „Fontos a hagyomány és a közösségépítés: az egyes családok más-más tradíciókat hoznak” – összegez.

Beszélgetésünk során mindkét lelkesítő megerősíti, hogy milyen szeretni való a német-magyar szerelmi-családi történet, amelyből kinőtt a budavári két gyülekezet. Önbizalmat, erős identitást ad, amelyet eleve követendő példának látnak nálunk, magyar evangélikusoknál. Cserébe mi megtanulhatjuk német testvéreinktől, hogy ne félelemmel, hanem Krisztusban

kapott szabadsággal, nyitottsággal tekintünk egymásra.

Mit adhat a világnak egy ilyen speciális kis közösség? – tettem föl végül a kérdést azt alapító lelkésznek, Gémes Pálnak. „Sosem voltam a számok híve. Ha ketten-hárman összegyűlnek, Jézus ott van közöttük. Ez a bensőséges, családi légkörű gyülekezet kincset ér a kezdetektől. Akárki jött, itt befogadásra talált. Elestek vagy magas fizetésű diplomaták, németek vagy

Barbara Löttsch

magyarok – bárki otthon érezheti magát a közösségben. Van mondanivalónk a mai modern ember számára – ez lehetőség, misszió, kilépés, nyitás. Óriási esély, amelylyel utódaim remekül élnek. Isten áldása van ezen a közösségen.”

■ STIFNER-KÖHÁTI DOROTTYA

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

Fennállásának huszonötödik évfordulóját ünnepelte május 26-án a budavári német ajkú evangélikus gyülekezet

Kincset kaptunk Istentől mindannyian

Találkozás Füller Tímeával, a Szívrázó című kötet szerzőjével

Karjáról a gipszet éppen második novelláskötete budapesti bemutatójának napján vették le, de ez nem akadályozta a kedélyes dedikálásban. A délelőtti orvosi beavatkozáson túlesve több száz kilométert utazott – férjével együtt –, hogy jelen lehessen a Luther Kiadó könyvesbolti estéjén. Sokak által jó ideje várt új könyvéről, a Szívrázóról, történetmesélésről, családról, közösségről beszélgettünk a legtitkosabb feljegyzéseket készítő, legvidámabban tökéletlen papnéval, Füller Tímeával, aki nem melleleg több mint másfél évtizede állandó szerzője az Evangélikus Életnek.

– „Füller Timi” nem lehet a tömegközlekedési járműveken olvasni, mert vagy így, vagy úgy, de megkönnyezi az ember az írásokat. Jóllehet súlyos történetek is helyet kaptak a *Szívrázóban* – mint ahogyan a hat évvel korábban *Tócsatükörben* címmel megjelent első önálló kötetében is –, novelláinak alapkaraktere a derű. Miből fakad ez?

– Következik a lelki alkatomból. Nagy amplitúdóval élek, nagyon nagy örömeket és nagyon mély fájdalmakat is át tudok élni. Egyik a másiknak az ára vagy az árnyéka. A kötetben ezért kaptak helyet az olyan történetek is, amelyek „belefájtak” a szívembe. Nem tudtam őket másképp megoldani, megírni, mint azzal az üzenettel, hogy hordozzuk el őket együtt.

– Ez az „együtt” majd minden írásában hangsúlyt kap. Mit jelent önnek közösségben élni?

– Mindig úgy élem meg saját magamat, mint aki egy nagy egésznek a része. Van az Úristennek egy nagy, szép terve, és ha azon belül a helyemen vagyok, az jó. Ha nem, akkor feltűnően piszkáljuk egymást a sarkainkkal. Nem abban hiszek, hogy csodálatra méltó emberek vagyunk, hanem abban, hogy Isten valami nagy-nagy kincset helyezett mindannyiunkba, és ezt megoszthatjuk egymással. Ajándékká válhatunk egymás számára. És így már nagyon jó együtt lenni. De fontos, hogy senki ne viseljen álarcot. Ha csak egyvalakin is van, akkor szegényítjük saját magunkat és egymást is – tulajdonképpen mindenki rosszul jár.

– Mikor kelt életre a mesélős kedve?

– Kisgyerekként – szüleim bosszúságára – állandóan vagy olvastam, vagy írtam. Először tudományos-fantasztikus kisregényeket. Aztán nyaranta volt olvasótábor csupa hasonló érdeklődésű gyerekekkel és felnőttel, ez nagyon sokat adott nekem. Amikor befejeztem a főiskolát, és hazakerültem Hajdúböszörménybe, elvégeztem egy újságíró-iskolát, és írtam is a *Szabadhajdú* című hetilapba „újságos” anyagokat. Újságírójelöltként az iskolában borzalmas tudósításokat és interjúkat adtam le, úgy tűnt, nekem ehhez nincs vénám. De aztán jöttek a jegyzetek és glosszák, amelyekben

Nem abban hiszek, hogy csodálatra méltó emberek vagyunk, hanem abban, hogy Isten valami nagy-nagy kincset helyezett mindannyiunkba, és ezt megoszthatjuk egymással.

végre magamra találtam. Innen jutottam a tárca- és novelláírásig. Nagyon sokszor csak egy kis „blikk” jön valahonnan, egy mondat megint máshonnan, aztán a kettő gyújtópontján egyszer csak megszületik egy történet. Nem érzem úgy, hogy ezek az én saját történeteim. Miután befejezem, és elküldöm őket – megjelenésre, szerkesztésre –, már csak mint olvasónak van közöm hozzájuk. Aztán ha megjelennek, akkor olvasóként újra tudok örülni nekik.

– Mekkora a valóság és a fantázia aránya a történetekben?

– A valóságnak egy az egyben megfelelő módon soha nem szabad ábrázolni senkinek az életébe, a lelkivilágába, nem tudhatom pontosan, mi történik benne. A legérdekesebb az, amikor olyat írok le, amit együtt éltem át egy közösséggel, például az osztálytársaimmal, és nem ismernek rá, mert ők teljesen máshogy élték meg. A történetek soha nem lesznek tehát „tudósítások” a valóságról. Mindegyikbe mindig belekeveredik valahogy valami, amit – Döbrentey Ildikó író szavaival – „vagy kaptunk, vagy loptunk”. Hogy a megtörtént eseményből irodalom legyen, ahhoz kell a valóság mellett még valami más is.

– Föltűnő ezekben a nagyon élő, esendő, de szerethető karaktereket felsorakoztató történetekben a hétköznapi-ságnak, a hétköznapiaknak a megbecsülése, szeretete, sokszor spontán ünneplése. Mintha a sorok között valahogy mindig ünnepelni hívna az elbeszélő...

– Egy napnak nagyon sokféle ajándéka van. Reggel nagy ajándék, amikor fölkelek, és látom, hogy minden gyerek egészséges. A kisfiunk autista – minden nap megszületik bennem a hála, hogy már egyedül föl tud öltözni. Tudom, hogy más gyerek már hamarabb megtette ezt, de ő most tudja megtenni, és én ezt mindennap ünnepelhetem. Amikor aztán asztalhoz ülünk, hálát érzek, hogy bár mindannyian sietünk, de együtt lehetünk, és van mit az asztalra tennünk. És amikor a gyerekeim azt mondják, hogy „képzeld, olyan furcsa,

az iskolában nem imádkoznak a többiek”, megint azt élem meg, hogy rendben vannak, és ez így nagyon jó. Aztán iskola után hazajönnek, együtt letesszük a nap terheit, és tiszta lappal mehetünk tovább. Misu, a kisfiunk nagy természetbarát, neki meg kell simogatnia és ölelnie minden fát, bokrot – séta közben lépten-nyomon megállunk. Ennek is van szépsége. Nevel engem az Úristen. Nevel engem egy nyírfával, a teniszkönyökömmel és mindennel, ami megállásra készítet, mert egyébként igen pörgős nőszemély vagyok. Amikor például pár hete a kezem gipszbe került, el kellett fogadnom, hogy nem én gyúrom a süteménytészta, hanem a lányom. Jó volt látni, hogy ugyanúgy gyúrja, ahogy tőlem látta. Azt is észreveszem, ha hibázik kicsit, de aztán rájövök, hogy a dolog teljesen jól van így is. És ekkor megint születik egy kis ünnep. Aztán nagyon szeretem az estéket is. Amikor a kicsik így zárják le az imádságukat: „És vége.” „És itt a vége, fuss el véle.” Olyan jól és olyan szabadon beszélnek Istennel, mindenféle egyházi sallangtól mentesen. Ilyenkor újra felfrissül a lelkem tőlük. Sokan néznek ránk furcsán, hogy három gyerek után még kettőt vállaltunk, mondván, „már szabadok lehetnétek”. De

nekem nagyon jó szabadság az, ahogy mi most élünk. Hálás vagyok, hogy van még egy ilyen „ráadáskészletünk”, a két kisebb, akik hozzák a maguk gyerekiségét, vidámságát, tisztaságát.

– És milyen egy „hivatalos” ünnep egy lelkészcsaládban?

– Mindig másmilyen. Része az ünnepnek „az istentiszteletre beesni és ott még mosolyogni is” című fejezet is. „Melyik cipő van rajtad, nem vettél kabátot...” – kis kapkodás, morgolódás a gyerekekkel. Aztán végignézek rajtuk, és azt látom, mindenki rendben van, csak én jöttem el az otthoni papucsomban...! Jó azt megélni, hogy nem vagyunk tökéletes család, de így is szeretnek és elfogadnak bennünket. Jó ez a „mégis”. Amikor összegyűlnek ezek az emberek a maguk sokféle terhével, akkor tényleg azt látom, hogy egyszer egy nagy asztal körül majd úgy lehetünk együtt, ahogy a Jóisten tervezte, és ez a tudat gazdagít.

– Mennyiben van „hátsó szándék” a Szívrázó történetei mögött? Valamiféle missziós lelkülettel íródtak ezek a novellák, amelyeknek a műfaji besorolására a „keresztény irodalom” kifejezést használta?

– Nem én találtam ki, de nem tudom, ki mondta azt a találó kifejezést, hogy a hitünk „fertőző”. Nagyon sok gyerek, sok fiatal fordul meg körülöttünk. Sokan jönnek úgy, hogy „beszélgethetünk, de én aztán nem kérek semmilyen hívő szövetséget”. Igen ám, de hiába nem mondok semmi konkrétat a hitemről, az attól még „fertőző”. Én nagyon örülök, és hálás vagyok a saját „fertőzőimnek”, akik olyan durcás, fekete-fehér gondolkodású, kiállhatatlan kis „kockaként” is szerettek és elfogadtak, és akiknek a jóvoltából én most „fertőzőtt” lehetek, és mindezt továbbadhatom. Nem merem azt állítani, hogy a Szívrázó missziós könyv, amelyből, mondjuk, valaki le tudja vezetni a megtérés öt állomását. Abban viszont, hogy egyfajta „szeretetfertőzést” kap tőle, aki olvassa, reménykedem. Sokszor kapok pozitív visszajelzést teljesen ismeretlen emberektől. Nagyon jó hallani, ha valakinek egy-egy történet adott valamit, vagy továbbléptette egy nehezebb helyzetben. Az Istenhez vezető út, azt hiszem, ilyen kis lépésekből áll, és ha valamelyik írás egy-egy ilyen kis lépéshez hozzásegít valakit, az nagyon jó.

■ KINYIK ANITA

Szívcsordulás

Füller Tímea új kötete

Ha elfogultság nélküli, objektív kritikát várna a tisztelt olvasó Füller Tímea nemrégiben megjelent, *Szívrazó* című kötetéről, akkor e sorok írója kénytelen előrebocsátani: ennek az elvárásnak nem feltétlenül tud megfelelni. Ugyanis elkötelezett rajongója a szerző írásainak. Talán nincs egyedül azzal a szokásával, hogy amikor első ízben vesz a kezébe egy-egy friss *Evangelikus Életet*, az *Egy papné titkos naplójából* című sorozat aktuális írásánál hagyja abba először a továbblapozást...

Füller Tímea hosszú évek óta állandó szerzője az *Evangelikus Életnek*: gyakran megörvendeztetni a lap olvasóit egy-egy életszagú jegyzettel vagy történettel, sőt a már említett papnénapló mellett az utóbbi időben a gyermekeknek szóló rovatot is ő írja-szerkeszti. Ezenkívül nemegyszer adott helyet írásainak a *Family* magazin is. Hat évvel ezelőtt *Tócsatükörben* címmel jelentek meg meséi, tárcái, novellái a Luther Kiadó gondozásában. E mostani kötete ugyancsak egyházunk kiadójánál készült el, a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával.

A kemény borítójú, szép kiállítású, kézbe passzoló kiadvány éppen „füveskönyv méretű”. (Legalábbis a könyvespolcomon ugyanilyen formátumú a Helikon Kiadónak az a kötete, amely Márai Sándor „gyógyító gondolatait” rejti.) A *Szívrazó* szerzője azonban nem tömör bölcsességek, filozofikus eszme-futtatások formájában fogalmazza meg hitvallását a világról, illetve viszonyát a világhoz, hanem történetek „szájba nem rágott” tanulságaként mondja el. Ha úgy tetszik: Füller Tímea kötete nem kiírható, megosztható, lájkgyűjtésre használható idézetek gyűjteménye, hanem a megfontolásra ajánlott mély üzenetet a sorok között elbújtató írások csokra.

A Tolna megyei Tengelicen élő Füller Tímea arról ír, amit ismer, lát, hall, tapasztal, gondol és megél. Választott témái és a közeg, amelyet bemutat, első pillantásra talán kevésbé érdekfeszítő vagy egzotikus, és a történetek folyása is lassabb, mint amilyen

tempóhoz esetleg, mondjuk, egy nagyvárosi pörgésben élő olvasó szokott – egy másik szemszögből rátekintve ellenben nagyon is sajátos.

A legegységibb talán az a hang, amelyet megüt. Tímea ugyanis finoman ír, tartózkodva vulgáritástól, durvaságtól, trágárságtól – még az irodalom nevében sem akar erőszakot tenni saját személyiségén, habitusán. Megértéssel ír; nem dühvel, nem kiabálva, nem ököllel dörömbölve, hanem tudva: ha a mondanivaló elég erős, akkor halk, szelíd hangon is célba ér. Ez korántsem jelenti azt, hogy rózsaszín szemüvegen keresztül festi meg a világot, sokkal inkább azt mutatja, hogy a hit, a remény, a szeretet, a bizalom koordinárendszerében ír.

A kötet forgatása közben bizonyára nem csak e sorok írójában idéződött fel két igehely. „Mert amivel csordultig van a szív, azt szólja a száj” – olvashatjuk *Lukács evangéliumában* (Lk 6,45b). Valami ilyesmi állhat az írások megszületésének hátterében is. Füller Tímea nem tud nem írni: erre kapott elhívást, ehhez kapott talentumot,

Füller Tímea: *Szívrazó*. Novellák, tárcák. Luther Kiadó, Budapest, 2019. Ára 2100 forint.

időnként sajnos hajlamosak vagyunk megkérdőjelezni vagy elfelejteni: hogy van még jóság, van még önzetlenség, van még érzőszívűség a világban – és ennek felmutatása éppolyan fontos (ha nem fontosabb!), mint mindezek hiányáról szólni.

Olyan ez a tárca- és novellafüzér, mint a *Barna Pál baglyai* című történetben a címszereplő legeslegkisebb unokája: „Mint va-

egyszersmind képességet arra, hogy a számos különböző szerepében – lelkesfeleségként, ötgyermekes édesanyaként, zenetanárként és hitoktatóként – helytállva időt, energiát tudjon szánni az írásra.

A másik bibliai szakasz pedig, amely eszünkbe juthat olvasás közben, ez lehet: „...te győzd le a jóval a rosszat.” (Róm 12,21b) A *Szívrazó* arról tanúskodik, amit

lami mennyből kapott harmatcsepp, úgy felüdítette az egész családot. Mindenki megfrissült, megfiatalodott tőle egy kicsit. Zsófi nem volt különlegesen nagyszerű, meglepően okos, csoda szép vagy zseniális, csak kedves volt, kíváncsi és vidám. Ez pedig éppen elég ahhoz, hogy bearanyozza környezetének a hétköznapjait.”

■ – VITÁLIS –

Törekedj békességre – de hogyan?

Hamis istenkép dédelgetése helyett élő kapcsolat

„Törekedj békességre, és kövesd azt!” – olvassuk a felszólítást az év igéjében (Zsolt 34,15b). De mit is jelent békességben lenni Istennel, önmagunkkal, illetve a minket körülvevő emberekkel? És hogyan lehetünk a diszharmónia okozói helyett az összhang előmozdítói? Kérdéseinkre három szakember, Jánosi Valéria, Joób Máté és Mihalec Gábor válaszolt.

Megelégedettség, kiegyensúlyozottság, hála, derű és harmónia – néhány fogalom, amely a békesség kapcsán eszünkbe juthat. De felidéződhet bennünk református testvéreink „áldás, békesség!” köszönése is, csakúgy, mint az ünnepi képeslapok békés, boldog karácsonyt, új évet óhajtó jókívánságai.

A Feltámadott ajándéka

„Az Istentől való békesség hatalmas ajándék, nem tudom, e nélkül lehet-e egyáltalán élni – tűnődik dr. Joób Máté evangélikus lelkész, lelkipozó, a Semelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézetének docense. – A feltörő egzisztenciális félelmeimmel egyedül nem tudom felvenni a harcot. Újra és újra vissza kell térnem ahhoz az üzenethez, amelyet Jézustól kaptam: ő velem van, nem hagy el. A Feltámadott nem azt akarja, hogy teljesen félelem nélkül éljünk. Erre nem is lennénk képesek. De azt szeretné, hogy az ő hangja erősebb legyen a ki tudja, honnan elötörő belső hangunknál. Ezért mondja, hogy »ne féljetelek«. Legyen a békesség, vagy ha úgy tetszik, maga Isten nagyobb bennünk, mint amekkora hatással a külső vagy éppen a belső béktelenség van ránk.”

Dr. Mihalec Gábor pár- és családterapeuta így fogalmaz: „A békesség számomra az a mély belső megnyugvás, hogy minden okom megvan hálásnak lenni. Vannak harcok, küzdelmek, nehézségek az életben, de rendben vagyok Istennel, rendben vagyok önmagammal, és rendben vagyok a társammal. Ez nem azt jelenti, hogy minden tökéletes, de a

kapcsolatunk biztonságban van, a különbözőségek nem állnak kettőnk közé, és nem választanak el bennünket egymástól.”

Hamis békességérzet?

„Miért gondoljuk, hogy az Istennel való kapcsolat automatikusan békességet eredményez, illetve miért hisszük azt, hogy akkor vagyunk gyümölcsöző kapcsolatban Istennel, ha állandó békességérzet van bennünk? – kérdez vissza Joób Máté. – Hiszen elképzelhető, hogy azért van bé-

kességünk, mert egy hamis istenképet dédelgetünk, amelyet mi formáltunk olyanra, amilyennel jól együtt tudunk élni.”

Az egyetemi docens tehát nem békességben szeretne lenni Istennel, hanem élő kapcsolatban, folyamatos párbeszédben, amelynek során Isten olykor megsimogatja a fejét, máskor ellenben ráncba szedi őt – ez utóbbi helyzet pedig lélektani értelemben nem jár együtt a békesség érzésével. Mint mondja, ha Isten működni akar bennünk, és formálni akar minket, akkor az egyfajta konfrontációként is jelentkezhet, és igenis okozhat konfliktusokat a vele való kapcsolatunkban. Ezeket túllépni, azaz az ő hívását, tervét követni akkor tudjuk, ha hittel bekapaszkodunk abba, hogy ő jót akar nekünk. ►

KÉPÜNK ILLUSZTRÁCIÓ

Joób Máté

Talantumokkal és gyarlóságokkal együtt

Ha békében vagyok önmagammal, akkor elfogadom magam úgy, ahogy vagyok. Éppúgy tisztában vagyok a talentumaimmal, mint a gyarlóságaimmal. Felismerem, hogy mihez kaptam tehetséget, és azt is, hogy mihez nem. Mindeközben azonban mindig válhatok jobbá.

„Az egyik legféltettebb dolog számunkra az, hogy mások számára is nyilvánvalóvá válik: nem vagyunk elég jók – magyarázza Jánosi Valéria men-

tálhigiénés szakember. – Ha el tudjuk fogadni, hogy nem vagyunk hibátlanok, hogy vannak rossz szokásaink, tulajdonságaink, és ki tudjuk mondani, hogy ez így van jól – hiszen ha tökéletesek lennénk, megváltásra sem lenne szükségünk! –, akkor paradox módon attól a pillanattól kezdve indulhat el egy pozitív irányú változás. Persze ahogy járni sem két perc alatt tanultunk meg, úgy ez sem megy csettintésre; kőkemény önismereti munkával és folyamatos küzdelemmel jár, de előbb-utóbb megmutatkozik az eredménye.”

(mindaz, amit fontosnak tartunk). Ezek azok a dolgok, amelyekből nem akarunk – és ideális esetben nem is kell – engednünk, illetve ha ezek sérülnek, ha valami miatt háttérbe szorulnak, akkor az egyfelől belső békétlenséget eredményez, másfelől pedig konfliktusok forrását jelentheti.

De mit jelent ez a gyakorlatban? Ha például valakinek fontos, hogy hasznos és értelmes tevékenységet végezzen, és az is, hogy a munkájában megjelenjen, mondjuk, a segítség motívuma, mindközben közösségben legyen másokkal,

A szőnyeg alá söpört problémákból ráadásul egyre nagyobb pukli lesz, és előbb-utóbb felbotlunk benne. Egy apró bosszúság miatt váratlanul az összes, korábban meg nem beszélt problémát, sérelmet a másokra zúdítjuk.

Az önmagunkkal való megbékélés részét képezheti az is, hogy megvizsgáljuk, életünk különböző szinterein önazonosak vagyunk-e. Identitásunk középpontjába azok a dolgok tartoznak, amelyek elsődlegesen meghatározzák, hogy kik vagyunk. Ilyen például a hitünk (mindaz, amit igaznak tartunk magunkról és a világról) és az értékrendszerünk

és még a felettesei is elismerjék őt – hoz egy életszerű példát Jánosi Valéria –, ezzel szemben olyan helyen dolgozik, ahol aktákat tologat, ahol haszontalannak érzi magát, és ahol még a főnökei sem becsülik meg, akkor alapvető értékei sérülnek. Ha ezt felismeri, akkor már tud olyan lépéseket tenni, hogy e téren is békességbe kerüljön önmagával.

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ

Jánosi Valéria

A konfliktusok kezelendők

Megbékéltünk Istennel és az ő mindenhatóságával, többé-kevésbé rendben vagyunk önmagunkkal – csak éppen társas lények vagyunk, és ahol emberi kapcsolatok vannak, ott óhatatlan a súrlódás is. Az összekülönbözésen pedig nem is olyan könnyű túllépni, különösen, ha mindkét fél köti az ebet a karóhoz.

„Tudjam észlelni a békétlenség jeleit; tudjam szavakba önteni az érzéseimet, és tudjak hangot adni annak, hogy ez nem jó nekem; végül pedig tudjak a másik féllel közösen munkálkodni a kiengesztelődés elérése érdekében” – sorolja a hatékony konfliktuskezelés lépéseit Joób Máté. Sokszor ott tévedünk – folytatja a szakember –, hogy biztosak vagyunk a saját igazunkban, és pontosan tudni véljük, hogy a másiknak mit kellene tennie. El is várjuk ezt tőle, anélkül hogy mi magunk felülvizsgálánánk az álláspontunkat, és aktívan részt vennénk a konfliktusos helyzet rendezésében. Ilyen esetben elképzelhető, hogy a másik fél azért sem törekszik a békességre, mert túl nagy árat kellene fizetnie érte, például olyannyira meg kellene alázkodnia, hogy közben elveszítené a méltóságát.

Ugyanakkor arra is van példa bőven, hogy egy téves elképzelésből kifolyólag valaki a háttérbe szorítja önmagát, félreteszi az elveit, és ráhagyja a másikra a dolgokat. Ez a hozzáállás azonban – mivel csak látszatbékességhez vezet – több szempontból is káros a kapcsolatra néz-

ve. „Ha nem jó lelkiállattal tudok valamilyen engedni, akkor odabent továbbra is fortyogni fogok, és emésztetni fogom magam, amiért nem álltam ki magamért – magyarázza Jánosi Valéria. – A szőnyeg alá söpört problémákból ráadásul egyre nagyobb pukli lesz, és előbb-utóbb felbotlunk benne. Egy apró bosszúság miatt váratlanul az összes, korábban meg nem beszélt problémát, sérelmet a másikra zúdítjuk. Ráadásul menet közben érzelmileg is eltávolodunk a másiktól, és az egymás iránti tisztelet is elvész.”

A tisztelet a gyereknevelés szempontjából is kardinális jelentőségű. „Azt látom, hogy egyre többször nem állnak bele a szülők a gyerekekkel való konfliktusba, hanem inkább engednek, mert az az egyszerűbb – mondja Jánosi Valéria, aki korábban húsz évig tanított a Deák Téri Evangélikus Gimnáziumban, manapság pedig szülő-gyermek mediációval (felek közötti közvetítés – a szerk.) is foglalkozik. – Akkor nem kell vitatkozni a gyerekekkel, pláne nem egy kamasszal. Ha a szülők nem támasztanak elvárásokat, szabályokat, korlátokat, akkor sajnos elvész a tisztelet. A gyerek nem fogja becsülni azt a felnőttet, aki mellett mindent megtehet, ráadásul mindeközben azt fogja megélni, hogy vele nem törődnek.”

Nem mindegy azonban, hogy az aláfőlé rendeltséget feltételező tekintéllyel vagy a kölcsönösségen alapuló tisztelettel fordul-e a szülő a gyereke felé. Ha egy vitás helyzetben anyaként-apaként tiszteletben tudja tartani a lánya-fia véleményét, szándékát, el tudja fogadni az érzéseit, meg tudja érteni a szükségleteit, erről visszajelzést is tud küldeni felé, nem mellesleg pedig ő maga is tud tiszteletre méltóan viselkedni, akkor a gyerek is sokkal könnyebben el tudja fogadni a kedve ellenére való dolgokat – és így a kettejük közötti feszültség is hamarabb oldódik.

Hozzáállóság és különbözőség

A házastársak közötti konfliktusokról Mihalec Gábor azt mondja: ha valamilyen összekülönbözünk egymással, akkor nagyon könnyen megtörténik, hogy már nem mi vezéreljük a folyamatokat, hanem „robotpilóta-üzemmódba” kapcsolunk. Ilyenkor önkéntelenül is azokat a sajnos gyakran pusztító, romboló kapcsolati mintázatokat követjük, amelyek a szüleink példája nyomán plántálódtak belénk (szól er-

ről a problémáról a szakember a honlapján – MihalecGabor.hu – elérhető videóban, írásokban is).

A terápia abban segíti a feleket, hogy az öröklött minták tudatlan – véletlenszerű, ösztönös – másolása helyett a kapcsolat tudatos megélésére törekedjenek. Ha úgy tetszik: megtanítják őket a terapeuták békességet teremteni. És erre még azoknak a pároknak is szükségük lehet, akik egyébként magukhoz illő társat választottak, olyasvalakit, akivel életük legfontosabb, az identitásuk magját alkotó kérdéseiben egyeznek, és azonos nézeteket vallanak. A személyiséget meghatározó elemek egy szélesebb körében, például bioritmusban, ízlésben, hobbiiban megmutatkozó különbözőségekkel együtt le-

Mihalec Gábor

het élni, és bár ez – mindkét fél részéről! – egyeztetéseket, kompromisszumokat, adott esetben lemondásokat igényel, de a kapcsolat belső egységét ideális esetben nem veszélyezteti.

„A Szentírás azt mondja, Isten a saját képmására teremtette az embert férfivá és asszonnyá. Ha nagyon szigorúan biblikus teológiai szemmel nézem azt a kérdést, hogy ki a hozzánk illő társ – fűzi tovább a gondolatot az adventista teológiai végzettséggel is bíró Mihalec Gábor –, akkor a legfontosabb kritérium az, hogy a társam abban segít-e nekem, hogy egyre hasonlóbbá váljak Istenhez, vagy pedig eltávolít engem az istenképüségemtől, valami mást hoz ki belőlem, mint ami Istenre emlékezteti az embereket.”

■ VITÁLIS JUDIT

Évszázadokon átívelő kegyesség

Huszonegy elődjének nyomában jár Torzsa Tamás lelkész

„Fontos számunkra, hogy gyülekezteként mindenkit megszólítva, egyre nagyobb testvéri közösséggé épülhessünk” – mondja a Szügyi Evangélikus Egyházközség parókus lelkésze. Torzsa Tamás 2014 óta látja el a lelkesítői szolgálatot a Nógrád megyei Szügyön, Csesztvén, Patvarcon és Mohorán. Az Isten tervébe való belesimulásról, a nógrádi kegyességről és a mindig nyitott evangélikus közösség szolgálatáról is beszélgettünk vele.

– Szügy településről 1577-ben jegyezték fel először, hogy evangélikusok lakják, a gyülekezeti helytörténeti kiállítás tanúsága szerint pedig az 1650-es évektől állandó lelkésze is van az egyházközségnek. Mit jelent önnek egy ilyen hosszú múltra visszatekintő gyülekezetben szolgálni?

– 2014 őszén kerültem a gyülekezetbe. Öröm és felelősség egy ilyen nagy tradícióval rendelkező közösségben hirdetni Isten igéjét. A gyülekezettörténeti kiállítás részeként megörökítettük az egyházközségünkben eddig szolgált lelkészek nevét és szolgálati idejét. Mint huszonegy elődöm idején is, a gyülekezet ma is hűséges tagokból áll. A Nógrád megyei evangélikusságra jellemzően a szügyieknek is nagyon fontos, hogy mindennapjaikat Isten igéjének vezetése ha-

tározza meg. Ragaszkodnak a hitükhöz, fontos számukra, hogy vasárnaponként a templomban együtt lehessenek, sőt az is, hogy onnan hazafelé menet megbeszélhessék egymással az igehirdetést.

– Ezt itt büszkén „nógrádi kegyességnek” hívják. Miként lehet ezt a következő generációkban is erősíteni?

– Fontos, hogy ezt a hitet – ami ott él a gyülekezetben, amiről tudjuk, hogy a Szentlélek adja az emberek szívébe – emberként is segítsük kibontakozni. Fontosnak tartom, hogy minden korosztály számára megfelelő gyülekezeti alkalmakat kínáljunk, ezért nagyon figyelünk az ifjúsági foglalkozásokra is. 2016-ban a gyülekezeti házon belül kialakítottunk egy fiatalos ifjúsági termet. Ám nem csak klasszikus ifjúsági alkalmakat tartunk. Hittanóráink egy részét például a

parkban tartom meg, vagy elmegyünk fagyizni, miközben beszélgetünk, és közben rácsodálkozunk Isten jelenlétére, szeretetére és a teremtett világ szépségeire. Ifjúsági és családi istentiszteleteink is vannak, ifjúsági missziói napokat is szervezünk. A karácsonyi istentiszteleteket pedig az ifjúság szolgálatával végezzük.

– Az ifjúság kapcsán kiemelendő, hogy minden évben nagy számban vesznek részt az evangélikus hittanversenyen is.

– Idén öt csapatunk volt jelen az országos hittanverseny megyei fordulóján, az egyik tovább is jutott az országos döntőbe. Tavaly is hasonlóan szép eredményt értek el az ifjak. Örömmel látom, hogy a felkészülés alkalmával nemcsak a gyermekek, hanem a szülők, nagyszülők is aktívak. A hittanverseny így a gyülekezet épülését is szolgálja, hiszen a családok együtt olvassák a kijelölt igeszakaszokat, közösen is gondolkodnak a felkészítő feladatsorokon.

– Milyen alkalmak vannak a gyülekezet idősebb tagjai számára?

– Idekerülésem óta rendszeresen látogatom a családokat, a betegeteket, úrvacsorát viszek mindazoknak, akik nem tudnak eljutni az istentiszteletekre. Ez a szolgálat számomra is lehetőség arra, hogy szorosabb kötelék alakuljon ki a gyülekezeti tagokkal, hogy jobban megismerjük egymást. A bibliaórákról a résztvevők azt szokták mondani, hogy mindig nagyon várják a következő szerdát, amikor ismét összejövünk, és egy-egy igéről közösen gondolkodunk. Ezekon az alkalmakon ifjúsági énekeket is tanulunk – még az idősebbek is nyitottak ezekre a hitünkben is megújító közös éneklésekre.

– Egy közösséget meghatároz az együttes szolgálat. Itt miben jelenik ez meg?

– Nemcsak az előljárók – a felügyelő, a gondnokok, az egyházfők –, hanem

az egész presbitérium közösen végzi a tennivalókat. Ez nemcsak rendezett körülményeket eredményez, hanem a közösségépítés kiváló lehetősége is. Négy gyülekezetünk teljes presbitériuma negyvenhárom fős. Presbitereinknek kétfévente presbiteri napot tartunk, amikor a meghívott lelkészek által, az ige vezetését követve együtt gondolkodunk, imádkozunk. Ezzel is erősíteni szeretnénk azt a szolgálatot, amit a presbiterek elsősorban nem a lelkész és a gyülekezet felé, hanem Isten felé vállaltak.

- **Mit kell tudni az énekkarról?**

- Aktív és szolgáló énekkarunknak is missziói küldetése van. Mivel nemcsak aktív gyülekezeti tagokból áll, hanem Isten kereső falubeliek is csatlakoznak hozzá alkalomként, így hozzájuk is eljut az ige.

- **A statisztika azt mutatja, hogy Nógrád megyéből a középgeneráció egy része elköltözik, leginkább azért, mert másutt talál munkát. Mennyire jelent ez problémát az ön által pásztorolt evangélikus közösségnek?**

- Nógrád megyére és azon belül Szügyre is jellemző, hogy bár a középkorosztály részben jelen van a gyülekezetben, közülük sokan ingáznak, mások pedig Vácott, Budapesten vagy másutt folytatják az életüket. Családlátogatással, személyes megkereséssel igyekszem a kapcsolatokat megtartani. Az elköltözőket imádságban hordozzuk, és számontartjuk. Pünkösd második napján tartjuk a konfirmáltak évfordulós ünnepét. Ilyenkor az ország minden részéről, sőt még a határon túlról is meghívjuk mindazokat, akik a gyülekezetünkben konfirmáltak. Mindenki örül a megszólí-

tásnak, a megkeresésnek, sokan jönnek el erre a hálaadó ünnepünkre.

- **Nógrád megye legnagyobb evangélikus temploma a szügyi. Megtelnek a padosrok? Mennyien látogatják az istentiszteleteket?**

- Az emberek itt nemcsak hitükhöz ragaszkodnak, hanem azokhoz az alkalomokhoz is, amelyekeken közösségben tudják megélni Isten szeretetét. Ilyen az istentisztelet is. Vasárnaponként Szügyön hetvenen-nyolcvan vagyunk, a kicsit nagyobb ünnepeken bőven száz fölött szoktunk lenni, míg az egyházi nagy ünnepeinken háromszáz fölötti a látogatottság.

- **Szügy az anyagyülekezet, de Csesztve, Patvarc és Mohora is az egyházközséghez tartozik, ezeken a településeken szintén aktív a gyülekezeti élet.**

- Filiainkban minden héten tartok istentiszteletet, ezalól egyedül a legkisebb lélekszámú gyülekezetünk, Mohora a kivétel. Itt a hívek az elmúlt fél évben azt kérték, hogy kéthetente legyen csak istentisztelet, hogy a többi vasárnapokon valamilyen nagyobb, hozzánk tartozó gyülekezetünk közösségébe tudjanak elmenni, így a nagyobb létszámú közösséget tudják megélni. Emellett minden gyülekezetnek van ifjúsága, amelynek tagjai a helyi közösségben szolgálnak. Mind a négy gyülekezetben tartunk tanévnyitó és tanévzáró, aratási, betakarítási hálaadó istentiszteletet, karácsonyi ifjúsági szolgálatot, valamint templomszentelési ünnepi istentiszteletet is. Ezekre nemcsak a gyülekezet tagjai szoktak eljönni, hanem a településen lakók közül sokan mások is. Érdemes megemlíteni, hogy évente szervezünk missziói napot. Ez egyrészt a gyülekezeteknek, másrészt

mindazoknak szól, akik megszólíthatók a találkozásra; könnyedebb, családiasabb, szabadabb alkalom. Meghívott igehirdető és zenekar szolgál, a gyermekeknek különböző foglalkozásokat és szeretetvendégséget is tartunk.

- **A szóban forgó falvakban körülnézve azt látjuk, hogy igen rendezett, tetszetős az evangélikus templomok környezete.**

- Megbecsüljük az értékeinket, így mind a négy gyülekezetben folyamatosan a felújítások. Templomot, közösségi és gyülekezeti házakat korszerűsítünk. De ennél sokkal nagyobb hangsúlyt fektetünk a lelki megújulás kérdéssére.

- **Melyik az az ige, amelyik meghatározza lelkész úr szolgálatát?**

- „Gyönyörködj az Úrban, és megadja szíved kéréseit! Hagyd az Úrra utadat, bízzál benne, mert ő munkálkodik...” [Zsolt 37,4-5] Ez az ige az Isten tervébe való belesimulásra szólít. Jó, ha az ember így tudja látni és végezni a szolgálatát. Nekünk aktív szolgálatban kell élnünk! Nem érdemes keseregni a múlton vagy aggódni a jelen, a jövő eseményein, hanem sokkal inkább Istenre kell figyelni. Ha így teszünk, akkor biztos kézben, az Úr kezében tudhatjuk az életünket.

■ GALAMBOS ÁDÁM

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

Fénykép határokkal

Evangélikusnak és magyarnak maradni Felvidéken

Jelképes a Wikipédián található fénykép az alsószeli evangélikus templomról. Mintha a történelmi határeltolást jelképezné a torony alján mintegy a templomtestet leválasztó villanyvezeték. A felvidéki magyar evangélikusság is így választódik el az anyaországi egyháztesttől. Hozzá tartozik, de határ választja el őket egymástól. Alsószeliben ülésezett május 24–25-én a Magyar Evangélikus Tanácskozó Testület, amelynek tagjai a Magyarországi Evangélikus Egyház püspökei és felügyelői mellett a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház püspöke, a külhoni magyar evangélikus és protestáns szervezetek és gyülekezetek küldöttei és más meghívottak. Meggazdagító együttlét volt.

A lsószeli (Dolné Saliby) mintegy kétezer-ötven lakosú magyar falu Felvidéken. Evangélikus szempontból azért jelentős, mert itt szolgál a Szlovákiai Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyház egyetlen hivatalosan is magyar ajkú lelkésze, Nagy Olivér. A helyszín is jelképezi, hogy a Magyar Evangélikus Tanácskozó Testület (METT) számára fontos, hogyan élnek diaszporahelyzetbe

kényszerült tagjai, hogyan tudja támogatni azokat a magyar evangélikusokat, akik szeretnék anyanyelvükön hallgatni Isten igéjét, és szeretnék gyermekeiknek is továbbadni hitüket, magyar identitásukat.

A tanácskozó testületi ülés Szemerei Jánosnak, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspökének az áhítatával kezdődött. Sokak véleményével ellentétben lehet élni távkapcsolatban – mondta.

„A távkapcsolat titka az, hogy a fizikai távolságnál nagyobb a lélekben való összetartozás érzése. Azt reméljük, hogy ezt élhetjük át a METT-találkozón is, mert nagyon fontos lényegi kérdésekben összetartozunk” – hangzott el az ígéhirdetésben.

Az áhítat után Adorjáni Dezső Zoltán, a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház püspöke köszöntőjében rávilágított, milyen sok kapcsolódási pont van Erdély és a Felvidék között: a két első erdélyi szász, illetőleg német evangélikus püspök, Paul Wiener és Matthias Hebler felvidéki származású volt. De a két – akkor hivatalosan is összetartozó – országrész jelentőségét erősíti az a tény is, hogy 1552 után, a török hódoltság alatt a Duna menti, dél-magyarországi evangélikus gyülekezetek gyakorlatilag megszűntek, az evangélikusság a Felvidéken és Erdélyben maradt fenn egészen a 18. század elejéig. Kivételt ezalól csak a dunántúli egyházkerület képezett.

Végül Nagy Olivér házigazda lelkész számolt be a felvidéki evangélikusság helyzetéről. Míg ó Nyugat-Szlovákiában, a sajóögöri régióban Lóczy Tibor és a Magyarországról kiküldött két lelkész, Dechertné Ferenczy Erzsébet és Bálintné Varsányi Vilma végzik a magyar szolgálatokat. A lelkész elmondta: a felvidéki evangélikusok számára a megmaradás a kérdés. Meg kell erősíteni a szolgálatot, mert ők evangélikusok akarnak maradni és magyarok, de kevés az idejük. Szükség van szolgálattevőkre és anyagi támogatásra. Utóbbit a magyar állam kis részben biztosítja is a *Petőfi Sándor program* és más támogatási formák keretében, de ahhoz, hogy az erőforrásokat le tudják hívni, lelkészekre, elhivatott világi szolgálokra van szükség.

A felvidéki magyar közösség nagy része meg akar maradni a magyarságában, de a számukat illetően nehéz pontos adatot mondani. Az 1990-es népszámlálás tizennégyezer magyar evangélikust írt össze. Mára mintegy nyolcezer főre tehető a számuk. Huszonnyolc településen van magyar nyelvű igei szolgálat vagy átjáró lelkéssel (például Nagytárkány, Százd, Ipolyszakállós, Révkomárom esetében), vagy kiköltözött lelkéssel (Sajóögömör, Hosszúszó), illetve magyar ajkú lelkész szolgálatával.

2006, a Magyar Evangélikus Konferencia (MAEK; 2013 óta METT) megalakulása óta van együttműködés a felvidéki gyülekezetek között országos missziói nap és tábor formájában. De nagyok a nehézségek is: a kis számok és a nagy terület aránya nehezíti a munkát. Nem mindig könnyű a saját országuk anyaegyházának lépéseit sem megérteniük. Pozitív diszkrimináció kellene a közösség megerősítéséhez. A szlovák egyháznak sem jó, ha fognak a tagok. Nem anyagi segítségre van elsősorban szükség, hanem arra, hogy ne gátolják a munkát.

A tanácskozó testület számos más kérdést is tárgyalt a két nap során: méltatták a Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkársága *Kőrösi Csoma Sándor programjának* lehetőségeit;

FOTÓ: WIKIPÉDIA

a program keretében harminc egyházi ösztöndíjas utazhat kilenc hónapra a diaszpóramagyság gyülekezeteibe az ottani munkát támogatandó. De a külhoni magyar evangélikusok is számos alkalommal pályázhattak az államtitkárságnál, illetőleg a Bethlen Gábor Alapnál is programok támogatására, megvalósítására, kisebb felújításokra.

Ez az együttműködés nyilvánult meg abban is, hogy az ülés másnapján a tanácskozó testület vendége volt dr. Szilágyi Péter, a nemzetpolitikai államtitkárság miniszteri biztosa, aki különösen is közel áll az evangélikusokhoz, mert a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnáziumban végzett, és ezt soha nem hallgatja el. A miniszteri biztos megköszönte a diaszpóra és a külhoni magyar evangélikusok nemzetiidentitás-örző munkáját és elhivatottságát. Számos, az államtitkárság által indított programban vehettek részt, részeshültek támogatásban a külhoni evangélikus egyházak és közösségek Erdélyben, a Felvidéken, Délvidéken, de Nyugat-Európában is: ilyen például a táborok támogatása, részvétel a diaszpóratanács munkájában, épületfelújítások, jelenlét a *Határtalanul! programban*. Reménység szerint a jövőben egyházunk is kaphat ilyen irányú, a határokon átnyúló együttműködést elősegítő támogatást majd a magyar államtól, hogy elősegítse a külhoni és a diaszpóraevangélikusság megmaradását.

Az ülés végén a jövőbe vetett hit bizonyítékaként a testület tagjai méltatták, hogy Szlovéniában friss erővel indult el néhány éve a magyar ajkú evangélikusok szolgálata: Andrejek Mitja és felesége, Andrejek Györfi Judit a Szlovéniai Evangélikus Egyház keretében végzi lelkészi szolgálatát a muravidéki magyar evangélikusok között. A két egyház együttműködése nagyon jó, és ezt érzik a lelkészek is. A következő METT-ülés ezért Szlovéniában lesz, nagy valószínűséggel Murszombatban. Áldás legyen a testület tagjainak szolgálatán!

Végül még egy jó hír: május végére az Alsószelei Önkormányzat lebontatta az evangélikus templom előtti villanyoszlopot a vezetékkel együtt. Talán mégis elindult valami, amelyet csak a kegyelemnek köszönhetünk.

■ CSELOVSZKYNÉ DR. TARR KLÁRA

A szerző egyházunk országos irodája ökömenikus és külügyi osztályának vezetője

Ma lettem tagja Isten országának

Evangelizációs és missziói gyülekezeti munkatársak képzése

A SZERZŐ FELVÉTELE

Hatvanan érkeztek az ország minden részéből a piliscsabai Béthel Evangélikus Missziói Otthonba május utolsó hétfőjén. A három részből álló kurzus első alkalmán előadások hangzottak el a személyes hitéletéről, a gyülekezet épüléséről, a személyes és közösségi evangelizációról, az áhítattartásról, a munkatársak kereséséről, segítéséről. Bemutatkozott a cigánymisszió és a kórházi lelkigondozói szolgálat.

Minden esetben lehetőség volt egyéni és plenáris beszélgetésekre. Reggeli előtt fakultatív imaközösséget tartottunk. A jelenlevők többsége igényelte ezt a lehetőséget. Az esti program után pedig többen együtt maradtak énekelni, beszélgetni, imádkozni.

Az igei alkalmakon a munkatársak megismerhették a különböző műfajokat: áhítat, bibliatanulmány, evangelizáció és vasárnapi istentisztelet. Ez utóbbit együtt tartottuk a piliscsabai gyülekezettel. A hagyományos liturgiába bevontuk a testvéreket: igeolvasás, biztonyságtétel, gitáros ének, imádkozás.

Tanultunk étkezés előtti és utáni énekeket, imádságokat. Minden résztvevő kapott a gyülekezetépítéssel és a misszióval kapcsolatos könyveket, jegyzetfüzetet ígés tollal. Az egyik könyv az Evangélikus Missziói Központ kiadványa: *Akarsz-e meggyógyulni? – Segítség alkoholbetegeknek*. Házi feladatként mindenkinek át kell

adnia ezt a könyvet egy bajban lévőnek, segítve a gyógyulását.

Köszönjük az előadók – Bakay Péter, Bozorády András, Gáncs Péter, dr. Garádi Péter, Györi Gábor, Honti Irén, Ittész István, D. Szebik Imre – odaszánását, profizmusát.

A hétfő hanganyagai hamarosan meghallgathatók lesznek a missziói központ honlapján. A novemberi találkozóra így azok is felkészülhetnek, akik most nem tudtak eljönni.

Egy házaspár csak azért utazott száz kilométert, hogy az internetről ismert Ittész István evangelizációs igehirdetését meghallgathassák. Isten már előkészítette ezt a találkozást. Búcsúzáskor megkérdeztem őket, hogy megérte-e eljönni. Az aszszony így válaszolt: „Ma lettem tagja Isten országának.” A férj hozzátette: „Én is.”

Megérte szervezni ezt a találkozót! Isten áldja meg egyházunk különböző munkatársaképző szolgálatait!

A konferencia igéje legyen valóság: *„Hasonló a mennyek országa a mustármaghoz, amelyet fog az ember, és elvet a szántóföldjébe. Ez kisebb ugyan minden magnál, de amikor felnő, nagyobb minden veteménynél, és fává lesz, úgyhogy eljönnek az égi madarak, és fészket raknak ágai között.” (Mt 13,31–32)*

■ SZEVERÉNYI JÁNOS,
a tanfolyam gazdája

Hegymászó Jézus-zászlóval

Sterczer Hilda a gyászról és Isten megtartóerejéről

A hat éve a Kancsendzönga hegy megmászása után a visszaúton eltűnt Eröss Zsolt hegymászó özvegyével készített interjúkötetet Révész Szilvia író, előadó, a Family magazin állandó szerzője A Hópárduc felesége – Életem Eröss Zsolttal címmel. Sterczer Hilda a hitéről, házasságáról, hegymászásról, gyászról és újrakezdésről mesél. A Harmat Kiadó gondozásában idén megjelent könyv kapcsán beszélgettünk a hegymászőnővel, a Hópárduc Alapítvány vezetőjével.

– Az interjúkötet készítésekor, a Révész Szilviával folytatott beszélgetések alkalmával mennyire volt nehéz őszintén, Pilinszky János kifejezésével élve, leplezetlenül visszatekinteni?

– Mindig őszintén beszéltem ezekről a kérdésekről azoknak, akik kérdeztek. Szilvivel beszélgetve nem is volt kérdés, hogy nem térek ki a válaszok elől. Azt nem gondoltam, hogy ez ennyire megdöbbentő mások számára. Az elhallgatás sokkal több pszichés problémát okozhat, mint az őszinte megnyilvánulás. Az, hogy ez másoknak segítség tud lenni, csak igazolja, hogy vétek lett volna nem ennyire nyíltan megnyilvánulnom.

– A kötet elején felidézí a székesfehérvári iskolai élményeit, amelyekben egyszerre jelenik meg a magány, a tusakodás és az istenkapcsolat is. Visz-

szatekintve mit jelent önnek az Istenre találás?

– Visszapillantva érdekes azt látni, hogy milyen hitbéli utat jártam eddig be. Azt gondolom, ezzel nem vagyok egyedül, mindenki bebarangolja a maga istenkapcsolati útját. Ez egy valódi kapcsolat Istennel, amely egyben sokszínű és sokféle is tud lenni. Rengeteg hullámvölgy és magaslat van benne. Egyre inkább azt látom, nem véletlen, hogy Isten a házasságot is védi, hiszen az a vele való kapcsolat mintája. Visszatekintve látom, hogy mennyire más volt a hitem, mint most, de azt is sejtem, hogy húsz év múlva ismét más lesz. Egyet szeretnék: mélyüljön bennem ez a kapcsolat.

– A Himalája hegységben található Makalu a Föld ötödik legmagasabb hegycúcsa. Ennek megmászása külö-

nös fordulóponthoz vezetett az életében. Ide nem szponzori transzparencssal, hanem Jézus-zászlóval érkezett.

– Már a legelső expedíciómra is vittem magammal Jézus-zászlót. Hegymászás közben olyan helyeken járunk, amelyek fizikai értelemben az emberi létezés peremét jelentik. Könnyű átlépni ezen a peremen. Ilyen helyzetben mindenképpen fel kell tennünk magunknak azokat a kérdéseket, amiket az ember többnyire csak az élete végén szokott. Ilyen szituációban az ember nem tehet mást, mint Istenbe kapaszkodni. Nekem Jézus a szponzorom, ő az, akire tekinthetek, őtől várhatok segítséget, és tudom, hogy a legnagyobb támogatás, ha ő velem van. Az ember két ok miatt megy a hegyre: hogy elérje a csúcst, és hogy élve hazajöjjön. Az az abszurd, hogy a csúcson vagyunk a legmesszebb attól, hogy túléljük a mászást. A mászók többsége spirituális élményt él át. Én megtapasztaltam Isten közelségét és megtartóerejét.

– „Volt egy pillanat, amikor megértettem, hogy le kell tudnom jönni a hegyről. Mert az alaptáborban van az élet. A hegycsúcson nincs, ott csak a halál van” – fogalmaz Révész Szilvia kérdésére a kötetben. Hogyan lehet ezt a tapasztalást a különféle élethelyzetekre vonatkoztatni?

– A hegycsúcson nincs élet. A csúcsmászás akkor sikeres, ha le tudunk jönni. A csúcs elérése után az ember semmi másra nem vágyik, mint hogy elérje az alaptábor, ahol élet van. Amikor jövünk le a hegyről, akkor már messziről látjuk az alaptábor. Ilyenkor szeretnénk ugrani egyet, „hoppsz, és már ott is vagyunk”. Zsolt halála után is azt éltem meg, hogy túl akarom élni, túl kell élnem. Tudtam, hogy ez egy borzasztó nehéz út. Férjem halála után szerettem volna nem fájdalommal kelni és feküdni, nem akartam, hogy a gyász hassa át az egész napomat, hanem azt kívántam, hogy szűnjön már meg a fájdalom. Rá kellett döbennem, hogy ahogy a hegyről nem lehet leugrani – mert akkor halálra zúznánk magunkat –, ugyanígy a gyászfeldolgozásban sem

lehet kitérőkkel rövidíteni ezt a belső utat, hanem végig kell járni. Nehéz volt elfogadnom, hogy nem lehet megszűzni ezt a fájdalmat. Nagyon jó volt, hogy Tapolyai Emőke terapeuta, coach velem volt, mert terelgetett és segített, hogy ne rossz választ adjak a magam kérdéseire.

– **Férjének elvesztését, a gyász folyamatát másokat segítő módon osztja meg a kötetben. Az egyik fejezet ezt a szenvedést érzékelteti, ugyanakkor kifejti, hogy a fájdalomban Jézus velünk sír. „A világban az egyik tabu a krízis, a másik a halál” – fogalmaz a könyvben. Ön szerint miért félünk annyira a haláltól?**

– Korunk ma csak a fiatalságot és az egészséget tudja elfogadni. Az a baj, hogy nemcsak a halált, hanem az öregséget és még a betegséget sem fogadja el. Ennek az az oka, hogy elvesztettük Istent. Keleten az emberek annyira ki vannak szolgáltatva a természetnek, hogy nem tudnak Isten jelenléte mellett elmenni. Ott senki sem ateista. A nyugati civilizáció betegsége és egyben luxusa az ateizmus. Azt gondoljuk, hogy a civilizációs burok megvéd bennünket. Ennek az a hatása, hogy az ember elhiszi magáról: mindent uralni és irányítani tud. A cél így nem valami magasztos

FOTÓK: HÓPÁRDU ALAPÍTVÁNY

dolog, lelki mélység vagy istenkapcsolat lesz, hanem az élvezet. Az emberek nem akarnak hosszú távra nézni. Ez meg is roncsolja az embert, hiszen azt erősíti, hogy „csak magadra számíthatsz”. A hívő ember tud továbbnézni, sőt fölfele nézni és látni, és megtapasztalja, hogy nincs egyedül, Istenre tud támaszkodni. Az

isteni dimenzióban nemcsak azt látjuk, hogy Isten mindenható, hanem magát az időtlenséget is. Így bár korunk eszméi miatt egyre nehezebben, de meg tudjuk élni, hogy kincseinket ne a földön, hanem önála keressük.

– **A Hópárdur Alapítványban három- és hétéves kor közötti gyermekek komplex mozgásfejlesztését végzik. Miért érzik fontosnak, hogy ilyen módon vigyék tovább Erőss Zsolt emlékét?**

– Zsolt halálát követően többen jeleztek nekem, hogy jó lenne egy alapítványt létrehozni. Kezdetben ezzel nehéz volt szembenézni. Számomra az volt az egyik legfontosabb, hogy ne a halott hegymászóra emlékezzenek az emberek, hanem az élő példaképre. Lányom fejlődése közben is felmerült a fejlesztés kérdése, idővel én is egyre jobban kezdtem rálátni, hogy mit adott nekem a mászás. Ezekből kialakult, hogy a hegymászás nemcsak élmény, jó sport, hanem ha egy gyermeknek mozgáskoordinációs vagy figyelemzavaros problémái vannak, akkor ez valós segítség lehet a számára. Azt próbáltam megtalálni, hogy mi az a közös érték, ami Zsolt és én voltunk. Végül ez a fejlesztőtevékenység lett az a pont, amiben azt éreztem, hogy Zsolt emlékét tovább tudom úgy vinni, ahogyan én láttam őt.

■ G. Á.

Az interjú eredetije Magasság és mélység között címmel az Evangélikus.hu honlapon jelent meg május 15-én.

FOTÓ: VEOL.HU

Tanuljunk Isten tervéből!

Becepós kép. Akár még azt is hihetnénk, hogy a készítője kifigurázza Istent. Az alkotóját nem ismerem, a képet azonban igen. Minden apró vonalkája és alig sejtethető kis árnyéka belém ivódott. Éppen ezért tudom azt, hogy Isten szeretetéről szól. Még akkor is, ha első látásra nem úgy tűnik.

Emberünk ül a biciklin. Kiegyensúlyozottnak látszik. Semmi rohanás vagy stressz nem észlelhető rajta. Könnyedén felpattant a kerékpárra, és a kitűzött célzászló felé tart. Az emelkedő nem nagy. Talán még dezodorreklámot is forgathatnánk vele közben, mert meg sem kell izzadnia a kockás zászlóig. Aztán a fejezet lezárva. Ott húzódik ugyanis a kép jobb szélén a keret fekete vonala. Nincs extrém meglepetés az emberi tervben.

Az isteni tervben azonban van bőven. Ami viszont nincs: az a célt jelző kockás zászló. No meg a kép végét sem zárja le a megnyugtató fekete vonal. Úgy tűnik, Isten olyan, mintha az egykori Skála Kópé tőle tanult volna: nála mindig történik valami. Ráadásul – a kép tanúsága szerint – olyan akadálypályát épít, hogy az extrém kalandparkok létrehozóinak is tőle kellene tanulniuk. Hegyek és völgyek. Örületes emelkedők és lejtők. Majdnem ember nagyságú kövek. Mélységes mélytő, kötélpálya és falmászás. Amikor pedig sokadjára is újabb sziklák megmászása és veszélyes lejtmenet jön, még fekete fellegek, szakadó eső és meredek lépcső is felbukkan. Közben pedig folyamatosan csak a résztávokat jelző kis zászló lehet csak a legnagyobb eredmény.

Elsőre ezek tűnhetnek fel, miközben a képet szemléljük. De nézzük meg máshogyan! Elemezzük végig, mint egy rajzban elmondott verset!

Emberünk az isteni terv képén is kiegyensúlyozottan ül a biciklin. Az általa kitűzött célzászló felé tart. De azt a kockás zászlót csak ő találta ki. Délibáb, amelyet a képzelete teremtett. Amint eléri a legmagasabb pontot, rövid pihenő után mélyrepülésben találja magát. Bár haladt valamennyit előre, alacsonyabbra került, mint ahol előtte volt. A biciklit elfelejtheti. József Attila három királya nyomán már gyalog megy, mert siet. *[Utalás a költő Betlehemi királyok című versére. – A szerk.]* Áthalad a sziklákon, amelyek hozzá képest óriásiak.

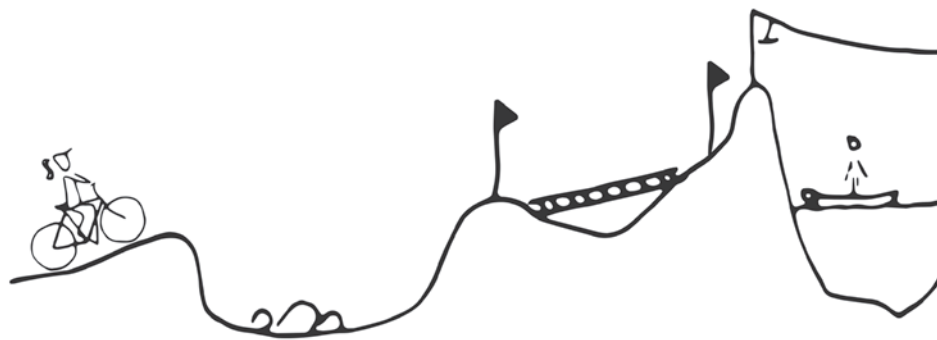
Úgy tűnik, a korábbi gyakorlás is kellett, mert most rövidebb idő alatt meredekebb lejtőn kell felmennie, mint amekkorá az előző volt. Rájön, hogy tényleg nem való ide a bicikli. Amikor nagy ne-

be vész. Nem tudja, mihez van rögzítve, vagy hogy mi várja utána. Ettől megijed. Ahogyan azonban a félelme helyett a feladatra összpontosít, fontos felismerésre jut. Rájön, hogy háromféle mód közül is választhat. Dönthet úgy, hogy átmegy a létra tetején. Akár négykézláb. Dönthet úgy is, hogy alulról kapaszkodik bele, és a kezével átlendíti magát fokról fokra. És dönthet amellett is, hogy lemegy a völgy

A te terved

Isten terve

hezen felér, azon gondolkodik, hogy mi értelme volt ennek. Hiszen elfáradt és kimerült. De ahogy visszanéz a megtett útra, egyszer csak boldog felismerés tölti be a szívét. Meglátja, hogy máris magasabbra ért, mint amit ő maga a könnyen kivitelezhető tervével elgondolt.

Újult reménnyel pihen meg a résztávot jelölő pőznánál. Aztán szemügyre veszi az elé táruló képet. Egy létra van előtte. Zavarja azonban, hogy a vége köd-

aljáig, és gyalog megy át rajta. Mivel a végét köd borítja, csak bízni tud abban, hogy van biztonságos hely, ahová átérik.

Nem tudjuk, melyik mellett döntött. Azonban átjutott. A feladat elvégzésével pedig újabb részeredményt jelző zászlót is kapott. Megcsinálta! Most már tudatosan hátranéz, és azt látja, amit az előző pőznánál: ismét magasabbra jutott!

Már meg sem lepődik, hogy ismét egy meredek emelkedő van előtte. Len-

dülettel megy fel rajta. A kis hegycsúcson azonban arcába üvölt a reménytelenség. Alatta egy beláthatatlan méretű víztükör fekszik, mely ismét ködbe vész. A szédüléstől és csüggedéstől csak nehezen veszi észre, hogy a helyzet mégsem olyan lehetetlen. Kétféle segítséget is talál. Egyfelől egy kötélpályát, melynek a fogantyújába ha belekapaszkodik, és ellöki magát a földről, átérhet a túlsó partra. Bár a ködtől most sem látja, hova érkezne. A vízen viszont észrevesz egy csónakot is. Amikor azt nézegeti, meglátja, hogy az ráadásul egy motorcsónak, ezért mellette dönt.

dek partot kell megpillantania. Egyszerre bosszús, hogy megint dolgoznia kell, és egyszerre hálás, hogy felfedez egy kötelet, amelyen felkapaszkodhat. Ezután eléri a résztávot jelző póznát. Ahogy ott pihen a tövében, több mindent is megért. Ismét megfigyeli, hogy milyen magasra jutott az előző célzászló óta. Közben pedig érzi, hogy most a nagy mélység után kicsit tovább pihenhet.

Békésen indul tovább. Egy kis völgy következik csak, amelyen egészen könnyen átkel. Bár máris számított egy szép kis zászlóra, igazából nem lepődik meg, hogy ez még nem a teljes táv volt. Elvég-

lemetlensége dacára ott maradjon benne. Hiszen mindig csak átmenetileg lett könnyebb! Lám, az időnkénti magaslatok dacára már megint milyen mélyre jutott! Nem jó ő semmire!

„...vándorló fájdalomként mozdít bokát és térdet, / de mégis útnak indul, mint akit szárny emel, / s hiába hívja árok, maradni úgyse mer...” [Részlet Radnóti Miklós *Erőltetett menet című verséből*. – A szerk.] Mint Radnóti tette, ő is erőltetett menetben indul tovább. Egyszer csak megakad a szeme valamin. Rájön, hogy már látja a völgyből kivezető utat. Ahogyan reménytől megcsillanó tekintetét belefúrja az emelkedőbe, meglátja, hogy lépcsőszerű kapaszkodók vannak kialakítva rajta. Áll, és kacag bele az esőbe. Megérti, hogy Isten mindig kínál kapaszkodót. Ő azonban rendszerint előbb foglalkozik a félelmeivel és a haragjával, mint hogy őhozá fordulna segítségért. Úgy érzi magát, mint a *Zsoltárok* könyvében szereplő zarándokok, akik a lépcsőket róva imádkoztak. Ő is bűnbánatról, háláról, megváltásról és Isten dicsőségéről énekel.

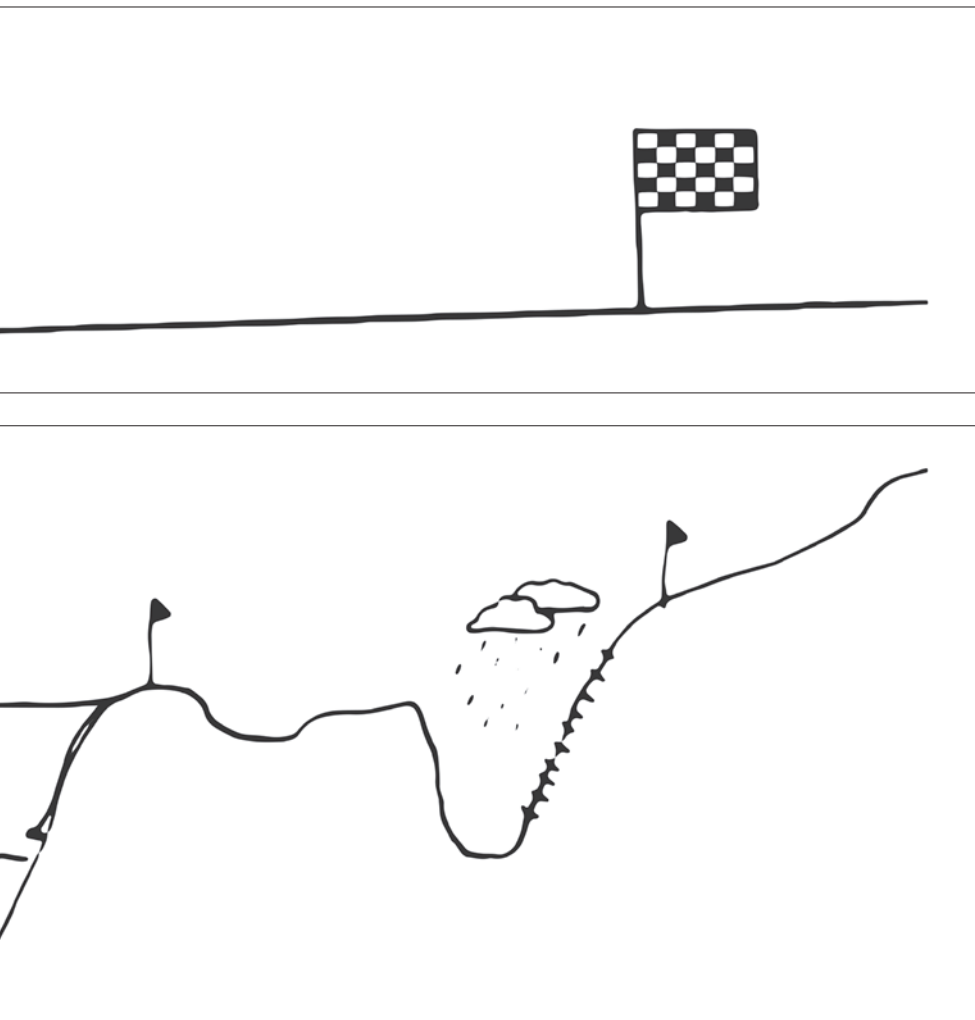
És lám! Egyszer csak elfogynak a lépcsők, ő pedig lerogyhat a résztávot jelző pózna tövébe. Jézus keresztjét látja a póznában. Belekapaszkodik, teljes hittel. Közben pedig érzi, hogy a nap sugarai melegíteni kezdik a testét és a lelkét egyaránt. Még mindig a póznába kapaszkodva visszanéz, és látja, mekkora utat tett meg, és milyen magasra jutott. Bár látja, hogy Isten nem semmi emelkedővel készül számára most is, érzi, hogy továbbra is a felpezsdítő napfényben folytathatja útját. Tudja, hogy nem fog örökké tartani ez a ragyogás. Azonban sok mindent megtanult már.

Tudja például, hogy az élet természetes része, hogy újabb és újabb mélység jön. Mert mélység nélkül nincs magasság. Tudja, hogy Isten mindig ad segítséget az emberfelettinek tűnő feladatokhoz. Tudja már, hogy Isten nem szórakozni akar vele a kalandtúrába illő úttal, hanem ezernyi más oka van a tervének. Tudja már, hogy mindent érte talált ki. Érte és nem ellene.

De tud még sok minden mást is. Nyugodtan folytasd hát a sort, kedves olvasó! Mondd, te mit látsz még a képben?

■ PETHŐ JUCUS

Az írás eredetije Isten terve vs. az én tervem címmel május 21-én jelent meg a Kötőszó evangélikus közéleti blogon.

Bár még nem jutott el a következő kis zászlóig, a csónak haladása közben van ideje gondolkodni. Megérti, hogy a tó is egy völgy. Mélység, amelynek nem kell lemenni az aljág, hanem Isten kegyelme átsegíti rajta. Tényleg érzi a lelkében ezt a mélyen megrendítő helyzetet. De a csónakban biztonságban érzi magát. Mint a tanítványok, akik Jézussal voltak a vízen.

Meglátja a túlsó partot. A póznán lógó zászlócska helyett azonban a mere-

re semmi önmagát meghaladót nem kért még tőle Isten. Aztán egyszer csak meglátja az újabb mélységet. Semmivel sem tűnik kisebbnek, mint amikor a csónakba kellett leereszkednie. Bár ez legalább nem olyan meredek. Ahogyan azonban óvatoskodik lefelé, fekete felhők tűnnek fel az égen, és úgy esik az eső, mintha dézsából öntenék. Ázott verébként rogy le a sárba. Lassan szép kis tócsa gyűlik körülötte. Hívogató, hogy minden kel-

Biztos a biztos?

Már sok érdekes dolgot hallottam magamról az évek során. Volt olyan tanárom, aki tehetségesnek és értékesnek nevezett, más javíthatatlan semmirekellőnek. Akadt olyan is, aki rémesnek, idegesítőnek

tartott, vagy tiszteletlennek és érzéketlennek. És olyan is, aki finom lélekként emlegetett.

Az az igazság, hogy még abban is el tudok bizonytalánosni, én milyennek tartom magam. Van, amikor anyatigrisként bátran kiállok a gyen-

gébbekért, elesettekért, más-
kor mintha lebénultam volna,
egy árva szó sem jön ki a tor-
komon, és valahogy a kezem-
lábam sem képes mozdulni.
Ilyenkor csalódott vagyok:
mást gondoltam magamról,
többet, jobbat, igazabbat fel-

tételeztem, mint amit sikerült megvalósítanom.

Arra is emlékszem, amikor picike koromban még azzal dicsekedtünk az oviban egymásnak, hogy „az én apukám a legerősebb, az én anyukám a legszebb a világon”. Aztán

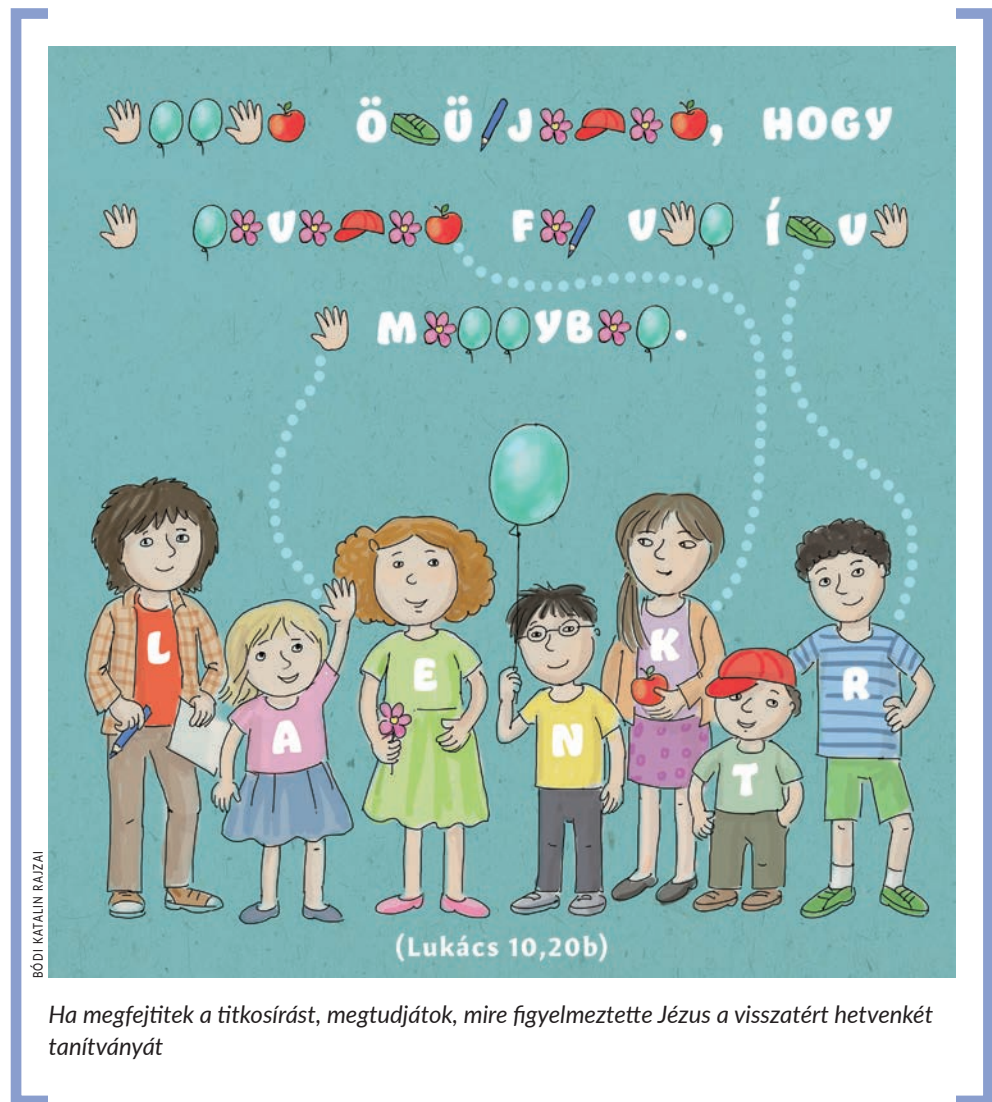

eljött a pillanat, amikor ez egy kicsit gyanús lett. Talán mégsem ilyen tökéletesek a szüleim? Lehet, hogy ők sem tévedhetetlenek? Aztán ahogy múlt az idő, egészen biztos lettem benne, hogy hús-vér emberek adtak nekem is életet, és bizony nekik is vannak gyengéik, hibáik.

Elárulom nektek, hogy felnőttként talán még az eddigi-eknél is sokkal nagyobb megrázkódtatás volt számomra, amikor rájöttem, hogy a gyerekeim sem tökéletesek. Az én édes, kedves, gyönyörű, puha és jó illatú kislányom egyszer csak toporzékoló kis szörnyeteggé változott valami jelentéktelen dolog miatt. Az én csokiszemű, mosolygós, érdeklődő és csodálatos kisfiam sikítva verte magát a földhöz, és örülten kalimpált a lábával. Természetesen mindezt nagyközönség előtt: boltban, játszótéren vagy éppen nagy családi összejövetelen.

Sokszor eszembe jut Shrek meséjéből Fiona, aki hol gyönyörű hercegnő, hol csúf ogre. Vagy Lázár Ervin Bab Bercijének gyanakvása, akiben felmerül, hogy az a valaki, aki megajándékozta őt, lehet, hogy nem egyszerűen tündér vagy boszorkány, hanem esetleg „tünkány” vagy „boszordér”. (Ezt a mesét Bab Berci és a tünkány vagy kicsoda címen találhatjátok meg Lázár Ervin Bab Berci kalandjai című kötetében vagy az interneten.)

Ha jobban meggondolom, előbb-utóbb arra jutok, hogy mind ilyen „keverék” lények vagyunk. Egyszerre szépek és rútak, kedvesek és kiállhatatlanok, jók és rosszak, türelmesek és zsörtölődők, békések és méregzsákok. Pontosabban: mikor milyenek. Nem szeretek erre gondolni, mert jó volna, ha kivétel nélkül mindig biztosan tudhatnám, hogy számíthatok a szeretteimre. És persze azt is szívesen mondanám el magamról, hogy olyan ember va-

Ha megfejtitek a titkosírást, megtudjátok, mire figyelmeztette Jézus a visszatért hetvenkét tanítványát

gyok, aki soha nem okoz csalódást, de sajnós, ez nem így van.

A kisfiam, aki az autizmusa miatt kevesebbet ért a beszédéből, mint az átlagosan fejlődő társai (szinte olyan, mint egy magyarul tanulgató külföldi kisfiú), gyakran félreért dolgokat. Nemrég egy elég ismert keresztény dal szövegét alakította át. Az eredeti ez volt: „Nincs más, csak Jézus, ő az, akiért a szívem dobban.” Az ő értelmezésében pedig így szólt: „Nincs más, csak Jézus, ő az, aki ért, ha szívem dobban.” (Leteszem az életem - Nincs más címen meghallgathatjátok ezt a dalt – Pintér Béla fordításában és előadásában – például a YouTube-on is.)

Ahogy hallgattam, izlelgettem, egészen megtetszett ez a változat. Jó így gondolni

Istenre, ilyen bizalommal. Tudni, hogy ő ennyire megbízhatóan ismer minket. A kisfiam, aki tényleg nehezen fejezi ki magát, biztosan gyakran megéli, hogy nem sikerül könnyedén szavakba öntenie, amit tudatni vágyik. És Jézus már a szívdobogásából megérti őt. Az egyik zsoltárban olvashatunk hasonlót: „Még nyelvemen sincs a szó, te már pontosan tudod, Uram.” (Zsoltárok 139,4)

Nagy kincs ez a biztonságérzet, amelyet Istennél megkaphatunk. Különösen is nagy kincs most, tanév végén, amikor mindenféle minősítést kapunk az éves munkánkról. Van, aki jeles, kitűnő és jó, de akadnak, akiknek a bizonyítványában közepes és hanyag minősítés is szerepel; és olyanok is vannak, akiknek bizony elég-

séges vagy elégtelen is. Ezekben a napokban mindig sokat jelent nekem az a jelenet, amikor Jézushoz visszatértünk a tanítványai a sikeres küldetés után, és lelkesen beszámoltak mindenféle nagyszerű kalandjukról. (Mint később kiderül, nem minden sikerült nekik ilyen tökéletesen, de ez most nem is fontos, inkább csak a rend kedvéért mondom el, meg mert olyan vigasztaló.) Az Úr velük örült annak, amit elértek, de arra biztatta őket, hogy ne a saját eredményességük legyen az örömük alapja.

Tudjuk, hogy nagyon változó, mikor mi hogyan sikerül. Ami biztosan a mienk, és soha senki nem veheti el tőlünk, az az Istentől kapott elfogadás és szeretet. Erre mindig számíthatunk. ■

Áldott bizonyosság

Többszörös ünnep Arnóton

A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Arnóton május 12-én felszentelték az Abaffy Gyula Evangélikus Szeretetszolgálat új diakóniai központját. A ma már lassan három éve és négy járásban működő szeretetszolgálat tevékenysége elsősorban az idősgondozásra irányul, de öt helyen működő népkonyhájával aktívan részt vállal a hátrányos helyzetben élők élethelyzetének javításában is.

Borsodban kevés az evangélikus. A lélekszám az elmúlt négy évtizedben súlyosan megcsappant. Az egyházmegye egykor tizennyolc lelkési státuszát ma tízen töltik be. Nagy az elvándorlás – a fővárosba, Dunántúlra, külföldre. Már nem csak a peremvidéken feszítő kérdés az egzisztenciálisan, képzettségben, lehetőségekben „elszegényedett” emberek valósága.

Evangélikusként – gyülekezeti tagként és lelkészként – milyen utunk lehet ebben a közegben? Van-e értelme pisztrángként az árral szemben úszni és kitartani? Közösséget építeni? Egy-egy evangélikus fiatal hittanórájáért órákat autózni? Négy-öt fős istentiszteletekre lelkiismeretesen felkészülni?

Romokból építkezni?

Az egyházmegyének sokáig az egyetlen evangélikus intézménye volt a 2001-ben létrejött miskolci Kossuth Lajos Evangélikus Gimnázium. A híres eperjesi, majd 1919-ben Miskolcra menekült evangélikus tanítóképző épülete így újra egyházi célokért működhet. (Az elmúlt évek szép munkájának eredményeként mára az intézmény kiépült, és a teljes oktatási palettát átvélt, óvodától a 13. évfolyamig.)

Ezen a helyzeten szerettünk volna változtatni 2016-ban. Belevágtunk [az Arnót-Újcsanósi Társult Evangélikus Egyházközség – a szerk.] egy olyan munkába, amelynek akkor csak az égető szükségét éreztük, eredményét azonban csak homályosan láthattuk. Arra vállalkoztunk, hogy nemcsak távolból nézzük a romokat, hanem elkezdünk belőlük építkezni. Ennek a térségnek egyetlen lehetősége, hogy az elszánt ittmaradók a hátrányt előnyre fordítsák. Mivel egyházunk vezetése és az országos iroda diakóniai osztálya hitt a kezdeményezés erejében,

elindulhatott a borsodi evangélikus diakónia: az Abaffy Gyula Evangélikus Szeretetszolgálat. (Külön örömről, hogy az intézmény az Arnóton harmincnégy éven

át szolgáló, három évtizede elhunyt lelkész nevét viselheti.)

A szeretetszolgálat jelenleg tizenhét foglalkoztatottal már „nem fért el” az arnóti parókia gyülekezeti termében – ez volt ugyanis indulásakor a szellemi és fizikai bölcsője. Az eddig az arnóti gyülekezet befogadó szeretetét élvező intézmény új diakóniai központját május 12-én dr. Fabiny Tamás elnök-püspök és Ingeborg Synnøve Midttømme, a Norvég

Abaffy Gyula életére emlékezve a saját maga által írt önéletrajzából álljon itt az a néhány sor, amely az ünnepen is elhangzott. „Én, Abaffy Gyula 1921. október 2-án születtem Komádin. [...] Édesapám lelkész mivolta bizonyos mértékben, azt hiszem, befolyással volt arra, hogy a gyermekkori álom a középiskolai évek folyamán elhatározássá erősödött bennem. Szülői akarat azonban egyáltalában nem érvényesült pályaválasztásomban. Ha valakinek, akkor nekem alkalmam volt édesapám életében meglátni azt, hogy a lelkési hivatás nem kényelmes életsors, hanem szenvedésekkel, nyomorúsággal teljes életút. Mégsem tudott ennek meglátása elriasztani a feladat vállalásától, sőt még inkább sarkallt arra, hogy életemet erre a szép és nehéz szolgálatra szenteljem. Így kerültem a teológiára [...]. Édesapám bányakerületi lelkész lévén, én is bányakerületiként kerültem a soproni teológiára. Rájöttem arra, hogy ebben az eszköz tételeben az én szerepem csak az lehet, hogy minél engedelmesebb és minél alkalmasabb eszköz lehessenek.”

Egyház Mørei Egyházkerületének püspök asszonya szentelte fel, Borsod különböző területeiről érkezett evangélikusok népes csoportjának és a karitatív szolgálathoz kapcsolódó egyházi, állami vezetőknek a jelenlétében.

Sokszínű, sokszoros ünnep

Nem csak szimbolikus az, hogy a szentelésen a norvég püspök és Tormod Remøy mørei lelkész is jelen volt: Tormod és közössége szinte minden évben valamilyen

módon bekapcsolódik a gyülekezet életébe, így a szeretetszolgálat születését is végigkísérte.

Az ünnepi alkalom olyan sokszínű és Isten szeretetére mutató volt, mint a Midttømme püspök által viselt palást. Prédikációjában és a gyülekezet köszöntésében is kiemelte a püspök asszony: minden szolgáltatnak azt kell tükröznie, hogy teljes bizonyosságunk lehet Istennek a Jézus Krisztus feltámadásában megjelent szeretete felől. Ahogyan norvégul énekelte a püspök asszony, majd – meglepetésként – az ünneplő gyüleke-

zet: „Salige visshet, Jesus er min!” – „Teljes bizonyosság, Jézus az enyém!”

Így emlékezett meg a gyülekezet – fiai jelenlétében – a harminc éve elhunyt híres lelkipásztoráról, Abaffy Gyuláról is. Megható volt a ma már nyugdíjas egykori hittanosok, konfirmandusok rövid emlékezése, amelyet Barcsák Pálné egyházmegyei és gyülekezeti felügyelő tolmácsolt.

A koszorúzással zárult emlékezés után a népes gyülekezet – minden ezzel ellentétes időjárás-előrejelzés ellenére – ragyogó májusi napfényben „lakodalmi menethez” hasonlóan, püspökei mögé sorakozva sétált át a hatszáz méterre lévő – az elmúlt évben még romos – egykori kocsmáépülethez, amely ma már a borsodi evangélikus diakónia otthona.

Közösségvállaló szolgálat

A „Abaffy-ház” a helyi gyülekezettel együttműködve a napi diakóniai munka után a gyülekezeti, egyházmegyei és kulturális programok lebonyolítására is alkalmas. A szeretetszolgálat meglévő szolgáltatásait a közeljövőben tervezi nappali idősellátással is kiegészíteni, s immár ehhez is adtak a feltételek. Sok még a feladat és a terv, az építkezés minden tekintetben folyamatos.

A diakóniai központ szentelése során dr. Fabiny Tamás püspök – a hálaadás mellett – figyelmeztető gondolatait is megosztotta az egybegyűltekkel: Zákus példáját említve kiemelte egyéni és közösségi felelősségünk helyes értékelésének fontosságát és ebben keresztény mi voltunk iránymutatását. A szeretetszolgálatban dolgozók, a munkáját segítők – így a gyülekezet is – sorsközösséget vállal az elesettekkel, és ezt nem lehet távolból megtenni.

Olyan összefogás előzte meg az ünnepet és a lebonyolítását is, amely erre példa lehet. Főként természetbeni és kétkézi munkában vagy szolgáltatásban megjelenő adományok segítették az előkészületeket a gyülekezeti tagok, az önkormányzat, a főzőkonyha és más szolgáltatók felajánlásaként. Abban is közösséget vállalt a gyülekezet, hogy az ünnepet lezáró szeretetvendégségen az ellátottak szokásos népkonyhai egytál-étele került a vendégek elé.

■ BUDAY-MALIK ADRIENN
BUDAY BARNABÁS

FOTÓK: KOVÁCS DÁVID

Bajcsy-Zsilinszkyt a bíróság felmentette

Tisztelt Szerkesztőség!

Az Evangélikus Élet magazin május 19–26-i számában megjelent, Bajcsy-Zsilinszky Endre életútját elemezték című cikkkel kapcsolatban vannak észrevételeim. A cikk hűen visszaadja az április 24-én tartott könyvbemutatón elhangzottak lényegét, ám a könyvbemutató elhangzott több, hiteles bizonyítékokkal nem alátámasztott állítás, s mivel ezeket az állításokat az Evangélikus Élet közzétette, hozzájárult ahhoz, hogy Bajcsy-Zsilinszky Endréről – a minden tisztelet megérdemlő, mártírhaltalt halt evangélikus politikusról – hamis kép alakuljon ki.

A legdurvább hazug állítás, hogy Áchim L. András Bajcsy-Zsilinszky Endre és testvére gyilkolták meg. A gyilkolás a Magyar értelmező kéziszótár meghatározása szerint szándékos ölést jelent. Ezzel szemben a valós tényhelyzet az, hogy Áchim L. András fojtogatta Bajcsy Zsilinszky Endrét, akinek Gábor nevű testvére többszöri figyelmeztetés után valóban rálőtt a bátyján négykézláb fekvő, öt életveszélyes helyzetbe kényszerítő Áchimra, de ezt az akkor legmagasabb bírói fórum jogos védelmi helyzetben történt védekezésnek minősítette, és a Zsilinszky testvéreket a gyilkosság vádjától felmentette.

A hosszas és alapos bizonyítási eljárás, tanúk és szakértők meghallgatása után hozott jogerős döntés a mai napig hatályban van, ezt a döntést történészek nem jogosultak több mint száz év elteltével – hitelt érdemlő bizonyítékok nélkül – felülbírálni. A jogerős bírósági döntést egy jogállamban mindenki, történészek és sajtóorgánumok is kötelesek tiszteletben tartani.

Gyanítom, hogy a gyilkossági koncepció egyik forrása Domokos József Áchim-kutató lehet. Az ő hitelességéről pedig csak annyit, hogy 1949-től 1953 májusáig – a kommunista diktatúra legsötétebb időszakában, a koncepciók perek, ártatlan magyarok bebörtönzése, kivégzése idején – a Magyar Népköztársaság legfőbb ügyésze, majd 1954-ben és 1955-ben a Legfelsőbb Bíróság elnöke volt. Talán az sem véletlen, hogy a Bajcsy-Zsilinszky testvérek elleni büntetőügy iratai feltehetően 1956-ban eltűntek... Amennyire örültem annak, hogy erőfeszítések történnek evangélikus hitsorsosaink emlékének ápolására, legalább annyira szomorúvá tesz, hogy a történetírás a rendszerváltás után harminc évvel sem mentes a ferdtésektől.

Tisztelettel: DR. SZEBERÉNYI ANDOR,
a Békéscsabai Evangélikus Egyházközség
tiszteltbeli felügyelője

Farádi konfirmáció-jubileum

Úrvacsorás istentiszteleten emlékeztek a hatvan évvel ezelőtti konfirmációra a Győr-Moson-Sopron megyei Farád evangélikus gyülekezetében. 1959 májusában – annak idején Szalay Sándor volt a település evangélikus lelkésze – tizenhét fiatal vallotta meg hitét és erősítette meg az egyházhoz tartozását az Úr színe előtt. Közülük hatan vettek részt az ünnepi alkalmon; négyen már megtértek Teremtőjükhöz, a többiek utazást korlátozó betegségük miatt nem tudtak eljönni. Hanvay Enikő, a gyülekezet mai lelkésze a köszöntőjében követendő példaként állította a konfirmációra készülő fiatalok elé a hitüket azóta is ápoló és megtartó felnőtteket. Az ünnepi együttlét úrvacsorával zárult.

A Farád helynév már 1228-ban szerepel az oklevelekben. A helyi evangélikus gyülekezet a 17. században erősödött meg. 1628-ban Kőszegi Lőrinc nevét említik feljegyzések mint helyben szolgáló lelkészét. A templom alapkövét 1783-ban helyezték el, majd 1847-ben felújították az épületet.

■ WAGNER GYULA

Álláshirdetés. A Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) Országos Irodájának Ökumenikus és Külügyi Osztálya nyílt pályázatot hirdet a külhoni magyarság koordinátora munkakör határozott idejű betöltésére. A munkakörbe tartozó főbb feladatok: a külhoni evangélikus magyarsággal való kapcsolattartás és koordináció • a külhoni magyar közösségek igényeinek felmérése, támogatási formák kidolgozása, támogatási projektek kivitelezése • a munkakörhöz kapcsolódó állami támogatások és pályázatok elszámolása • folyamatos kapcsolattartás a külhoni magyar közösségekkel • alkalmanként külföldi utazás. A munkavégzés helye: MEE Országos Iroda, 1085 Budapest, Üllői út 24. A foglalkoztatás jellege: teljes munkaidő, a munkakör július 1-jétől betölthető. Bérezés: megegyezés szerint; az MEE minden dolgozója számára komplex béren kívüli juttatási csomagot kínál. Elvárások: evangélikus egyháztagság; a külhoni magyar iránti elkötelezettség; alapvető gazdasági ismeretek; egyházismeret és bizalmas információk kezelésére való készség; jó kommunikációs készség írásban és szóban; informatikai alapjártasság, Excel-táblázatok kezelése; angol- és/vagy németnyelv-tudás előny. Jelentkezés a kulgy@lutheran.hu címen Cselovszkyné dr. Tarr Klára külügyi osztályvezetőnél, akihez további kérdéseikkel is fordulhatnak. Jelentkezési határidő: június 23. A pályázat módja: kizárólag elektronikus úton. A pályázat tartalma: fényképes szakmai önéletrajz; motivációs levél; végzettségeket igazoló dokumentumok másolata; nyelvtudást igazoló dokumentumok másolata.

Ökumenikus találkozó. Június harmadik vasárnapján 16 órakor ökumenikus találkozóra, istentiszteletre és előadásra várjuk az érdeklődőket a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának székházába (1117 Budapest, Magyar tudósok körútja 3.) a földszinti tanácsterembe *Az egyház egységéért – az év egészében* gondolat jegyében. A június 16-i előadás témája: a 29. környezetvédelmi-teremtési ünnep jelentősége (Széchy Béla József evangélikus lelkész és Békássy Csaba fizikus). A teljes liturgiájú, eucharisztikus (úrvacsorai) istentisztelet szolgálatát Jeong Chae Hwa koreai lelkész látja el. Szeretettel várjuk a korábbi Farkasréti Ökumenikus Közösség, a volt KÖT, a Fokoláre, az Ökumenikus Lelkészkonferencia, a hittudományi egyetemek, valamint az International Ecumenical Fellowship magyar régiójának tagjait, régi és új érdeklődőit is.

Jézus Testvérei Ökumenikus Diakóniai Rend

Pályázati felhívás. A Csillaghegyi Evangélikus Egyházközség pályázatot hirdet a Gaudiopolis Békásmegyeri Evangélikus Szeretetház (1038 Budapest, Mező utca 12.) intézményvezetői munkakörének betöltésére. A részletes pályázati felhívás a Gaudiopolis Szeretetház honlapján, a Gaudiopolis.hu oldalon olvasható. Benyújtási határidő: augusztus 9. A pályázat iránt érdeklődők további információt dr. Horváth Karolina jogtanácsostól kérhetnek; telefon: (+36) 20/488-0667; e-mail: horvathkarolina@gaudiopolis.hu.

Nem volt fegyverük, csak igazuk

Kónya Imre a budavári evangélikus szabadegyetemen

Két és fél évtizeddel ezelőtti, mára történelemmé nemesült eseményeket idézett fel a budavári evangélikus szabadegyetem legutóbbi alkalmán Kónya Imre. A jogász, politikus a rendszerváltozást közvetlenül megelőző időszakban tevékenykedett a Független Jogászfórumban, részt vett az Ellenzéki Kerekasztal munkájában, majd az első szabadon választott Országgyűlésben a Magyar Demokrata Fórum frakcióvezetőjeként, Antall József kormányfő halálát követően pedig a Boross-kormány belügyminisztereként szolgált. Előadásában meglevenedtek az egykori történések, és a hallgatóság bepillantást nyerhetett a politika kulisszái mögé is.

Dániel könyvéből vett ígére (Dán 5,1-7; 22-28) építette fel bevezető gondolatait a május 13-i est házigazdája, Fabiny Tamás elnök-püspök. Felidézte a rendszerváltoztatás időszakához kötődő személyes emlékeit, a budapesti tüntetések hangulatát, illetve Nagy Imre miniszterelnök újratemetésének eseményeit. Úgy fogalmazott, hogy akkoriban – egyházi körökben – a négy évtizedig tartó kommunista uralmat a zsidók negyvenéves pusztai vándorlásához hasonlították, hiszen még a „vörös tengeren” is át kellett kelni. De hasonlatos volt ez az időszak a babiloni fogsághoz is – mondta püspök –, amikor a zsidó nép előljáróit, értelmiségét rá akarták venni arra, hogy tagadják meg népüket, és szolgálják új uraikat. De az igazán erősek Dánielhez hasonlóan soha nem törtek meg. A próféta bátran a zsarnok szemébe vágta: megmértél és könnyűnek találtattál. Az Úr adott erőt Dánielnek, éppen úgy, mint azoknak, akik a kelet-európai zsarnok hatalmakat megdöntötték – jelentette ki a püspök.

Kónya Imre azzal kezdte, hogy felidézte az 1956-os forradalom és szabadságharc eseményeit, mert úgy vélte, hogy az 1989 márciusa és 1991. június 19., vagyis az utolsó szovjet katona távozása között lezajlott rendszerváltozás gyökerei egészen idáig nyúlnak vissza. Kilencéves gyermekként élte meg az '56-os forradalom napjait; személyes emlékeit sorolva megemlítette, hogy november 3-án látta, amint nemzetőrök az utcán kísérték egy ÁVH-s tisztet. A közelben álló emberek azt kérdezték: mi lesz a sorsa a fogolyoknak? A nemzetőrök pedig azt válaszolták:

nem bántjuk, majd a független magyar bíróság ítélkezik felette.

Ehhez kapcsolódva Kónya Imre elmondta, hogy annak idején a Zétényi-féle [benyújtásakor Zétényi-Takács-féle – a szerk.] igazságtételi törvényjavaslat

FOTÓ: CSÜRY CSABA

beterjesztésével ők sem bosszúállásra törekedtek. Azt akarták, hogy független magyar bíróság mondja ki a nép ellen vétők bűnösségét, ezzel is megüzenve azt, hogy nem lehet büntetlenül az igazság ellen törni. A rendszerváltoztatás fájdalmas hiánya az, hogy ez az igazságtétel máig elmaradt – fogalmazott Kónya Imre.

Az 1989–1991-es társadalmi-politikai folyamatokat az előadó győztes forradalomként értékelte, hiszen az önkényuralomból a jogállamiságba, a diktatúrából a demokráciába, a kényszergazdaságból a piacgazdaságba vezették át az

országot, ráadásul úgy, hogy a – szovjet csapatok távozásával – a nemzeti függetlenséget is sikerült visszaszerezni vér és erőszak nélkül.

Az előadó levetítette a hallgatóságunknak azt a filmrészletet, amelyen hallhatjuk, ahogy a demokratikus ellenzék szóvivőjeként megfogalmazta a rendszerváltozás megindulásának feltétel- és keretrendszerét. (Érdekesség, hogy bár a Magyar Televízió akkor élőben közvetítette a tárgyalásokat, utóbb – máig nem tudható okból – letörölték a felvételt. Úgy maradhatott meg mégis, hogy Kónya Imre – a fiára okkal büszke – édesapja otthon videomagnóra, VHS-szalagra rögzítette a képeket.) Az asztal egyik oldalán Pozsgay Imre, Fejti György és Grósz Károly, a Magyar Szocialista Munkáspárt főtájtára foglalt helyet, az ellenzéki oldalon pedig – mások mellett – ott ült Szabad György, Mécs Imre, Antall József és Kónya Imre is. A szóvivő a beszédében a nemzeti megbékélés alapfeltételeként jelölte meg a politikai pluralizmusból fakadó szabad választások megrendezését, majd egy olyan népképviselési rendszer megalkotását, amelyben a nem csendes, hanem negyven évig elhallgattatott többség hallathatja hangját, érvényesítheti akaratát.

Kónya Imre felidézte azt a pillanatot, amikor az ellenzék egyik képviselőjeként először lépett be az Országház épületébe. Szabad György mellett lépdelt felfelé, a kupola felé vezető széles márványlépcsőn, és az jutott eszébe: néhány hónappal ezelőtt aligha gondolta volna bárki is az országban, hogy ez megtörténhet. „Nem volt fegyverünk, csak igazunk volt, s akkor, abban a történelmi pillanatban ez elég volt” – zárta gondolatait az előadó.

Kónya Imre május 13-án ezt írta a budavári evangélikus szabadegyetem vendégkönyvébe: „A szabad, független, demokratikus Magyarország létrejöttéről együtt emlékezhetünk, 30 év elteltével egy szabad, okos gyülekezetben. Köszönet érte!”

■ ILLISZ L. LÁSZLÓ

Dunántúl és Mikkeli: folytatódik az együttműködés

Még 2014. február 16-án írta alá a győri Öregtemplomban Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke és Seppo Häkkinen, a finnországi Mikkeli Egyházkerület püspöke azt a testvér-egyházkerületi megállapodást, amelynek célja a két kerület közötti kapcsolat erősítése. Az ünnepi alkalom óta öt esztendő telt el, ezalatt sokszor találkoztak egymással – munkatársi látogatások keretében, konferenciákon – az egyházkerületek különböző csoportjai.

Megállapodtak a felek a testvérkerületi szerződésben arról is, hogy bizonyos idő elteltével felülvizsgálják az egyházkerületek közötti kapcsolat működését. Erre éppen egy évvel ezelőtt került sor, amikor a nyugati kerület delegációja vendégeskedett finn testvéreinknél. Mészáros Tamás egyházkerületi felügyelő és Szemerei János püspök, illetve Seppo Häkkinen püspök értékelték a négy évet, és kölcsönösen megerősítették egymást abban, hogy folytatódjék az együttműködés. Ezt a szándékot mind a Mikkeli Egyházkerület, mind pedig a nyugati egyházkerület közgyűlése megerősítette.

Ezek után került sor idén május 18-án – a Jyväskyläben megrendezett finn egyházi napok keretében – a testvérkerületi szerződés megerősítésére. Az aláírás előtt mindkét egyházkerület püspö-

ke hálát adott Istennek a kapcsolat általi gazdagodásért.

Idei találkozásuk alkalmával a püspökök (*képünkön*) beszámoltak az egyházai-
kat, illetve a kerületek életét érintő kihívásokról. A finn zsinat döntése értelmében 2020 januárjától az eddigi legkisebb lélekszámú Mikkeli Egyházkerülethez körülbelül százhuszezer egyháztag kerül más egyházkerületektől. Ez a változás érinti – többek között – Lahti városát is, amely jövő évtől szintén a Mikkeli kerület része lesz. Az új helyzet nem kis kihívást jelent a kerület vezetésének – tudtuk meg Seppo Häkkinen püspöktől.

A jyvaskyläi találkozó lehetőséget adott más testvéregyházak vezetőivel – így az inkeri és az észti egyház püspökeivel – való tapasztalatcserére is. Az együttműködési szándék megerősítésé-

A SZERZŐ FELVÉTELE

nek alkalmán jelen volt a helyi gyülekezet magyar testvérgyülekezetének négyfős delegációja is Debrecenből, amely a finn testvér meghívására vett részt az egyházi napokon.

■ BARANYAY CSABA

Balog Zoltán jeruzsálemi imareggelin

A magyar kormányzatnak sikerült a különböző zsidó vallási irányzatokkal megegyeznie abban, hogy miként tanítsák a zsidók történelmét, benne a holokauszttal kapcsolatos ismereteket – mondta Balog Zoltán miniszterelnöki biztos június 5-én, szerdán Jeruzsálemben.

Társadalmi ügyekért felelős miniszterelnöki biztos kinevezése után Balog Zoltán első külföldi útja Jeruzsálemben vezetett, ahol a Jeruzsálemi Imareggeli (Jerusalem Prayer Breakfast, JPB) nevű, Izraelt támogató keresztény szervezet éves rendezvényének megnyitóján szólalt fel. Beszédében kiemelte, hogy Magyarországon békében és biztonságban élhetnek az ország zsidó polgárai. A kormányzatnak sikerült a különböző zsidó vallási irányzatokkal megegyeznie az egyik legfontosabb kérdésben – folytatta –, abban, hogy miként tanítsák

az iskolai órákon és a tankönyvekben a zsidók történelmét, benne a holokauszttal kapcsolatos ismereteket.

A hatvanöt ország több mint ötszáz képviselőjét felvonultató háromnapos vallási eseményen Balog Zoltán beszámolt arról is, hogy Magyarország márciusban külgazdasági képviselőt nyitott Jeruzsálemben. Ezzel tovább erősítette a két ország kapcsolatát, amely a modern Izraeli Állam megteremtése óta még sosem volt olyan kiváló, mint napjainkban – tette hozzá.

A keresztény–zsidó együttműködés szellemében Izrael békéjéért is együtt imádkozó keresztény vezetőket Yuli-Yoel Edelstein, az izraeli parlament, a Kneszet elnöke is köszöntötte. Balog Zoltán az MTI tudósítójának elmondta: Magyarország számára külön megtiszteltetést jelentett, hogy felszólalhatott a rendezvény megnyitóján, amelyen rajta kívül a külföldiek közül csak Guatemala és Finnország képviselője kapott szót.

A társadalmi ügyekért felelős miniszterelnöki biztos az imareggeli rendezvény mellett találkozott a jeruzsálemi görög ortodox egyházat vezető III. Teofilosz pátriárkával is.

■ SHIRI ZSUZSA

Forrás: MTI

Hála egy régi-új kapcsolatért

„Az Úr csodásan működik, / De útja rejtve van” – ez a kedves énekünk visszhangzott bennem május 24–25-én, amikor finn testvéreket láthattunk vendégül. Hyvinkää Kecskemét testvérvárosa, ezért az 1990-es években a két evangélikus gyülekezet is felvette egymással a kapcsolatot, de aztán ez feledésbe merült. Isten a rádiómissziót használta fel arra, hogy ezt a kihűlt egyházi kapcsolatot megelevenítse...

Matti Korpiaho és felesége, Tuula személyében évekkel ezelőtt az Úr lelki testvérekkel ajándékozott meg, akikkel azután is leveleztünk, hogy ők nyugdíjba mentek, én pedig Kecskemétre kerültem. Nekik köszönhető a testvérgyülekezeti kapcsolat megújítása: két éve mi vehettünk részt a hyvinkääi gyülekezet százéves jubileumi ünnepségén, most pedig húszfős finn csoport látogatott el hozzánk Ilkka Järvinen igazgató lelkész vezetésével.

Hálás a szívünk, mert a rövid idő elenére sok áldott élményben lehetett részünk: énekeltük finnül és magyarul az „Atyám, két kezében...” kezdetű éneket, és a bátorító ígét Jer 29,11-ből kaptuk: „...reményteljes jövőt adok nektek.” Sok jó példát osztottunk meg egymással, és inspiráló volt más helyzetben lévő testvéreink kérdései, visszajelzései alapján látni örömeinket és kihívásainkat.

Hálás a szívünk, mert az Úr az időjárást is csodálatosan elrendezte. Pénteken esett, de ez a templomi programot nem befolyásolta, szombaton viszont verőfényes napsütésre ébredtünk. Öröm volt

körbesétálni a város főterét és megismerni a nevezetes épületeket; az pedig, hogy egy néptáncsoport is táncolt a vendégeinknek, külön ajándék volt! Az egyik városrészben, Alsószéktón családi napot tartottak éppen, ahová egyik presbiterünk jóvoltából mi is becsatlakoztunk: finn testvéreink élvezettel kóstolták végig a bográcsos, magyaros ételeket.

Hálás a szívünk, mert ez a találkozó megmozgatta gyülekezetünk apraját

és nagyját. Kétéves volt a legfiatalabb résztvevő, a legidősebb néni pedig már a nyolcvanas éveiben járt. Ifjseink lelkesen jöttek, zenéltek, beszélgettek, segítettek, csakúgy, mint az aktív korosztályhoz tartozók és a presbiterek. Jó volt megélni, hogy a szívek mennyire megnyíltak északi testvéreink előtt, és milyen jó beszélgetések alakultak ki a kötött program után.

Hálás a szívünk, mert van szándék a folytatásra. Ifjúságunk meghívást kapott egy jövő őszi látogatásra Hyvinkääbe, e-mail-címek cseréltek gazdát, bővült ismerőseink köre a Facebookon, és vasárnap a záróimádságban már testvérgyülekezetünkért is imádkozhattunk.

■ HULEJ ENIKŐ *másodlelkész*
(Kecskeméti Evangélikus Egyházközség)

Mosolynap a kölcsei kultúrházban

A Magyar falu program keretében rendezett missziós napot június 2-án a Kölcsei Evangélikus Egyházközség. A kultúrházban tartott evangelizációs alkalmon Sándor Frigyes miskolc-belvárosi lelkész és felesége, Sándorné Povazsanyecz Gyöngyi szolgált.

Exaudi vasárnapján a kölcsei művelődési ház megtelt Isten igéjére vágyakozó emberekkel. Délelőtt a közös énekés után a tékozló fiú lázadásáról, otthonának elhagyásáról, majd megérkezéséről szólt Sándor Frigyes lelkész. Az evangelizációs alkalmat a fehérgyarmati Erkel Ferenc városi vegyes kar *Tavaszi hangok* című műsora követte, majd a közös ebéd után a Kölcsey Ferenc Általános Iskola néptánc-csoportja mutatkozott be a missziói

nap résztvevői előtt. Délután dicsőítő együttesek léptek a színpadra. Miskolcra érkezett a Refit zenekar Bodnár Balázs szólóénekes vezetésével, utánuk a Szatmárnémeti Evangélikus-Lutheránus Egyházközség Szegletkő énekegyüttese lépett fel Illés Sándor lelkész szolgálatával. A *Mosolynap* címmel meghirdetett missziós napot evangelizációs igehirdetés zárta.

■ Forrás: *Evangélikus.hu*

A 2019. évi missziói pályázat nyertesei

Azok a gyülekezetek, amelyek nem számoltak el időben az előző évi pályázattal, a minimális összeget kapják. Egy jogi személy egy pályázatot adhatott be. A késve beadott pályázatokat a bizottság nem fogadta el. A társult, illetve leánygyülekezettel rendelkező egyházközösségek nevével – amelyek nem közösen pályáztak – a felsorolásban félkövér betűvel jeleztük, hogy melyik gyülekezet nyert a pályázaton.

A pályázatokban igényelt támogatás összesen kilencmillió-háromszáznegyvenkétezer forint volt, a bírálóbizottság négy millió-nyolcszázhatvan ezer forint támogatást osztott szét. 2020-ban azok a gyülekezetek nem pályázhatnak, amelyek késedelmesen számolnak el az idei pályázattal.

A 2019. évi pályázatokat az evangélikációs és missziói bizottság által delegált tagok bírálták el: Gáncs Péter elnök, Horváth-Csitári Boglárka, Baranyay Csaba, Szlaukó Orsolya egyházkerületi missziói lelkészek, Szeverényi János országos missziói lelkész.

Ambrózfalva–Csanádalberti–Pitvaros 50 000 • Baja 50 000 • Balatonfüred–Dörgicse 50 000 • Bakonyszentlászló 80 000 • Bakonytamási 80 000 • Beled 50 000 • Bezi-Enese 50 000 • Bénye 50 000 • Budaörs 80 000 • Budapest-Angyalföld 50 000 • Budapest-Budavár 50 000 • Budapest-Cinkota 50 000 • Budapest-Csillaghegy 70 000 • Budapest-Kőbánya 50 000 • Budapest-Pestszentlőrinc 80 000 • Budapest-Rákoskeresztúr 50 000 • Bük 70 000 • Cegléd 50 000 • Celldömölk–**Alsóság** 50 000 • Debrecen 60 000 • Dunakeszi 50 000 • Dunaújváros–**Kisapostag** 80 000 • Fejér-Komáromi Egyházmegye 50 000 • Gyomaendrőd–**Gyoma** 50 000 • **Gyón**–Dabas 80 000 • **Győrújbarát**–Tényő–Győrszemere 50 000 • Győrújfalú 70 000 • Hatvan 50 000 • Kaposvár 70 000 • **Kemeneshőgyész**–Magyargencs 70 000 • Kemenesmagasi 50 000 • Kemenesmihályfa 50 000 • Kíssomlyó 50 000 • Kölcse 80 000 • Kőszeg 80 000 • **Kővágóörs**–Révfülöp–Kapolcs 80 000 • Lucfalva 50 000 • Maglód 60 000 • Mezőberény II. 70 000 • Miskolc (Hunyadi u.) 70 000 • Nagykanizsa 50 000 • **Nagyszénás**–Gádoros 80 000 • Nyáregyháza 80 000 • Nyíregyháza (Mandabokor) 80 000 • Nyíregyháza–**Nyírszőlős** 60 000 • Nyírtelek 80 000 • Orosháza–**Rákóczi**telep 60 000 • Ózd 80 000 • Órimgyőr 50 000 • Paks 80 000 • Pásztó 50 000 • Pécs 50 000 • Péteri 50 000 • Pilis 50 000 • Pusztaföldvár 50 000 • Sárszentlőrinc 70 000 • Sárvár 50 000 • Sikátor 80 000 • Somogy-Zalai Egyházmegye 50 000 • Soproni Egyházmegye 50 000 • Sopron 50 000 • Surd 70 000 • Súr 70 000 • Szakony 80 000 • Székesfehérvár 80 000 • Szolnok 50 000 • Tab 70 000 • **Takácsi**–Nagyacsád–Nemesgörzsöny 50 000 • Tés 70 000 • Tokaj 50 000 • Tolna-Baranyai Egyházmegye 50 000 • Tordas–Gyúró 80 000 • Tótkomlós 60 000 • Vadosfa 50 000 • Vecsés 50 000 • Veszprém 80 000 • Veszprémi Egyházmegye 50 000 • Vönöck 50 000 • Zalaistvánd 70 000

Gyászjelentés. A gyászoló család szomorú szívvel, de Isten akaratában megnyugodva tudatja, hogy dr. Boleratzky Lóránd egyetemi magántanár, egyházjogász, ügyvéd életének 99. évében elhunyt. Búcsúztatása június 28-án 11 órakor lesz a budapesti Deák téri evangélikus templomban. Gyászolják: felesége, gyermekei és házastársaik, unokái, rokonok, barátok, a szakma és az egyház képviselői. Értesítési cím: dr. Boleratzky Eszter, 1027 Budapest, Bem József tér 1., e-mail: farkas.boleratzky@gmail.com.

Gyászjelentés. Solymosi Ferenc orgonaművész, zenetanár, a hazai orgonák kutatója május 18-án 72 éves korában elhunyt. Temetése június 22-én, szombaton 11 órakor lesz a veszprémi Vámosi úti temetőben. Akik a temetésre nem tudnak eljönni, június 25-én, kedden 18 órakor a zugligeti Szent Család-templomban tartandó megemlékezésen is leróhatják kegyeletüket.

Gyászjelentés. Isten akaratában megnyugodva adjuk tudtul, hogy Tóth-Szöllős Mihály nyugalmazott evangélikus esperes 94 éves korában május 15-én csendesen elhunyt. Temetésének időpontja: június 14., 9.45; helyszíne: Budapest, a Rákoskeresztúri új köztemető 6-os ravatalozó-terme, majd a családi sírnál. Jézus mondja: „...én élek, és ti is élni fogtok.” (Jn 14,19) Gyászolják: három fia és családjaik, unokái, dédunokái. Értesítési cím: Tóth-Szöllős András, 2098 Pilisszentkereszt, Gyöngyvirág utca 3.; telefon: 20/989-0228, e-mail: regenfeld1997@gmail.com.

Sikeressé parókusi alkalmassági vizsgák. A Déli Egyházkerület Püspöki Hivatala közli, hogy Szente-Réth Katalin és Barcsik Zoltán május 23-án a Magyarországi Evangélikus Egyház illetékes bizottsága által – a 2005. évi III. törvény 14. §, valamint a 3/2003. (V. 23.) országos szabályrendelet rendelkezése szerint – lefolytatott parókusi alkalmassági vizsgát eredményesen letette. Szente-Réth Katalin és Barcsik Zoltán önálló gyülekezeti szolgálat végzésére alkalmas, erre a szolgálatra megválasztható vagy meghívható.

Papnétalálkozó. „A játszótársam, mondd, akarsz-e lenni...?” Idén újra: evangélikus papnék találkozója, amelyet szeptember 27–29-én Balatonszárszón rendezünk meg. Az idei téma a játék. Szeretettel hívunk és várunk egy vidám hétvégére. Jelentkezésed a gyulmisz@lutheran.hu és az etrasi@lutheran.hu címre várjuk. Gyere, hozd a kedvenc játékod, és játszunk együtt!

Szemereiné Szigethy Enikő

Apróhirdetés. Győri evangélikus férfi – 61/178/94 – keresi nem dohányzó társát. Elérhetőség: atya58@citromail.hu.

Esélyteremtés, humanitárius segély

Fontos döntések az Ökumenikus Segélyszervezet közgyűlésén

Évi rendes közgyűlését május 29-én tartotta az Ökumenikus Segélyszervezet. A budapesti rendezvényen a szervezet vezető munkatársai mellett részt vettek az alapító egyházak vezetői, delegáltjai is. A napirendi pontok között szerepelt a vezetői tisztségeket betöltők megválasztása is.

A közgyűlés levezető elnöke dr. Fekete Károly, a Magyarországi Református Egyház Tiszántúli Egyházkerületének püspöke volt. A testület döntött a vezetői tisztségekről: öt éves időtartamra újraválasztotta Lehel Lászlót elnök-igazgatónak, Szent-Iványi Ilonát, Hafenschér Károlyt, Vad Zsigmondot, G. Németh Györgyöt és Szemerei Zoltánt pedig a felügyelőbizottság tagjának.

Jelentésében Lehel László elnök-igazgató bemutatta az Ökumenikus Segélyszervezet 2018-as magyarországi munkáját, nemzetközi szerepvállalását, kitért a társadalmi szolidaritást erősítő tevékenységekre, és ismertette a 2019-es terveket is. Hangsúlyozta, hogy az Ökumenikus Segélyszervezet 2018. évi hazai munkájában is a hosszú távú esélyteremtő programoknak és fejlesztéseknek adott prioritást, hogy a nehéz sorsú családok jobb, fenntarthatóan önálló életre kapjanak valódi esélyt. A hazai munkát jelentős infrastrukturális fejlesztések segítették, pályázati és adományozói támogatással. Az elnök-igazgató kitért a kiemelkedő kormányzati támogatásra, amely soha nem látott mértékű fejlesztéseket tett lehetővé az Ökumenikus Segélyszervezetnél és a Karitatív Tanács további tagjainál egyaránt.

Olaszlízkán új Biztos Kezdet Gyerekházat nyitott, a Gönci járásban két Jelenlét Pontot hozott létre a szervezet, több központja környezetében pedig regionális logisztikai központ építése kezdődhetett meg. Hiánypótló szolgáltatásként 2018-ban négy krízisambulanciát nyitott, ahol kapcsolati erőszak érintettjeinek nyújtanak segítséget a szakemberek. Az intézmények számával, illetve meglévő intézményeken belüli fejlesztésekkel tovább

bővült a gyerekek felzárkózását segítő *Kapaszkodó* program, amely mára több mint kétezer gyermek számára nyújt egész éves rendszeres fejlesztő és élményprogramokat.

FOTÓ: HÓS

Nemzetközi viszonylatban a legjelentősebb növekedés az iraki segélyprogramot jellemezte. Áttörést jelentett, hogy a segélyszervezet – a hazai kormányzati és adományozói támogatás mellett – immár európai kormányzatok egyedüli magyar partnereként is végezheti munkáját. A háború után visszatérő családok újrakezdését nagyszabású újjáépítési és fejlesztési programokkal segítette a szervezet, s a több iraki régióra kiterjedő program során kiemelt figyelmet fordított az üldözött keresztények támogatására. Az elnök-igazgató aláhúzta: ebben a munkában a *Hungary Helps programban* megvalósuló kormányzati együttműködésen túl évről évre számottevő segítséget jelent a szervezet alapító egyházainak – a reformátusnak, az evangélikusnak és az unitáriusnak – az összefogása, célzott adománygyűjtése is.

Beszámolójában Lehel László kitért a segélyszervezet humanitárius segélyakcióira is, többek között az ukrajnai, az afganisztáni és az indonéziai rendkívüli segítségnyújtásokra. Ismertette a szervezet határon túli – kárpátaljai, erdélyi és vajdasági – szerepvállalását. Kiemelte, hogy a Megyei Jogú Városok Szövetségének támogatása jelentős lendületet jelent a szervezet kárpátaljai munkájának: min-

den korábbinál több rászorult támogató segélyakciót hajthattak végre, és lehetőség adódott a hosszabb távú gyermekfejlesztő programjuk megerősítésére is.

Az Ökumenikus Segélyszervezet pénzügyi beszámolóját auditáló KPMG Hungária Kft. képviselője, Boros Judit a jelentésében leszögezte: a szervezet közhasznú egyszerűsített éves beszámolója megbízható és valós képet ad a vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről. Erről Szemerei Zoltán, a felügyelőbizottság tagja adott tájékoztatást a közgyűlésnek. Elmondta, hogy a szervezetnek 2018-ban 6,674 milliárd forint bevétele volt, ebből 3,319 milliárd forintot költött karitatív tevékenységének finanszírozására, további 3,355 milliárd forintot pedig a már elkezdődött programok 2019-ben folytatódó szakaszaira különített el.

Az Ökumenikus Segélyszervezet Alapítványának 2018-es tevékenységét Fekete Károly református püspök, a kuratórium elnöke ismertette. Kiemelte: több adománygyűjtés keretében az alapítvány 61 millió forinttal járult hozzá az éves munka támogatásához.

■ Forrás: Segelyszervezet.hu

Az ökumenikus segélyszervezet 2018. évi rövid online beszámolója már megtekinthető a Segelyszervezet.hu/evesjelentes2018 oldalon, illetve letölthető a szervezet bővebb közhasznúsági beszámolója és pénzügyi jelentése is a Segelyszervezet.hu/hu/rolunk/atlathatosag oldalon.

Növekvő egyházi támogatás a költségvetési javaslatban

A kormány költségvetési javaslata szerint jövőre tovább nő az egyházi alapintézmények működésére, valamint a személyi jövedelemadó egy százaléka kiegészítésére fordítható összeg. Míg 2019-ben 10,5 milliárd forintot fordítanak erre a célra, 2020-ra 13,5 milliárdot terveznek.

A parlament honlapjára felkerült költségvetési javaslat szerint jövőre nő a rendszerváltás után vissza nem adott egyházi ingatlanok utáni járadék is: az idei 18,7 milliárdról 19,3 milliárd forintra.

Hárommilliárd forintot szán a kormány az üldözött keresztényeket segítő *Hungary Helps programra*, 300 milliót kap a *Hungary Helps Ügynökség* a feladatainak ellátására. Továbbá 920 millió forintot szának az üldözött keresztényeket segítő ösztöndíj-programra.

Az ideivel szinte azonos összeg, 3,1 milliárd forint jut jövőre az egyházi köz-

gyűjtemények és közművelődési intézmények támogatására, illetve szintén ugyanannyit, 3,6 milliárd forintot szán a javaslat a hittanoktatásra. A Karitatív Tanács tagjai az általuk koordinált feladatok elvégzésére valamivel több mint egymilliárd forintot kapnak, míg idén 18 millió forintból gazdálkodhattak.

Az egyházi épített örökség védelmére és egyéb beruházásokra fordítható összeg – a működési és felhalmozási kiadást összeadva – 3,89 milliárd forint. Az egyházi közösségi célú programok és beruházások támogatására 810 millió forint jut.

Az ötezernél kevesebb lakosú településeken szolgálatot teljesítő egyházi személyek jövedelempótlékára jövőre is 2,6 milliárd forintot szának, és változatlan összeg, 420 millió forint jut a külhonban szolgálatot teljesítők jövedelempótlékára is. A vallási közösségek támogatására 81 millió forintot fordít a költségvetési javaslat.

■ MTI

Evangelikus Élet

A Magyarországi Evangélikus Egyház lapja

Megjelenik kéthetente

- E-mail: evelet@lutheran.hu
- EvÉlet online: www.evangelikuselet.hu
- Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu
- Előfizetés: kiado@lutheran.hu
- Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-20/824-5519. Szerkesztőségi titkár (hirdetési ügyek referense): BALLA MÁRIA (maria.balla@lutheran.hu)
- Megbízott felelős szerkesztő: KÉZDI BEÁTA (beata.kezdi@lutheran.hu)
- Hírszerkesztő: T. PINTÉR KÁROLY (karoly.pinter@lutheran.hu)
- Olvasószerkesztő: DOBSONYI SÁNDOR (sandor.dobsonyi@lutheran.hu)
- Korrektor: MÁTÉ TÓTH ZSUZSANNA (matetot@gmail.com)
- Tervezőszerkesztő: SZABÓ DÁVID KÁROLY (david.szabo@lutheran.hu)
- Rovatvezetők: BALLA MÁRIA – Oratio oecumenica (maria.balla@lutheran.hu), SZABÓNÉ MÁTRAI MARIANNA – A vasárnap igéje (mariann.matrai@lutheran.hu),

FÜLLER TÍMEA – Gyermekneknek (f.timea.71@gmail.com),

TAMÁSY TAMÁS – Új nap – új kegyelem (tamytam@t-online.hu),

DR. ECSEDI ZSUZSA – Cantate (ezsu@lutheran.hu),

KOVÁCS ELEONÓRA – Thesaurus (eleonora.kovacs@lutheran.hu),

STIFNER-KÖHÁTI DOROTTYA – Életem igéje, Tallózó (evtallozo@gmail.com)

- Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-1/317-5478, 06-20/824-5518

- Felelős kiadó: ANTAL BÁLINT, a Luther Kiadó igazgatója (balint.antal@lutheran.hu)

- Nyomdai előállítás: *MondAt Kft.* (2600 Vác, Nádas utca 2.) • www.mondat.hu

- Felelős vezető: NAGY LÁSZLÓ

- Árusítja a kiadó.

- Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág telefonszámán: 06-1/767-8262 és a Luther Kiadónál.

- INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

- Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyedévre 3900 Ft, fél évre 7800 Ft, egy évre 15 600 Ft, más európai országba egy évre 52 500 Ft (167 euró), egyéb külföldi országba egy évre 61 400 Ft (195 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság.

- Beküldött kéziratokat nem őrünk meg és nem küldünk vissza.

- Címlapfotó: MAGYARI MÁRTON

ORATIO OECUMENICA

Mennyei Atyánk! A gyülekezet közösségében fordulunk hozzád, és köszönjük meg, hogy szent igéddel megszólítasz bennünket. Kérünk, hallgass meg könyörgésünket.

Kérünk, ne vond meg tőlünk igédet, hanem újra és újra szólj hozzánk. Szentlelked hitet teremtő erejével nyisd meg fülünket és szívünket, hogy szent evangéliumodat meghalljuk, és így életünk megtartóereje legyen az örökkévalóságra.

Urnk, tarts meg minket a gyülekezet közösségében, hogy a Krisztus keresztyéről szóló beszéd ne botránkoztasson minket, és boldogságnak se tartsuk, hanem Isten örök életre megtartó erejének, lelkünk és életünk éltető táplálékának tudjuk, ezért minden alkalommal örömet hallgassuk és tanuljuk.

Urnk, kérünk, add lelkünkbe a felelősség érzését, hogy igédnek hirdetői és képviselői legyünk a családjainkban. Add, hogy tanúságtételünkön keresztül gyermekeink, unokáink is gyülekezeted közösségének hűséges tagjai, örök életre vezető igédnek hallgatói és megtartói legyenek.

Imádkozunk a világban élő egyházadért. Adj neki felkészült, hűséges igehirdetőket, add, hogy igéd erősítse egyházad tagjait Krisztusról, az élet Uráról való tanúságtételre. Tarts meg bennünket a szentek közösségében, hogy mindennap hálaadjunk neked kegyelmed sokféle ajándékáért: a bűnbocsánatért, az evangéliumért, az oltáriszentségért, a testvérek közösségéért.

Éled visszük embertársaink, országunk és az egész világ ügyét, helyzetét. Kérünk, tekints irgalommal a betegekre, a szükségét szenvedőkre, adj nekik gyógyulást, enyhítsd szenvedésüket. Kérünk, adj felelősséget hordozó lelkületet azoknak, akiknek hatalmat addtál, hogy döntéseikkel a rájuk bízottak érdekét szolgálják. Békességed evangéliumával teremts békét nemzetek és vallások között. Ámen.

9 770133 130004

Szentháromság ünnepe után 1. vasárnap

1Kor 1,18–25

Kereszteződés, fordulópont

Súlyos közlekedési baleset történt egy kereszteződésben. Egy idősebb nőt gázoltak el, aki – szabályosan – a gyalogát-
kelőhelyen akart áthaladni, de túl gyorsan lépett le az útra. A sofőr figyelmen kívül hagyta a gyalogos szándékát. A baleset elkerülhetetlen volt. A vezető néhány méterrel odébb végül megállt. Megbénult a forgalom, a járókelők döbbenet, riadtan nézték, mi történik. Egyetlen ember volt a tömegben, aki az elgázolt, az út szélén mozdulatlanul fekvő nő felé indult. Aztán valaki észbe kapott, hívta a mentőket. Végül egy harmadik ember takarót borított a megsérült néniére.

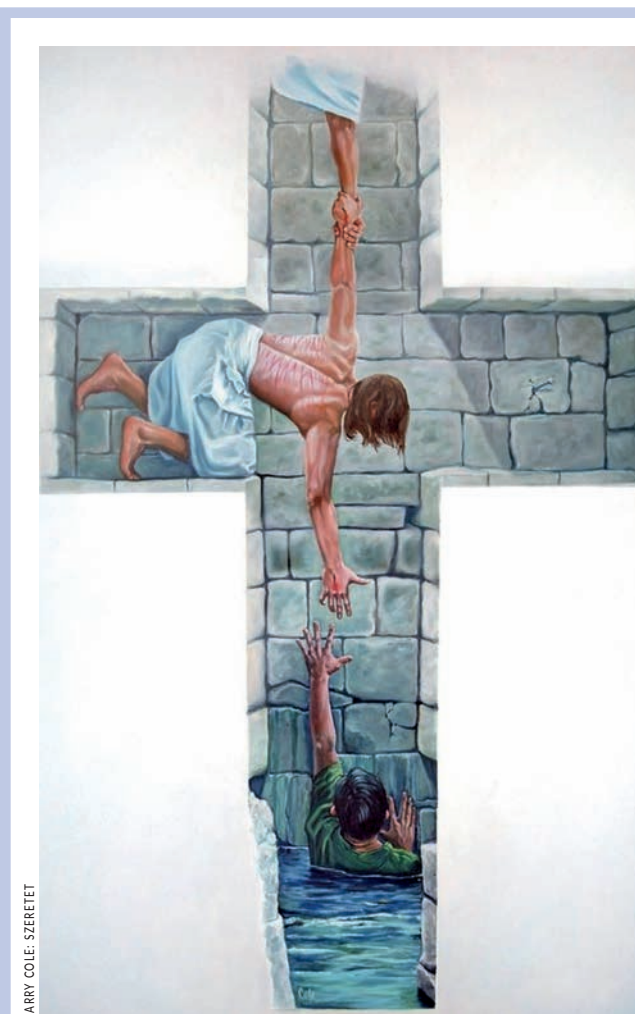
Egyedül feküdt az úttesten. Senki nem maradt mellette, aki óvatosan megérintette volna a kezét, aki vigasztalta volna, valami bátorítót mondott volna neki. Az emberek attól féltek, ha megérintik, mielőtt a mentők kiérkeznek, még nagyobb bajt okoznak, súlyosbítják a sérüléseit. Háttérbe húzódtak tehát; a sérült aszszony csaknem fél órán át betakarva feküdt az aszfalton egyedül, amíg meg nem jelentek a mentők.

El tudjuk képzelni, milyen hosszúak és milyen szomorúak voltak számára azok a percek? Teljesen egyedül volt. Ez a kereszteződés jelentette neki az élet és a halál határát. Meg sem tudott mozdulni egyedül. Ott feküdt mozdulatlanul, magányosan. És az emberek csak távolról nézték, hogy mi történik. Közben megjegyzéseket tettek a fiatal sofőrre, és figyeltek, nehogy őket is valami baj érje.

Akár beismerjük, akár nem, köztünk is vannak olyan emberek, akik szenvednek, akik nem találják az utat, akiknek az élete kisiklott. És ez nem mindig a saját hibájuk – okozhatja betegség, öregség, magány... Vagy a fiatalok életére jellemző nehézségek, például a túlterheltség, a munkahelyi bizonytalanság lehetnek mögötte.

Isten közelsége. Az igazi isteni közelség és a szeretet közelsége legjobban a keresztben mutatkozik meg. Éppen abban, ami sok ember számára rossz, aminek negatív tartalma van, amitől valahogyan félünk. Érdekes módon ami távol tart minket Jézustól, éppen az köt össze vele. Ha valaki azt mondja: „Szeretem Istent, de gyűlölöm a keresztet”, az hazug. Aki nem szereti a keresztet, nem szereti Isten egyszülött Fiát. A kettő összetartozik, mint a só meg a bors, mint a húsleves és az ünnepség, mint a vasárnap és a templomba járás.

Az apostol szava tehát arra szólít fel: hirdessük ezt az összekötő szeretetet, és szeretettel forduljunk az embertárs felé. Isten szeretete legelőször pedig éppen Jézus Krisztus keresztje által jött közénk.

LARRY COLE: SZERETET

Kedves testvéreim! Hova, merre megy a mi világunk? Mi lesz ezzel a sok kereszttel, fájdalommal, amelynek az okozói a mi hibáink? Miért akarunk erősebbek lenni Istennél? Miért nem akarunk az ő közelségében maradni? A magunk módján, saját bölcsességgel akarjuk vezetni a családot, a céget, az iskolát, a gyülekezetet... Ez lehetséges, csak ne legyünk meglepődve, ha mi is sokszor egyedül maradunk az út szélén, mint az a néni a baleset után. Az életünkben egyedül leszünk. De van, aki közelebb akar jönni hozzánk, segíteni akar: hagyjuk, hogy betakarjon minket gondoskodó szeretetével!

■ ANDREJEK MITJA

Imádkozzunk! Jézus Krisztus! Köszönjük, hogy keresztet nem a gyengeség és a vereség jele, hanem Isten ereje és bölcsessége. Add nekünk a benned való bizalom, a hit és a szeretet erejét, hogy keresztet üzenetét megértsük, szívünkbe fogadjuk, és életünkben kövessük. Ámen.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (június 23.) Ó, Uram, nagy és félelmetes Isten, aki hűségesen megtartod a szövetséget azokkal, akik szeretnek téged, és megtartják parancsolataidat! Vétkeztünk, és bűnbe estünk. Dán 9,4–5 (Róm 5,20b; Lk 16,19–31; 1Jn 4,[13–16a]16b–21; Zsolt 105,1–23) Sokszor halljuk, és igaz is, hogy Isten szeret bennünket. De könnyen elfelejtjük, hogy Isten, mivel szent és igaz, gyűlöli a bűnt, és megbünteti a bűneihez ragaszkodó embert, az Istenhez hűtlen embert. Ezért a bűnvallásnak naponta meg kell szólalnia szánkon, hiszen Isten irgalmas, és minden bűnbánó léleknek megbocsát.

Hétfő (június 24.) Ha a jót elfogadtuk Istentől, a rosszat is el kell fogadnunk. Jób 2,10 (Lk 22,42; Lk 1,[5–25]57–66.80; Péld 18,8–17) A betegséget, a fájdalmat, a szenvedést és a halált rossznak tartjuk mi, emberek. Pedig még a rossz is mennyi áldást hozhat az ember fejére! Közelebb visz Istenhez, hitre vezet, jobban láthatóvá válik az igazán fontos és a jelentéktelen. Micsoda fájdalom és szenvedés jutott az Isten Fiának a kereszten! S mégis, micsoda áldás fakadt belőle: megváltás, bűnbocsánat, új élet.

Kedd (június 25.) Magadra hagytalak néhány pillanatra, de nagy irgalommal ismét összegyűjtelek. Ézs 54,7 (Jn 14,18; Mt 10,26–33; Péld 19,16–23) Vannak olyan pillanatok az életünkben, amikor úgy érezzük: Isten elrejtőzködött előlünk, nem hallgatta meg imádságunkat, magunkra hagyott minket a bajban. Ilyenkor erősen bele kell kapaszkodni abba az igazságba, hogy ez az Isten az ő Fiában, Jézus Krisztusban önmagát áldozta értem. Soha nem hagy el, soha nem akar nekem rosszat. Bár nem értem, hogy most miért rejtőzködött el, de tudom, hogy irgalma hamarosan felragyog újra az életemben.

Szerda (június 26.) Légy kegyelmes, Uram, mert bajban vagyok. Zsolt 31,10 (Lk 12,7; Jn 1,19–28; Péld 20,19–24) Gyakori, hogy bajban Istent kérdezzük: „Miért tetted ezt velem? Nem szeretsz engem?” És gyakori az is, hogy bajban az Istent vádoljuk: „Nem is vagy jó Isten! Nem ezt érdemlem! Elfordulok tőled!” A zoltáros könyörgése most megmutatja nekünk, hogy bajban sem egyik, sem másik magatartás nem bölcs. Csak a zoltáros magatartása helyes: térdre borulni, könyörögni a bajban az Úrhoz segítségért, és bízni abban, hogy Isten segíteni fog, megvigasztal, biztat, utat mutat, szeretetével ölel körül. Nem tehet másként, hiszen ő a mi mennyei Atyánk, Teremtőnk, Gondviselőnk, Megváltónk, Istenünk. Miért támadjuk hát vádjainkkal, miért hisszük, hogy jogos a haragunk felé?

Csütörtök (június 27.) De mostantól fogva új dolgokat hirdetek neked, rejtett dolgokat, melyekről még nem tudsz. Ézs 48,6b; (Ef 1,9; Lk 3,10–18; Péld 21,13–31) Megrendítő Isten hűsége, hogy a bűneshől kezdve lépésről lépésre valósítja meg üdvtervét. Először ígéretet tesz Ádámnak és Évának a Megváltó születéséről, majd kiválasztja Ábrahámot, akinek utódaiból nép lesz, s ebbe a népbe születhet meg Krisztus, hogy váltsága legyen minden bűnnek. Ígéreteire a próféták mindig újra emlékeztetik a népet, s ami az ő idejükben még rejtett dolog, az Krisztusban és Krisztus népe számára nyilvánvalóvá válik. Óáltala, övele és öbenne van életünk, bűnbocsánatunk, üdvösségünk. Áldott legyen az Úr!

Péntek (június 28.) Mi is az Urat akarjuk hát szolgálni; bizony, ő a mi Istenünk! Józ 24,18 (Róm 12,5–6; ApCsel 13,15–25; Péld 23,29–35) Józsué idejében sokféle isteneket imádtak az emberek. De ma sincs ez másként. Józsué hitvallása tehát ma is aktuális. Bárcsak elhangozna szívből, őszintén, minden, magát kereszténynek valló ember szájából! Bárcsak egyre többször tanúskodnánk e szavakkal a világ előtt: mi az Urat akarjuk szolgálni, mert ő a mi Istenünk! Nem tévelygünk sem más vallások felé, sem a babonák, a horoszkópok világába, sem felbolydult világunk istenellenes ideológiáiba. Bárcsak növekedne a kereszténységben a hitvallók száma, akiket sem környezetük gondolkodása, sem politikai irányzatok, sem világjelenségek nem befolyásolnak, hanem egyedül Isten ígéjére figyelnek, és bátran számot adnak – akár alkalmas, akár alkalmatlan időben – bizodalunkról, Krisztusba vetett hitükről!

Szombat (június 29.) A jó cselekvésében pedig ne fáradjunk el, mert a maga idejében aratunk majd, ha meg nem lankadunk. Gal 6,9 (Jer 21,14a; Ef 2,19–22; Péld 24,10–20) Jó az, amit az Isten mond jónak. Még akkor is az a jó, ha az ember másként gondolja. Adja Isten, hogy az ő szava szerinti jó cselekvésébe ne fáradjunk el soha, s ha nem tudjuk eldönteni, mi az Isten szerint jó, merjünk a hit bátorságával dönteni. Ha pedig utóbb mégis felismerjük, hogy rosszul döntöttünk, merjünk bocsánatot kérni Urunktól, hiszen a jó cselekvése nem nélkülözheti a naponkénti bocsánatkérést mulasztásainkért, eredménytelen igyekezetünkért, a jónak álcázott, ám egyéni érdek vezérelte cselekedetekért. Ennek az életnek lesz majd „aratása” – ahogyan Pál apostol mondja –, vagyis boldog vége, üdvössége Isten országában. Legyünk hát kitaróak, lankadatlanok, elszántak a jóra!

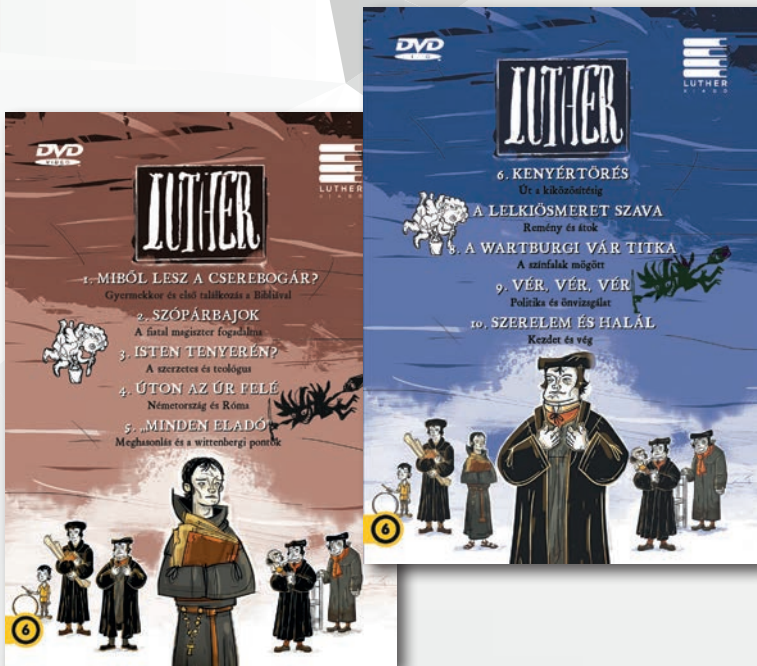
■ ISÓ DOROTTYA

Kövessen bennünket a Facebookon is: facebook.com/evangelikus
Magyarországi Evangélikus Egyház – Életközelen vagyunk

A LUTHER KIADÓ AJÁNLATA

LUTHER I-II. (DVD)

Színes magyar animációs film

Rendező: **Richly Zsolt**

Forgatókönyv: **Lackfi János**

Főcímezene: **Gryllus Dániel**

A Luther életét feldolgozó 10 részes rajzfilmsorozat Richly Zsolt rendezésében, Lackfi János forgatókönyve alapján.

LUTHER MÁRTON ÉLETE

Szerkesztette: **Birkás-Sztrókey Edit –**

Kodácsy-Simon Eszter – Mesterházy Balázs

Digitális oktatási segédanyag a *Luther* című rajzfilmhez

LUTHER KÉPREGÉNY I-II.

Összeállította: **Richly Zsolt**

Rajzolta: **Major Kata**

A Luther életét feldolgozó rajzfilmsorozat alapján készült képregény, amelyhez külön megvásárolható egy digitális oktatási segédanyag is.

KÖNYVAJÁNLÓ

A LELKIVEZETÉS KÉZIKÖNYVE

Szerkesztette:
HEIKKI KOTILA

A **lelkivezetés** kifejezést az utóbbi két évtizedben kezdték el használni a **Finn Evangélikus Egyházban**. Ez a könyv bemutatja, hogyan és honnan kerestek [...] **megfelelő és megvalósítható lelkivezetési formákat** az elmúlt években. Hogyan jelenik meg Isten és ember találkozása a jelenlegi vallásos-kulturális helyzetünkben, támaszkodva arra a hagyományra, amely lelkeségünk alapja?

KÖNYVEINK MEGRENDELHETŐK
A BOLT.LUTHERKIADO.HU OLDALON.

Evangelikus könyvesbolt: 1085 Budapest, Üllői út 24.
Nyitvatartás: hétfőtől péntekig 9-17 óra között.
bolt.lutherkiado.hu • kiado@lutheran.hu • +36 1 411 0385 • +36 20 824 5518
Levelezési címünk: Luther Kiadó, 1085 Budapest, Üllői út 24.